

Afgørelser – Reg. nr.:

Fredningen vedrører:

Bemærkninger:

Bemærkning om formål og bestemmelser:

I dokumentet er fredningens formål og bestemmelser fremhævet som hjælp til læseren. Fremhævningerne er vejledende. Fredningens formål og bestemmelser kan også optræde uden for de markerede områder. Et fuldstændigt billede af formål og bestemmelser forudsætter, at hele afgørelsen fra fredningsnævn og Overfredningsnævnet/klagenævn læses.

[Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af af fredningens formål](#)

[Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af bestemmelserne](#)

Domme:

Taksationskommissionen:

Overfredningsnævnet:

Fredningsnævnet:

Forslag:

Dispensationer: sidst i filen med nyeste til sidst

FREDNINGSNÆVNET >

REG. NR. 5616.00.
Mogenstrup by, Sdr. Jernløse, i forbindelse med anlæg af golfbane.

Afgørelse af 30/10 1992 fra Fredningsnævnet for Vestsjællands amts nordlige
fredningskreds vedrørende forslag til ændring af eksisterende fredning på matr.nr. 6
Mogenstrup by, Sdr. Jernløse, i forbindelse med anlæg af golfbane.

AD

1211/4-0019
9

lvs
3H

Ved Overfredningsnævnets kendelse af 1/2 1978 tilstandsfrededes et ca. 220 ha. stort areal på begge sider af den i retning nord-syd forløbende Holbæk-Ringsted landevej 57.

Hele arealet er landzone. Af den ca. 55 ha. store landbrugsejendom matr.nr. 6 Mogenstrup by, Sdr. Jernløse, "Kildegården", Ringstedvej 252, 4300 Holbæk, der ligger vest for landevejen, frededes den østligste del på 23,6 ha., hvis nordligste del støder op til landevejen. Området syd for denne del af matr.nr. 6 og vest for landevejen indgår ligeledes i fredningen, idet dog matr.nr. 9 a, hvortil matr.nr. 6's fredede del grænser mod syd, ikke er fredet.

I 1971 var fredningssagen blevet rejst for et ca. 430 ha. stort areal i området. Arealet udgør sammen med arealerne øst og nordøst herfor, Mørkemosebjerg og Sophienholm, den centrale del af kerneområdet i den kommende Vestsjællands naturpark.

Området er endeligt udformet af sidste istids enorme smeltevandsmasser til et stærkt kuperet område, domineret af markante indtil 40 m høje storkuplede bakkedrag. Omfattende grusgravning i ialt 6 grusgrave, alle vest for Holbæk-Ringsted landevejen, gav anledning til fredningssagens rejsning.

Nord og øst for det område, der frededes ved kendelsen af 1/2 1978, ligger et ca. 370 ha. stort areal omkring Sophienholm og Maglesø, der er tilstandsfredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 1/2 1974. Denne kendelse indeholder forbud mod blandt andet terræ ændringer og bebyggelse, samt tilplantning, og efter de dagældende regler tillagdes blandt andre Naturfredningsrådet påtaleret.

Den i nærværende sag omhandlede kendelse af 1/2 1978 indeholder følgende almindelige fredningsbestemmelser:

"Arealerne tilstandsfredes for at bevare områdets nuværende karakter som et overvejende landbrugsmæssigt udnyttet - stærkt kuperet og uberørt område, således at bl.a. de særprægede terrænformer sikres mod bortgravning, og det synsmæssige indtryk af disse ikke sløres ved beplantning.

...Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder ved gravning af sand, grus m.v. samt opfyldning og planering, er ikke tilladt. Udnyttelse af de nævnte forekomster må dog ske til vedkommende ejendoms private forbrug.

...Iøvrigt må arealerne anvendes som hidtil, således at navnlig almindelig landbrugsdrift kan fortsætte på de eksisterende landbrugsarealer ...".

Kendelsen indeholder desuden forbud mod hegning og nytilplantning, samt mod bebyggelse, dog med mulighed for bebyggelse med nævnets godkendelse herunder af bygninger, der er erhvervsmæssigt nødvendige for landbrugsdriften.

Fredningsplanudvalget, nu Vestsjællands Amtskommune, fik tillagt adgang til naturpleje, herunder eksempelvis ved fjernelse af selvsåning.

Amtskommunen har ikke benyttet denne beføjelse.

Der tillagdes ejeren af matr.nr. 6 foruden sædvanlig arealerstatning en erstatning på 100.000,- kr. for grusforekomster i et ca. 8 ha. stort bakkedrag, pkt. 69.

Jernløse kommune har den 9/1 1991 godkendt endeligt forslag til lokalplan 4,3 for golfbanen, hvorom det i forslaget er anført, at ændringer i eksisterende lovlige forhold ikke måtte foretages, før tilladelse fra nævnet var opnået vedrørende det fredede område.

Skov- og Naturstyrelsen havde under lokalplanproceduren den 22/11 1990 meddelt kommunen, at Styrelsen ikke så nogen saglig begrundelse for denne placering af en golfbane, der fandtes uheldig i relation til de fredningsmæssige interesser i området og i strid med den gældende fredningsbestemmelse og dens intentioner. Styrelsen anførte videre, at en gennemførelse af lokalplanen måtte forudsætte en ny fredningssag efter reglerne i naturfredningslovens § 34 a.

Ejendommens ejere, Claus Kehler og Flemming Tødten ansøgte nævnet om dispensation efter naturfredningslovens § 34, stk. 1, fra fredningen til anlæg af golfbanen. Banen omfattede ca. 60 ha., hvoraf hele den fredede del, ca. 23,6 ha., af matr.nr. 6. Der skulle ikke opføres bebyggelse til brug for golfbanen, idet Kildegårdens eksisterende landbrugsbygninger vest for det fredede område skulle benyttes hertil.

Jordbrugskommissionen for Vestsjællands amt tillod den 14/11 1990 ophævelse af landbrugspligten, når lokalplanen var endeligt vedtaget, på betingelse af, at der på ejendommen tinglystes deklaration blandt andet til sikring af, at ejendommen blev genoprettet som landbrug, hvis anvendelsen til golfbane ikke blev gennemført eller blev ophævet.

Projektet undergik reduktioner under behandlingen for Fredningsnævnet.

Den 12/6 1991 meddelte nævnet afslag på ansøgningen om dispensation efter § 34 med den begrundelse, at en tilladelse til anlæg og benyttelse af golfbanen indebar en delvis ophævelse af fredningsbestemmelserne for det fredede område og derfor ikke kunne meddeles efter § 34.

Den 23/8 1991 fremsatte Jernløse kommune med samtykke fra ejerne fredningsforslag efter naturfredningslovens § 34 a til ændring af den eksisterende fredning med henblik på at muliggøre anlæg og drift af golfbanen.

Offentligt møde herom blev efter de foreskrevne indkaldelser afholdt den 24/9 1991.

Den 17/12 1991 rejste kommunen fredningssagen over for fredningsnævnet, der har bekendtgjort sagens rejsning i Statstidende den 7/2 1992 og i Holbæk Amts Venstreblad den 4/2 1992, sidstnævnte annonce tillige indeholdende indkaldelse til det offentlige møde efter naturfredningslovens § 34 a, stk. 1, jvf. § 17, der efter yderligere særskilte, individuelle underretninger og indkaldelser har været afholdt den 4/3 1992, hvor der også blev foretaget besigtigelse.

En række myndigheder, foreninger og personer var repræsenteret eller mødt og udtalte sig til det foreliggende forslag, der er suppleret i et præciserende brev af 13/3 1992 fra kommunens/ejernes repræsentant. Deltagerne i mødet den 4/3 1992 har haft lejlighed til at give skriftlige kommentarer til brevet.

Fredningsforslaget, som det således nu foreligger, omfatter herefter ca. 9 ha. i den sydlige del af det fredede areal, af ejerne nu opgjort til ca. 21 ha., på matr.nr. 6, og forslaget indeholder følgende bestemmelser:

" Fredningsbestemmelser.

§ 1 Fredningens formål

Arealerne tilstandsfredes for at bevare områdets nuværende karakter af et stærkt kuperet område, således at bl.a. de særprægede terrænformer sikres mod bortgravning, og det synsmæssige indtryk af disse ikke sløres ved beplantning.

Fredningen skal ikke være til hinder for, at der etableres en golfbane uden bygninger i området under hensyn til følgende yderligere fredningsformål:

- at de landskabelige værdier opretholdes,
- at de rekreative muligheder i området forbedres,
- at området bevares som et godt levested for planter og dyr,
- at naturplejen af arealerne sikres.

§ 2 Bevaring af området/tilstandsændringer.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand, og det er således forbudt at opføre bebyggelse på de fredede arealer, herunder skure, boder o.lign.

a. Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder ved afgravning af sand, grus m.v. samt opfyldning og planering, er ikke tilladt.

Mindre jordarbejde/dræningsarbejder/vandledningsarbejder m.v. tillades udført i forbindelse med etablering af golfbanens fairways, teesteder og greens.

b. Uden for nuværende beplantninger må nyplantninger ikke foretages uden fredningsnævnets tilladelse.

c. Skovdrift/fældning af eksisterende beplantning i området kan foretages, da en sådan fældning vil forstærke indtrykket af et stærkt kuperet område.

§ 3 Retablering.

Såfremt anvendelsen af arealet til golfbane ophører, skal området tilbageføres til almindelig landbrugsdrift.

§ 4 Offentlighedens adgang.

Arealet er privat ejet, men i forbindelse med etableringen af golfbanen i området åbnes der mulighed for offentlig adgang til arealet.

Evt. sti må kun anlægges som natursti/trampesti i ikke over 2 m bredde og må kun fremstå med græs.

På bilag 3 er angivet forslag til stiføring.

Fredningen skal ikke være til hinder for, at der i det fredede område etableres opholdsareal(er). Skiltning kan etableres a.h.t. offentlighedens ophold og færdsel i området, såfremt disse tiltag på forhånd er godkendt af fredningsnævnet.

Der må ikke medtages løsgående hunde i området, og støj i form af radio, båndspillere o.lign. må ikke forekomme.

§ 5 Etablering af golfbane.

Der kan under hensyntagen til fredningens formål, etableres del af golfbane uden bygninger i området, såfremt projektet hertil på forhånd er godkendt af fredningsnævnet.

Følgende betingelser skal være opfyldt:

- a) Evt. sti skal placeres således i forhold til golfbanen, at færdsel på stien kan ske med et minimum af risiko.
- b) Bunkers kan, med fredningsnævnets godkendelse, placeres i den del af fredningen, der indgår i golfbanearealet.
- c) Til brug ved golfspillet må der i det fredede område placeres flag og stænger i de normale farver samt markeringer ved teesteder, der oplyser om hullet, der skal spilles, samt vejledningsskilte.

Disse markeringer må ikke have en højde, der overstiger 20 cm, og farverne skal være i overensstemmelse med naturens farver.

d) Golfbanen må kun placeres i den del af det fredede område, der er markeret med skravering på bilag 4.

e) I det på bilag 4 skraverede område tillades påfyldning op til 20 cm over eksisterende terræn i forbindelse med anlæggelse af greens og teesteder. Terrænets hældning i forbindelse med disse anlæg må ikke overstige 1:10.

Ved etablering af golfbanen i området overgår driften og naturplejen af arealet til de efterfølgende bestemmelser.

§ 6 Naturpleje.

Det påhviler ejeren i samarbejde med Vestsjællands amtskommunes tekniske forvaltning, at udarbejde plejeplan for golfbaneområdet.

Det påhviler ejeren at etablere og vedligeholde evt. offentlig sti gennem arealet som græssti.

Der må ikke gødskes eller sprøjtes med insekt- og ukrudtsbekæmpelsesmidler på udyrkede arealer eller skovarealer.

Ved udyrkede arealer forstås her arealer, der ikke er greens, teesteder, fairway, stier eller skov.

Til opfyldelse af fredningens formål har Vestsjællands Amtskommune iøvrigt ret til, uden udgift for ejeren, at lade udføre naturpleje.

Enhver sådan plejeforanstaltning skal være tiltrådt af ejeren eller være godkendt af fredningsnævnet.

§ 7 Ophævelse af tidligere fredninger.

Følgende fredningskendelse ophæves for det areal, der er omfattet af denne fredning:

Overfredningsnævnets kendelse af 1. febr. 1978 vedr. fredning af arealer i Brorfelde i Jernløse kommune."

Ejerne og kommunen har anført, at det nu foreliggende projekt adskiller sig fra det oprindelige, således at det nuværende forslag kun omfatter den lavest liggende del, ca. 9 ha. af det fredede område på matr.nr. 6.

Den nuværende fredningsgrænse er ikke specielt begrundet i forhold til hovedsigtet med fredningen, der var at beskytte bakkerne.

Ved gennemførelse af projektet opnås, at arealet åbnes for offentligheden. De sumpede vådområder erstattes af søer, og i øvrigt ændres områdets karakteristiske landskabsform ikke. De greens, der skal placeres i den flade del af de nu fredede område, hæves maksimalt 20 cm. i forhold til det omgivende terræn og vil i praksis ikke kunne ses. Det nu foreliggende projekt tilgodeser de hensyn, den gældende fredning er gennemført for at varetage.

Skov og Naturstyrelsen har anført, at styrelsen ikke vil afvise, at det på en række vilkår vil være muligt at placere dele af en golfbane på den sydlige, ret flade tredjedel af den fredede del af matr.nr. 6. Den geologiske og landskabelige betydning af dette flade areal består i, at det udgør det plateau, hvorfra bakkerne rejser sig. Den nordlige del bør ikke kunne inddrages, heller ikke senere ved en eventuel udvidelse.

Styrelsen finder dels på denne baggrund, dels med henblik på en situation, hvor golfbanen nedlægges og området jf. fredningsforslagets § 3 tilbageføres til almindelig landbrugsdrift, at en række formuleringer og bestemmelser i den gældende fredning bør opretholdes.

Således bør man i forslagets § 1, 1. linie genindføje "som et - overvejende landbrugsmæssigt udnyttet - ", ligesom den gældende frednings almindelige fredningsbestemmelser pkt. 4, 5, 6 og 8 bør indføres i fredningsforslaget eventuelt i "moderniseret" form.

Endvidere finder styrelsen, at der bør indføres en bestemmelse om, at "Der må ikke opsættes reklamer, herunder mindre reklamer placeret på greens, teesteder eller i øvrigt på golfbanens udstyr". En sådan formulering er på styrelsens foranledning indføjet i det fredningsforslag, der skal åbne mulighed for anlæg af en golfbane ved Rinkenæs.

Der må som vilkår for tilladelse til anlæg af en golfbane under for det fredede område kræves, at der ikke foretages terrænændringer, bortset fra meget begrænsede reguleringer i forbindelse med anlæg af teesteder og greens. Styrelsen kan tiltræde de i forslagets § 5 e) fastsatte begrænsninger for sådanne terrænreguleringer. Styrelsen finder derimod ikke, at der bør åbnes mulighed for anlæg af bunkers inden for det fredede areal, hvorfor § 5 b) ønskes ændret til: Der må ikke anlægges bunkers inden for det fredede område.

Der bør pålægges ejeren en pligt til at pleje området og fjerne selvsået bevoksning, således at områdets åbenhed og ensartede karakter i videst mulig omfang opretholdes. Baggrunden herfor er, at en tilgroning af rougharealerne med selvsåede træer og buske vil kunne virke stærkt forstyrrende på landskabsoplevelsen. Efter styrelsens opfattelse,

bør det være en naturlig del af en golfbanes drift at foretage pleje af rougharealerne. I et tilfælde som dette, hvor en golfbane tillades anlagt inden for et område, der i en fredning af hensyn til landskabsoplevelsen er fastsat anvendt til landbrug, finder styrelsen, at en plejepligt for ejeren må indgå som et vilkår for tilladelsen til anlægget af golfbanen.

Vestsjællands Amtskommune har ikke haft bemærkninger til det foreliggende projekt.

Danmarks Naturfredningsforening og Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite for Jernløse kommune har udtalt sig imod forslaget. Foreningen har anført, at den finder det af største vigtighed, at golfbaner placeres i landskabet med den største omtanke, og at de ikke placeres i fredede og andre værdifulde områder.

Kun en lille procentdel af det danske landskab er fredet, og disse områder bør værnes mod indgreb, der ændrer deres helhedspræg. Selv om golfbanen anlægges skånsomt og hensynsfuldt på det fredede areal, er der en ubestridelig forskel på udseendet af en golfbane med tætklippede greens, tee-steder og bunkers og et landskab, der henligger som landbrugsland og er en integreret del af oplevelsen af landskabet.

Foreningen finder endvidere, at sagen har en principiel betydning og kan skabe præcedens for, at fredede arealer inddrages til formål, der giver dem et kunstigt og unaturligt indhold.

Friluftsrådets repræsentant for Vestsjællands amt har med omtrent tilsvarende begrundelse udtalt sig imod forslaget.

Rigsantikvarens Arkæologiske Sekretariat har anført, at dybdepløjning, der ofte sker for at uskadeliggøre flerårigt ukrudt, typisk ned til en dybde af 0,7 m, er aldeles ødelæggende for eventuelle rester af bopladser og grave, der ligger lige under normal pløjedybde i undergrundslaget. Sekretariatet henstiller derfor, at det bestemmes, at der på det fredede område ikke må foretages grubning eller dybdepløjning.

Ole Worm Jensen, der har været medejer, senere eneejer af ejendommen i årene 1968-1991, har anført, at baggrunden for fredningen var et ønske om at stoppe grusgravning, og at gennemførelse af golfbaneprojektet vil give offentligheden adgang til det smukke område.

Nævnets bemærkninger og afgørelse.

Da sagen er indbragt for nævnet før 1/7 1992, hvor lov om naturbeskyttelse trådte i kraft, og naturfredningsloven ophævedes, træffes nævnets afgørelse efter reglerne i naturfredningsloven, jvf. lov om naturbeskyttelse § 104.

2 af nævnets medlemmer finder, at det fremsatte fredningsforslag indebærer sådanne naturmæssige og rekreative fordele, der er forenelige med hensigten med den eksisterende fredning, at det fremsatte forslag bør gennemføres med ændringer og

tilføjelser som følgende:

Under hensyn til risikoen for den kraftige terræn- og jordpåvirkning, som brugen af maskiner i rationel landbrugsdrift idag kan medføre, findes anlæg af en golfbane desuden at være en rimelig og skånsom foranstaltning i et fredet område af denne karakter, og det vil således være muligt at bevare området dækket af grønt, således som det er idag.

Herved bemærkes at projektet vil tilsikre, at området undergives pleje uden udgift for det offentlige, og at dette utroligt smukke område i en tid med stigende behov for områder til fritidsaktiviteter åbnes for offentligheden med respekt af de hensyn, der førte til fredningen.

Et af nævnets medlemmer finder ikke, at anlægget af en golfbane er foreneligt med hensynet til de ganske særlige landskabsmæssige interesser, som den eksisterende fredning skal værne, og dette medlem stemmer derfor for, at det fremsatte fredningsforslag ikke tages til følge.

Der træffes afgørelse efter stemmeflertallet, og det fremsatte forslag gennemføres herefter som nedenfor nærmere bestemt som en ændring af den bestående fredning.

Fredningsbestemmelserne i det område, der er vist på kortet, som hører til denne afgørelse, er herefter:

"Fredningsbestemmelser.

§ 1 Fredningens formål

Arealerne tilstandsfredes for at bevare områdets nuværende karakter som - et overvejende landbrugsmæssigt udnyttet - stærkt kuperet område, således at bl.a. de særprægede terrænformer sikres mod bortgravning, og det synsmæssige indtryk af disse ikke sløres ved beplantning.

Fredningen skal ikke være til hinder for, at der etableres en golfbane uden bygninger i området under hensyn til følgende yderligere fredningsformål:

- at de landskabelige værdier opretholdes,
- at de rekreative muligheder i området forbedres,
- at området bevares som et godt levested for planter og dyr,
- at naturplejen af arealerne sikres.

§ 2 Bevaring af området/tilstandsændringer.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand, og det er således forbudt at opføre bebyggelse på de fredede arealer, herunder skure, boder o.lign.

a. Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder afgravning af sand, grus m.v. samt opfyldning og planering, er ikke tilladt.

Mindre jordarbejde/dræningsarbejder/vandledningsarbejder m.v. tillades udført i forbindelse med etablering af golfbanens fairways, teesteder og greens.

b. Uden for nuværende beplantninger må nyplantninger ikke foretages uden fredningsnævnets tilladelse.

c. Skovdrift/fældning af eksisterende beplantning i området kan foretages, da en sådan fældning vil forstærke indtrykket af et stærkt kuperet område.

§ 3 Retablering.

Såfremt anvendelsen af arealet til golfbane ophører, skal området tilbageføres til almindelig landbrugsdrift.

§ 4 Offentlighedens adgang.

Arealet er privat ejet, men i forbindelse med etableringen af golfbanen åbnes der mulighed for offentlig adgang til arealet.

Evt. sti må kun anlægges som natursti/trampesti i ikke over 2 m bredde og må kun fremstå med græs.

På bilag 3 er angivet forslag til stiføring.

Fredningen skal ikke være til hinder for, at der i det fredede område etableres opholdsareal(er). Skiltning kan etableres a.h.t. offentlighedens ophold og færdsel i området, såfremt disse tiltag på forhånd er godkendt af fredningsnævnet.

Der må ikke medtages løsgående hunde i området, og støj i form af radio, båndspillere o.lign. må ikke forekomme.

§ 5 Etablering af golfbane.

Der kan under hensyntagen til fredningens formål etableres del af golfbane uden bygninger i området, såfremt projektet hertil på forhånd er godkendt af fredningsnævnet.

Følgende betingelser skal være opfyldt:

- a) Evt. sti skal placeres således i forhold til golfbanen, at færdsel på stien kan ske med et minimum af risiko.
- b) Bunkers må ikke anlægges.
- c) Til brug ved golfspillet må der i det fredede område placeres flag og stænger i de normale farver samt markeringer ved teesteder, der oplyser om hullet, der skal spilles, samt vejledningsskilte.
Disse markeringer må ikke have en højde, der overstiger 20 cm, og farverne skal være i overensstemmelse med naturens farver.
Der må ikke opsættes reklamer af nogen art.
- d) Golfbanen må kun placeres i den del af de fredede område, der er markeret med skravering på bilag 4.
- e) I det på bilag 4 skraverede område tillades påfyldning op til 20 cm. over eksisterende terræn i forbindelse med anlæggelse af greens og teesteder. Terrænets hældning i forbindelse med disse anlæg må ikke overstige 1:10.

Ved etablering af golfbanen i området overgår driften og naturplejen af arealet til de efterfølgende bestemmelser.

§ 6 Naturpleje.

Det påhviler ejeren at pleje området og fjerne selvsået bevoksning, således at områdets åbenhed og ensartede karakter opretholdes i videst muligt omfang.

Det påhviler ejeren i samarbejde med Vestsjællands amtskommunes tekniske forvaltning at udarbejde plejeplan for golfbaneområdet.

Det påhviler ejeren at etablere og vedligeholde evt. offentlig sti gennem arealet som græssti.

Der må ikke gødskes eller sprøjtes med insekt- og ukrudtsbekæmpelsesmidler på skovarealer eller udyrkede arealer, hvorved forstås arealer, der ikke er greens, teesteder, fairway, stier eller skov.

Til opfyldelse af fredningens formål har Vestsjællands Amtskommune iøvrigt ret til, uden udgift for ejeren, at lade udføre naturpleje.

Enhver sådan plejeforanstaltning skal være tiltrådt af ejeren eller være godkendt af fredningsnævnet.

§ 7

Overfredningsnævnets kendelse af 1/2 1978 ændres for det omhandlede areal af matr.nr. 6 Mogenstrup by, Sdr. Jernløse, i overensstemmelse hermed."

Denne afgørelse vil være at tinglyse som servitut på dette matr.nr. med prioritet forud for pantegæld og andre rettigheder af privatretlig oprindelse.

Afgørelsen kan påklages til Naturklagenævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af de personer, myndigheder og institutioner m.v., der er anført i lov om naturbeskyttelse § 43, stk. 2.

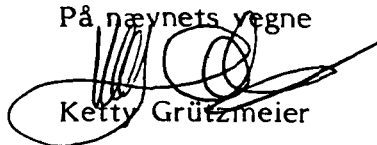
Afgørelsen bekendtgøres offentligt efter samme lovs § 40, stk. 2.

Klagefristen er 4 uger fra bekendtgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til fredningsnævnet, der videresender klagen til Naturklagenævnet.

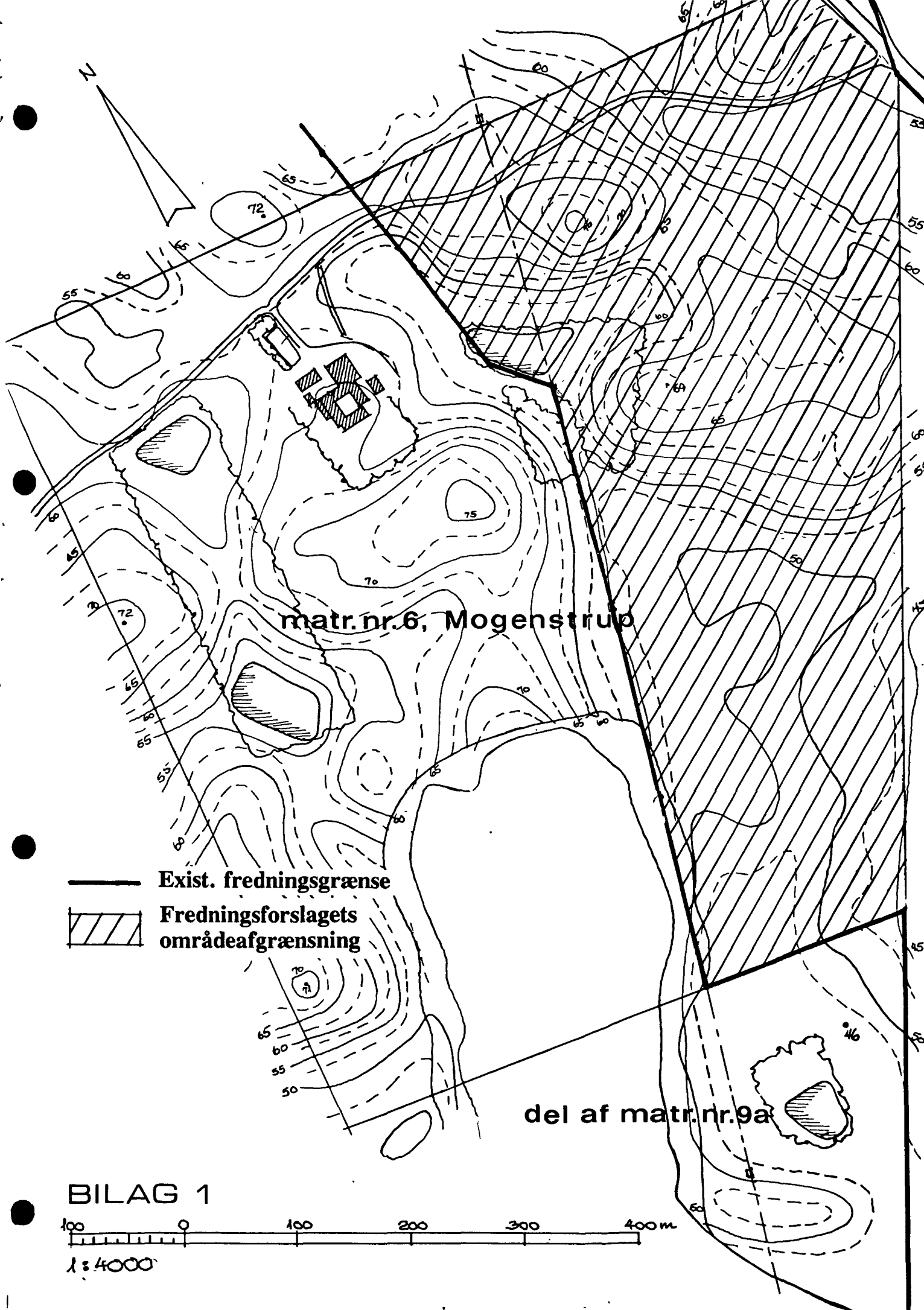
Denne afgørelse kan derfor ikke udnyttes før klagefristens udløb.

På nævnets vegne

Ketty Grützmeier

formand

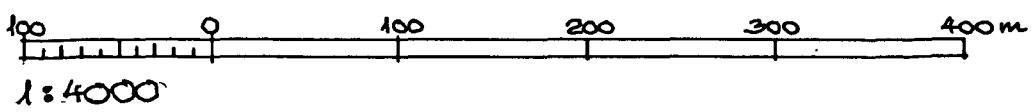

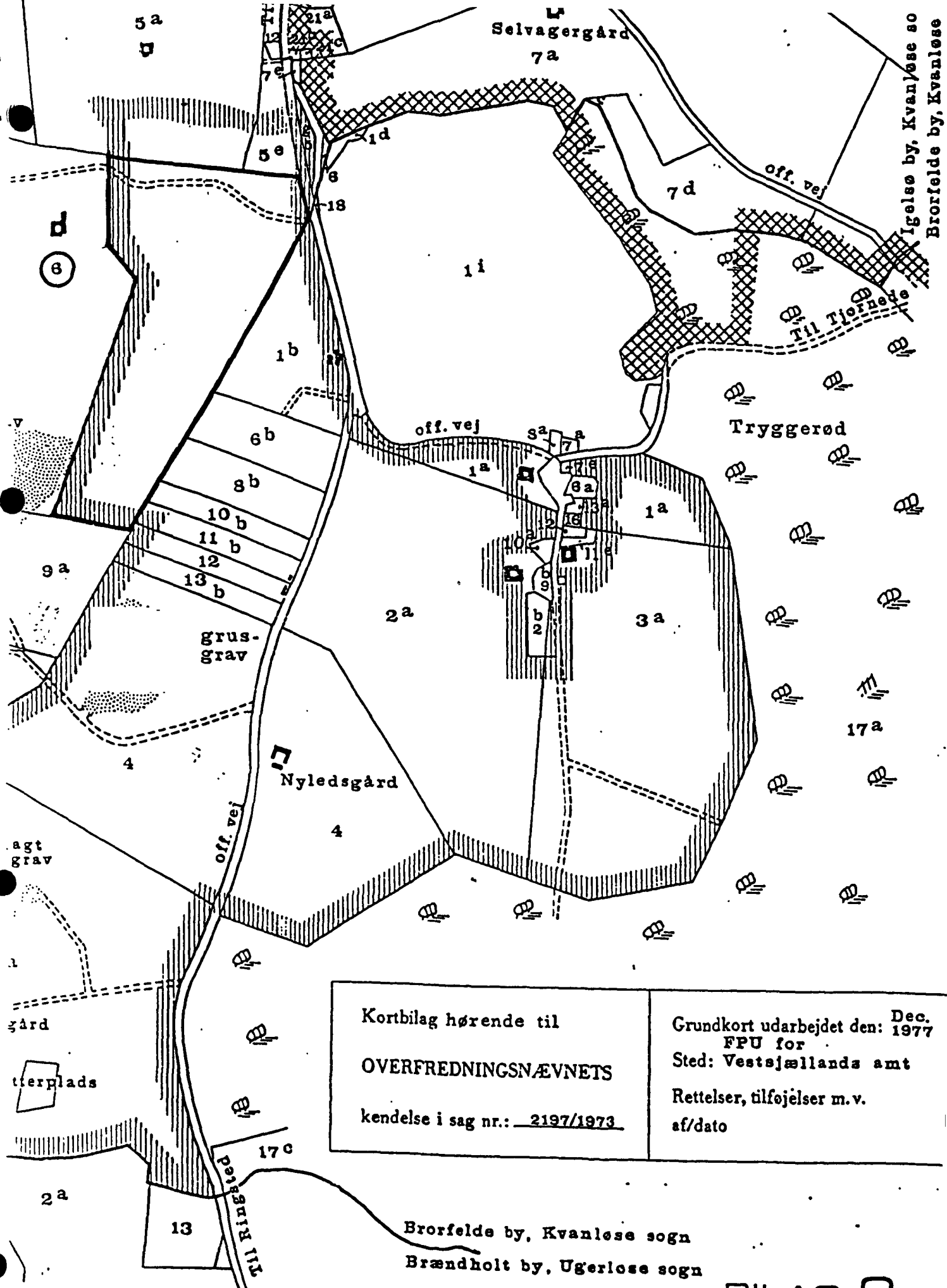
— Exist. fredningsgrænse
▨ Fredningsforslagets områdeafgrænsning

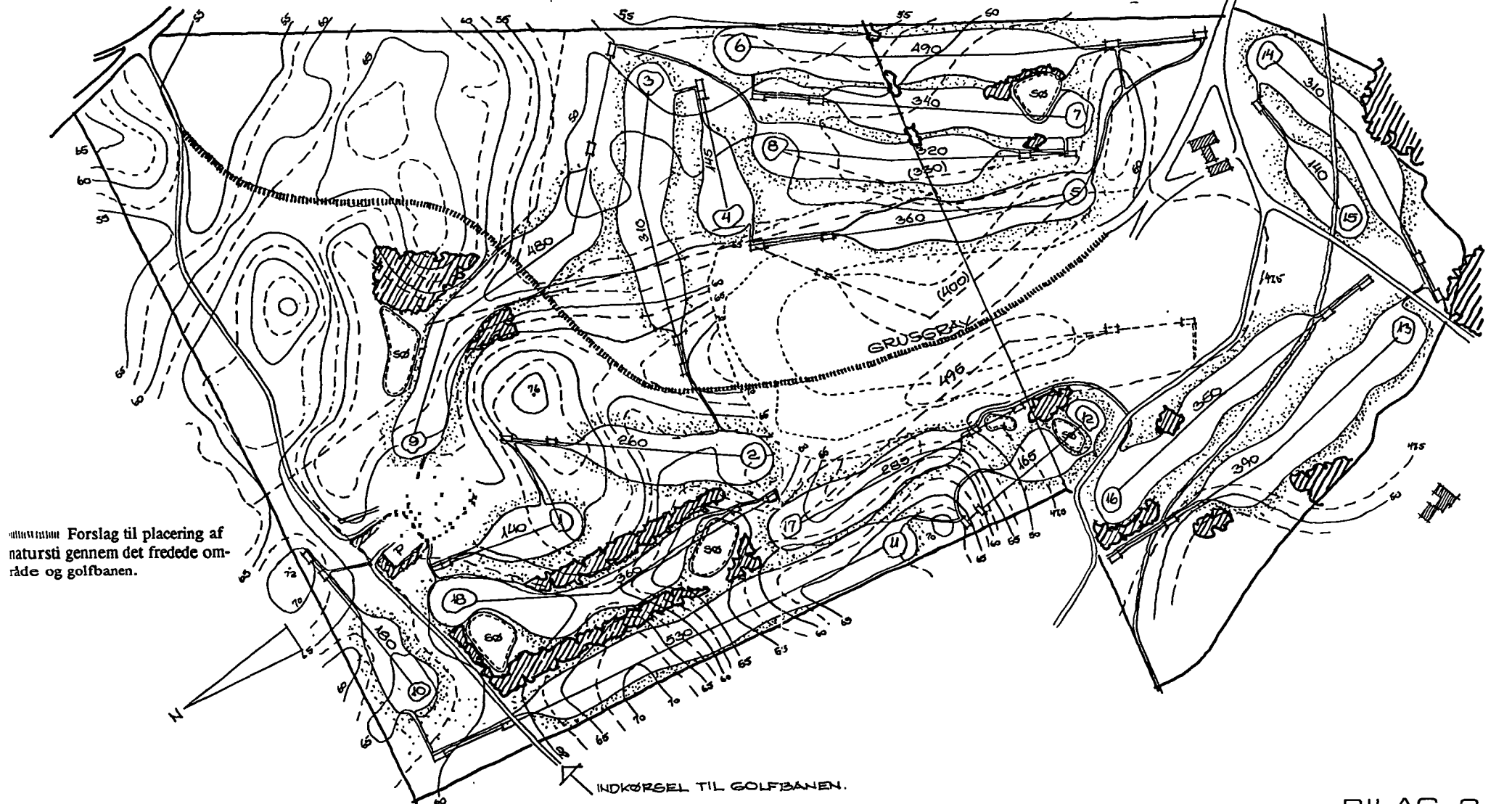
matr.nr. 6, Mogenstrup

del af matr.nr. 9a

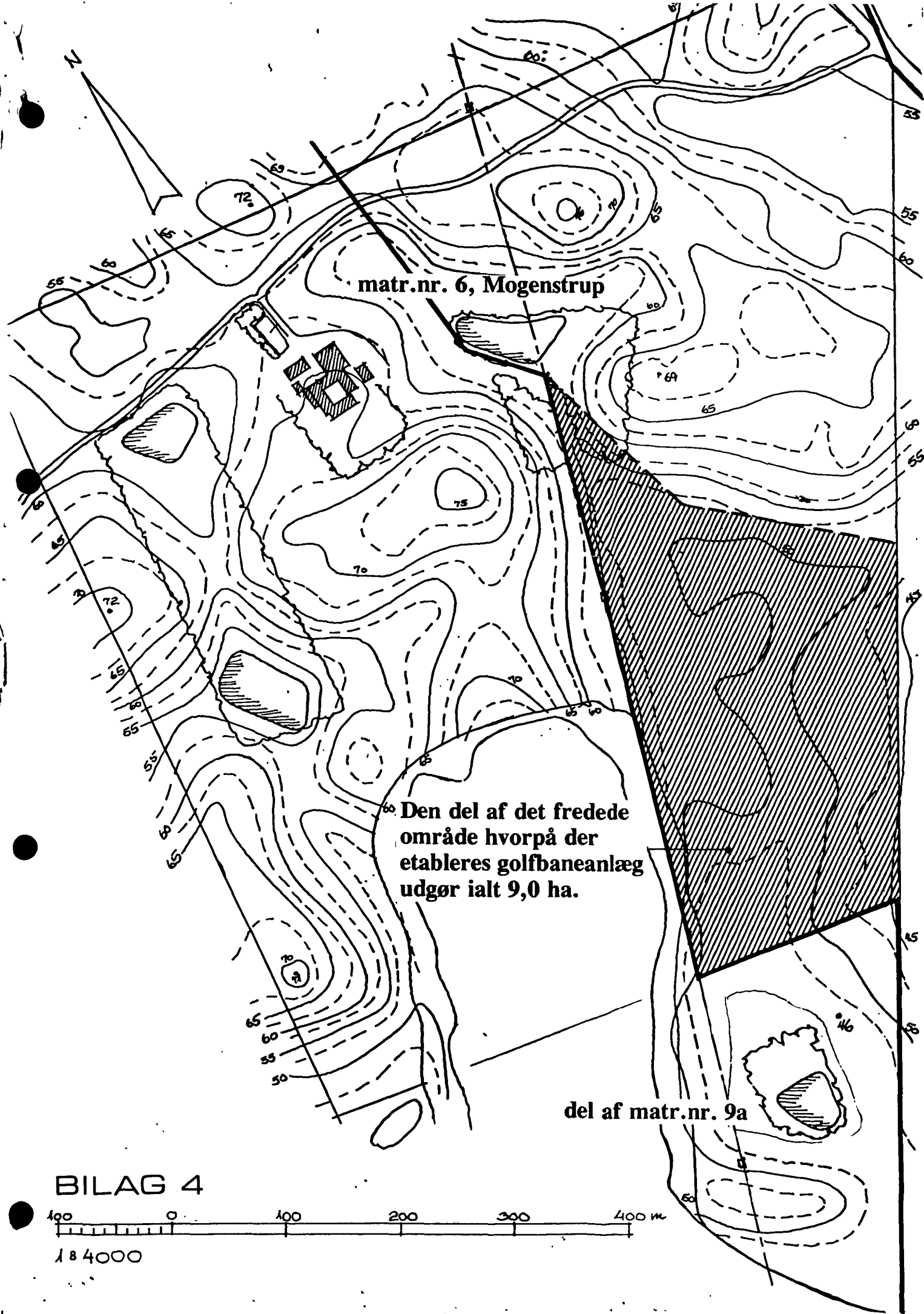
BILAG 1

Forslag til placering af
natursti gennem det fredede om-
råde og golfbanen.

OVERFREDNINGSNÆVNET>

1/2-78

U D S K R I F T

af

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL

År 1978, den 1. februar , afsagde overfredningsnævnet følgende

k e n d e l s e

i sag nr. 2197/73 vedrørende fredning af arealer i Brorfelde i Jernløse kommune.

I. Fredningsgrænsens forløb og fredningsnævnets kendelse af 24. januar 1975.

I 1971 begærede Danmarks Naturfredningsforening fredningssag rejst for et ca. 430 ha stort område ved Brorfelde i Jernløse kommune. Det pågældende område, der er beliggende på begge sider af Holbæk-Ringsted landevej, udgør sammen med arealerne øst og nordøst herfor, Mørkemosebjerg og Sofienholm, den centrale del af kerneområdet i den kommende Vestsjællands naturpark.

Området er endeligt udformet af sidste istids enorme smeltevandsmasser til et stærkt kuperet område, domineret af markante indtil 40 m høje storkuplede bakkedrag. Området var efterhånden alvorligt truet af omfattende grusgravning, som fandt sted i ialt 6 grusgrave, alle vest for Holbæk-Ringsted landevejen, hvilket gav anledning til fredningssagens rejsning. Naturfredningsrådet og Danmarks geologiske Undersøgelse har på grund af landskabelige og meget store geologiske værdier meget anbefalet, at fredningen gennemføres.

Trods områdets store særpræg og skønhed, som efter fredningsnævnets opfattelse ville lide stor skade ved fortsat gravning, besluttede fredningsnævnet i kendelse af 9. februar 1973 ikke at fremme fredningen på grund af de meget store erstatninger, som ville være forbundet hermed.

Denne afgørelse indankede Danmarks Naturfredningsforening for overfredningsnævnet, som efter besigtigelse og forhandling med de interesserede i kendelse af 15. juni 1973 besluttede, at fredningen ved fredningsnævnets foranstaltning ville være at gennemføre bortset fra den vestligste del af påstandsområdet, hvor den væsentligste del af råstofudvindingen fandt sted. Der blev herved lagt vægt på, at de nærmest landevejen liggende bakkeområder, Øksenbjerg og Breddbjerg, i det væsentlige var uberørte og sammen med arealer øst for landevejen, hvor gravning ikke havde fundet sted, dannede en naturlig sammenhæng med de tidligere gennemførte fredninger mod øst.

I kendelsen udtalte overfredningsnævnet, at visse af de udtagne vestlige arealer måtte anses for at være uberørte og bevaringsværdige samt udtrykte det ønskelige i, at der ved administrationen af bestemmelserne i by- og landzoneloven samt i §§ 4-5, jfr. § 7 i råstofloven, tages videst muligt hensyn til bevarelsen af de endnu eksisterende landskabelige værdier i området.

Fredningsnævnet for Vestsjællands amts nordlige fredningskreds afsagde herefter den 24. januar 1975 kendelse om fredning af det pågældende område, ialt 220 ha. Kendelsen omfattede 10 ejendomme, og i erstatning blev tilkendt 163.000 kr. - inclusive erstatning for grus på ialt 110.000 kr. - med renter fra nævnskendelsens dato den 24. januar 1975 samt i advokat-omkostninger ialt 15.000 kr.

II. Anke.

Fredningsnævnets kendelse er forelagt overfredningsnævnet i henhold til naturfredningslovens § 25 samt anket af ialt 4 ejere og 1 grusgraventreprenør. Under anken er af 3 ejere påstået erstatning, henholdsvis højere erstatning for grusforekomster. Endvidere er påstået tidligere forrentning

af erstatningen samt tilladelse til etablering af vildtremise. Det ankende entreprenørfirma har nedlagt påstand om adgang til fortsat grusgravning i henhold til gældende kontrakt vedrørende ejendommen matr.nr. 4, Brorfelde (Nyledsgården) subsidiært tilkendelse af erstatning for tab som følge af gravningens ophør på grund af fredningen, hvilket fredningsnævnet ikke fandt grundlag for.

Endelig har ejeren af matr.nr. 8 b, 10 b, 11 b, Brorfelde by, foruden gruserstatning påstået sig tilkendt en særlig erstatning, såfremt fredningen er til hinder for tilplantning af hans arealer på Øksenbjerg, som ikke kan udnyttes til almindeligt landbrug.

III. Overfredningsnævnets beslutning.

Efter fornyet besigtigelse af området og møde med parter og interesserede har overfredningsnævnet - i overensstemmelse med den tidligere i sagen afsagte hjemvisningskendelse - besluttet at stadfæste fredningsnævnets kendelse således:

Fredningens geografiske udstrækning.

Den af fredningsnævnet fastsatte grænse godkendes, således at fredningsgrænsen forløber som vist på det kort, der hører til overfredningsnævnets kendelse, og hviler på de i konklusionen nævnte ejendomme (matrikelnumre).

Det fredede areal omfatter herefter ca. 220 ha.

Fredningens indhold.

Overfredningsnævnet har ligeledes kunnet tiltræde de i fredningsnævnets kendelse indeholdte fredningsbestemmelser dog med mindre ændringer samt enkelte redaktionelle tilføjelser m.v.

Fredningsbestemmelserne er herefter:

Almindelige fredningsbestemmelser:

1. Arealerne tilstandsfredes for at bevare områdets nuværende karakter som et - overvejende landbrugsmæssigt udnyttet -

stærkt kuperet og uberørt område, således at bl.a. de særprægede terrænformer sikres mod bortgravning, og det synsmæssige indtryk af disse ikke sløres ved beplantning.

2. Det er således forbudt at foretage yderligere bebyggelse på de fredede arealer, herunder tilbygninger, skure, boder eller opsætte lignende indretninger.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der på de bestående landbrugsejendomme foretages de for landbrugsdriften erhvervsmæssigt nødvendige om- og tilbygninger til den bestående bebyggelse eller erhvervsmæssigt nødvendig ny bebyggelse. Nybyggeri samt større om- og tilbygninger må dog kun ske efter tegninger og planer, der forud er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan kun nægte sådan godkendelse, hvis det planlagte byggeri vil komme til at virke skæmmende i landskabet, og hvis der samtidig kan anvises anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt kan modsvare det af ejeren tilstræbte.

På andre ejendomme, herunder såvel nyoprettede som nedlagte landbrugsejendomme, må om- og tilbygninger til eksisterende bebyggelse, hvorved denne i væsentlig grad skifter karakter, samt nyt byggeri kun ske efter tegninger og planer, der forud er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte godkendelse, hvis det planlagte byggeri skønnes at være uforeneligt med fredningens formål.

3. Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder ved gravning af sand, grus m.v. samt opfyldning og planering, er ikke tilladt. Udnyttelse af de nævnte forekomster må dog ske til vedkommende ejendoms private forbrug.

4. Ingen del af de fredede arealer må anvendes til oplagsplads, losseplads, bilkirkegård, herunder henstilling af enkelte udrangerede ikke-registrerede automobiler, motorcykler, maskiner eller dele af sådanne kørsels- og arbejdsredskaber, og heller ikke anvendes til campingplads eller motorbane eller undergives anden lignende anvendelse, der medfører unødigt motor- eller anden støj. Der må på arealerne ej heller indrettes pelsdyr- eller fjerkræfarme.

5. Fremføring af luftledninger, anlæg af parkeringspladser og veje samt regulering heraf, bortset fra anlæg af mindre private veje der følger det naturlige terræn, må kun finde sted med fredningsnævnets samtykke.
6. Hegn må ikke opsættes, plantes eller sås uden fredningsnævnets samtykke, bortset fra nødvendige kreaturhegn.
7. Uden for nuværende beplantninger må nyttilplantninger eller såninger med skovtræer eller anden højt voksende beplantning ikke foretages uden fredningsnævnets tilladelse.
8. Iøvrigt må arealerne anvendes som hidtil, således at navnlig almindelig landbrugsdrift kan fortsætte på de eksisterende landbrugsarealer - dog bortset fra anlæg af juletræskulturer - ligesom skovdrift kan fortsætte på de eksisterende skovarealer.
9. Fredningsplanudvalget er berettiget til uden udgift for ejerne og efter forudgående meddelelse til disse at foranledige, at en ønsket naturtilstand opretholdes, herunder f.eks. ved fjernelse af selvsåning.

Særbestemmelser vedrørende enkelte ejendomme:

Matr.nr. 4, Brorfelde by, Nyledsgården. Fredningen er ikke til hinder for, at den på ejendommen værende grusgrav udvides mod nord indtil en afstand af 25 m fra skellet til naboejendommen matr.nr. 13 b, smst., beregnet fra gravens overkant. Tilladelsen er betinget af efterfølgende retablering af såvel ny som tidligere grav.

Matr.nr. 5 a, Brorfelde by, Bredbjerggård. Det skal efter en af fredningsplanudvalget godkendt plan være tilladt at etablere skov- eller remiseplantage på og omkring de arealer på matr.nr. 5 a, hvor der har været gravet grus, samt - under medvirken af amtsrådets tekniske forvaltning - at foretage terrænmæssig regulering af grusgraven.

Matr.nr. 13 b, Brorfelde by. Fredningen er ikke til hinder for, at ejendommen benyttes som lejrplads på samme måde som de nuværende ejere - F.D.F. - har benyttet den.

Matr.nr. 8 b, 10 b og 11 b, Brorfelde by. Overfredningsnævnet finder det ikke foreneligt med fredningens formål, at der, som påstået, foretages yderligere beplantning på uopdyrket areal på Øksenbjerg.

Erstatningerne.

Almindelig arealfredningserstatning.

Overfredningsnævnet kan tiltræde det af fredningsnævnet ved tilkendelse af erstatningerne til de enkelte ejere anvendte almindelige niveau på 500 kr. pr. ha for arealer beliggende inden for byggelinie og 1.000 kr. pr. ha for arealer beliggende uden for byggelinie.

Vedrørende ejendomme med grusforekomster.

For de af fredningen omfattede 4 ejendomme med råstofforekomster, som særligt er krævet erstattet, har overfredningsnævnet udover sædvanlig arealfredningserstatning - tilbudt nedennævnte yderligere erstatningsbeløb for tab som følge af fredningens forbud mod eller begrænsning af grusudvinding. Det bemærkes herved, at råstofindvindingen ikke kan antages at være hindret ved den dagældende råstoflov, lov nr. 285 af 7. juni 1972, men at der for 3 af ejendommenes vedkommende knyttede sig betydelige usikkerhedsmomenter til mulighederne for udvindingens gennemførlighed og tidspunktet herfor.

Vedrørende matr.nr. 6, Mogenstrup by.

For et ca. 8 ha stort bakkedrag - punkt 69 - der først vil kunne udgraves om nogle år, når ejerens gravning andetsteds på ejendommen er ophørt, blev tilbudt 100.000 kr. for grusforekomster. Nævnet fandt ikke grundlag for at tilkende noget beløb.

Vedrørende matr.nr. 11 b, 10 b, 8 b, 6 b, Brorfelde by.

Ejeren af disse arealer på Øksenbjerg, hvor udvinding ikke hidtil har fundet sted, blev tilbudt 40.000 kr. for grusforekomster, hvorved bl.a. var taget hensyn til, at fornøden vejadgang ikke var oplyst at foreligge.

Vedrørende matr.nr. 4, Brorfelde by, Nyledsgården (Øksenbjerg).

Under hensyn til den af overfredningsnævnet tilladte fortsatte grusgravning indtil 25 m fra naboskel - hvilket nogenlunde svarer til det graveareal, som amtsrådet har godkendt i henhold til råstofloven - har overfredningsnævnet tilbudt en erstatning for grusforekomster på 35.000 kr.

Det af entreprenøren fremsatte erstatningskrav, som blev afvist af fredningsnævnet, er frafaldet under hensyn til den meddelte tilladelse til gravningens fortsættelse.

Vedrørende matr.nr. 5 a, Brorfelde by, Bredbjerggård.

Den af fredningsnævnet tilkendte erstatning på 80.000 kr. for grusforekomster på denne ejendom tiltrædes.

Herudover er der vedrørende denne ejendom med fredningsplanudvalgets medvirken som fredningsudgift afholdt en omkostning på 5.000 kr. til den ovenfor nævnte terrænregulering ved den eksisterende meget synlige, nedlagte grusgrav.

Renter og omkostninger.

Overfredningsnævnet har besluttet, at fredningserstatningerne skal forrentes fra datoen for fredningsnævnets første kendelse, d.v.s. 9. februar 1973 med en årlig rente, der er 1 % højere end diskontoen den pågældende dato, d.v.s. med 8 % p.å.

På ovennævnte grundlag er der opnået enighed med samtlige ejere om erstatningernes størrelse.

I omkostninger er der tilkendt de 5 ankende ialt 19.000 kr.

Fredningserstatningerne på ialt 407.500 kr. samt uforrentede omkostningsbeløb 24.000 kr., hvilke beløb alle er udbetalt, er udredet af staten med 3/4 og af Vestsjællands amtskommune med 1/4.

H e r e f t e r b e s t e m m e s :

Den af fredningsnævnet for Vestsjællands amts nordlige fredningskreds afsagte kendelse af 24. januar 1975 om fredning af arealer i Brorfelde i Jernløse kommune stadfæstes med de af foranstående følgende ændringer, således at kendelsen hviler på følgende matr.nr.e, jfr. det til overfredningsnævnets kendelse hørende kort:

Af Mogenstrup by, Sdr. Jernløse sogn: matr.nr. 6, 5 a, 5 e og 5 g.

Af Brorfelde by, Kvanløse sogn: matr.nr. 1 a, 10 b, 6 b, 11 b og 8 b, 1 b, 2 a, 3 a, 4, 5 a, 12 og 13 b.

Udskriftens rigtighed
bekræftes.

G. Hermann

FREDNINGSNÆVNET>

24/1-75

U D S K R I F T
af
KENDELSESPROTOKOLLEN
for
FREDNINGSNÆVNET FOR VESTSJÆLLANDS
AMTS NORDLIGE FREDNINGSKREDS

Den 24. januar 1975 afsagdes i
Fr.j.nr. 250 A/1971

Fredning af
arealer ved
Brorfelde.

sålydende

K E N D E L S E:

/.

Den 9. februar 1973 afsagde nævnet kendelse om, at en af Danmarks Naturfredningsforening ved skrivelse af 29/7 1971 rejst fredningssag vedrørende et areal ved Brorfelde i Jernløse kommune ikke skulle gennemføres. Denne kendelse indankede foreningen til overfredningsnævnet, der ved kendelse afsagt d. 15/6 1973 hjemviste sagen til fredningsnævnet til fornyet behandling for en nærmere angiven del af det under sagen inddragne areal.

Det siges herom i overfredningsnævnets kendelse:

"Under hensyn til omfanget af gravningen i de nævnte tre graveområder finder overfredningsnævnet, at fredning af hele påstandsområdet ikke bør gennemføres, men alene af de østlige dele, d.v.s. udover ovennævnte skovlomme, Bredebjerggård i syd samt arealerne herfra og nordpå over Øksenbjerg og videre til påstandsgrænsen i en sådan øst-vestlig udstrækning, som hensyn navnlig til udsynet fra vejen gør det rimeligt. Bestemmende for denne grænsedragning har været disse arealers helt eller dog i det væsentlige uberørte karakter og deres beliggenhed i tilslutning til de allerede gennemførte fredninger længere mod øst samt synligheden i forhold til landevejen."

Senere hedder det i kendelsen:

"De ejendomme, for hvis vedkommende der herefter sker hjemvisning til fredningsnævnet til frednings gennemførelse, bliver lb.nr. 11-13 og lb.nr. 20-27 samt sådanne mindre dele af de lb.nr. 2 og lb.nr. 10 tilhørende ejendomme, som det vil være påkrævet at frede for at fastsætte en rimelig grænse i forhold til Øksenbjerg og landevejen."

Om sagens rejsning og hidtidige gang henvises iøvrigt til overfredningsnævnets kendelse af 15/6 1973.

Følgende oversigt angiver de ejendomme, sagen herefter angår med oplysning om ejerforholdet m.m.

løbenr.	Matr.nr. og ejer	areal heraf u. fredning if. byggelinie uf. byggelinie	ejd.værdi pr.15/4-73 grundværdi købesum	udnyttelse
Sir. Jernløse sogn:				
2	6 Mogenstrup by fabr. C.&O. Worm Jensen Mogenstrup, siden 19/9 1968	55.1600 ha. 25.6800 ha. 3.4500 ha. 22.2300 ha.	1.000.000 kr. 526.400 kr. 750.000 kr.	landbrug og grusgrav
10	5 a Mogenstrup by gdr. Sv. Å.Nielsen og Anna Nielsen Mogenstrup, siden 17/10 1950	26.7910 ha. 4.1500 ha. 0.8000 ha. 3.3500 ha.	520.000 kr. 224.100 kr. 125.000 kr.	landbrug
11	5 e Mogenstrup by m.fl. Finn Albech Nielsen Ølstykke, siden nov. 1973	1.9555 ha. 1.3000 ha. 1.3000 ha. 0 ha.	170.000 kr. 32.100 kr. 250.000 kr.	landbrug
12	5 g Mogenstrup by autoforhdl. Poul Rasmussen Ringsted, siden 27/11 1964	0.4650 ha. 0.4650 ha. 0.4650 ha. 0 ha.	4.700 kr. 4.700 kr. 3.000 kr.	ubebygget
13	vejareal Vestsjællands amts vejvæsen	0.7000 ha. 0.7000 ha. 0.7000 ha. 0 ha.		
Kvanløse sogn:				
20	1 a, 10 b, 6 b, 11 b og 8 b Brorfelde by, gdr. Børge Hansen Brorfelde, siden 24/5 1952 o.s.	17.5005 ha. 16.4495 ha. 9.2240 ha. 7.1785 ha.	300.000 kr. 16.9005 kr. 9.3965 kr. 7.5040 kr.	landbrug
21	1 b Brorfelde by Vagn Nielsen, Brorfelde siden 16/3 1940	6.0378 ha. 6.0378 ha. 4.9778 ha. 1.0600 ha.	170.000 kr. 48.300 kr. 21.000 kr.	landbrug

løbenr.	Matr.nr. og ejer	areal heraf u. fredning if. byggelinie uf. byggelinie	ejd.værdi pr. 15/4 1973 grundværdi købesum	udnyttelse
22	2 a Brorfelde by. Sv.R. Christensen Brorfelde, siden 30/5 1963	31.3053 ha. 30.9053 ha. 14.8000 ha. 16.1053 ha.	580.000 kr. 267.900 kr. 260.000 kr.	landbrug
23	3 a Brorfelde by Sv.Å. Jensen, Brorfelde siden 27/7 1963	29.7726 ha. 29.2726 ha. 25.4228 ha. 3.8498 ha.	570.000 kr. 226.000 kr. 250.000 kr.	landbrug
24	4 Brorfelde by fr. Ch. & A. Pedersen Brorfelde, siden 3/4 1944 og 30/8 1954	44.7841 ha. 44.7841 ha. 29.2400 ha. 15.5441 ha.	800.000 kr. 366.400 kr. 115.000 kr.	landbrug og grusgrav
25	5 a Brorfelde by oberstløjtn. E. Palbøll Brorfelde, siden 29/11 1971	57.2012 ha. 57.2002 ha. 45.0620 ha. 12.1400 ha.	1.150.000 kr. 445.500 kr. 925.000 kr.	landbrug og grusgrav
26	12 Brorfelde by fru Henni Nielsen, Brorfelde siden 10/5 1966	1.7187 ha. 1.7187 ha. 0.7500 ha. 0.9687 ha.	60.000 kr. 10.500 kr. 45.000 kr.	beboelse
27	13 b Brorfelde by F.D.F., Hj. Brantings pl. 6 Kbh.n.Ø., siden 11/3 1969	1.6400 ha. 1.6400 ha. 0.7500 ha. 0.8900 ha.	7.500 kr. 7.500 kr. 5.000 kr.	ubebygget rekreativt

Nævnet har d. 23/9 1973 forhandlet med ejerne af ejendommene lb.nr. 2 og 10, fabrikanterne C. og Ole Worm Jensen og gårdejer Svend Nielsen og under en besigtigelse af deres ejendomme nærmere fastlagt den vestlige grænse for den del af deres ejendomme, der inddrages under fredningen som en linie langs foden af "Kalvebjerg" følgende den eksisterende nord/sydgående 50 KV højspændingsledning fra skellet i syd og mod nord, vest om mosen øst for Kildegårdens bygninger, videre gennem en lavning og vest om et vandhul til den nordlige grænse for det fredede område. Under sagens gang har lodsejerne lb.nr. 22 og 23 på en mindre parcel ialt 6199 m² udstykket fra deres respektive ejendomme og nu betegnet som matr.nr. 2 b Brorfelde by, Kvanløse sogn med nævnets tilladelse opført en fællesstald. Nævnet har besluttet at lade denne ejendom udgå af fredningen. Grænserne for de fredede arealer er herefter indtegnet på det kendelsen vedhæftede kortbilag.

Fredningens indhold:

Formålet med fredningen er i størst muligt omfang at bevare det fredede område i sin nuværende tilstand. Hertil finder nævnet de af Danmarks Naturfredningsforening foreslåede bestemmelser som gengivet i overfredningsnævnets kendelse af 15/6 1973 egnede. Nævnet har derfor besluttet at pålægge de fredede arealer den nedenfor i konklusionerne anførte fredningsservitut, der bortset fra mindre redaktionelle ændringer stemmer med fredningspåstanden.

Erstatninger:

Nævnet har ved skrivelse af 2/11 1973 indkaldt erstatningskrav fra samtlige lodsejere, men ikke alle svarede herpå. Nævnet har derefter d. 6/8 1974 mundtligt forhandlet erstatningsspørgsmålet med hver enkelt lodsejer.

Erstatningskrav:

Ejerne har påstået erstatning således;

lb.nr: for almindelig værdinedgang
som følge af fredningen:

anden erstatning:

2. . 25.500 kr. sv.t.
1.000 kr. pr. ha. .

510.000 kr. for tab af grus-
gravning på 8,5 ha. i bakken
omkring pkt. 69 eller 60.000
kr. pr. ha. .

10. . 1.000 kr. pr.td. land
sv.t. 8.000 kr.

5.000 kr. fordi han afskæres
fra at opfylde en mose med
marksten.

11. 6.000 kr.

12. ca. 10.000 kr. Ejeren
har erhvervet ejendommen
med henblik på at indrette
benzintankstation, men har
dog ikke undersøgt mulig-
heden herfor nærmere.

20. . 1.000 kr. pr. ha. inden-
for byggelinie, 2.000 kr. .
pr. ha. uden for bygge-
linie. .

Erstatning for tab af grus-
gravning på ca. 10 ha. Påstand
400.000 kr. for areal og grus
under et.

21. . 25.000 kr.

22. ca. 100.000 kr. for areal.
og grus. .

23. 90-100.000 kr. for areal
og grus. .

24. 100.000 kr.

2,0 mill. kr. for tab af grus-
gravning dels i den eksiste-
rende grav dels på ejendom-
mens arealer øst for Holbæk/
Ringsted landevej, opgjort

25. 114.000 kr. sv.t.
2.000 kr. pr. ha.
26. 30.000 kr.
27. 15.000 kr. som skønnes
at ville være korpse-
nes udgift til at er-
hverve et tilsvarende
areal anvendeligt til
lejrplads.
- efter den skønnede grusmængde
samt et ikke angivet beløb til
advokatbistand.
2.232.000 kr. for tab af grus-
gravning på 16 ha., hvortil
landbrugsministeriets tilladel-
se er meddelt i februar 1969,
opgjort efter den skønnede grus-
mængde.
45.000 kr. fordi arealet efter
fredning ikke kan anvendes til
en planlagt juletræsdyrkning.

Store Bælt Sten og Grus A/S, Korsør, der har kontrakt med lods-
ejerne lb.nr. 24 om udnyttelse af grusforekomsterne, har påstået sig
tilkendt en erstatning på 260.000 kr. for udgifter til flytning m.v.
til anden ejendom på grund af fredningssagen.

Nævnets afgørelse af erstatningsspørgsmålene:

Ved erstatningsfastsættelsen har der mellem nævnets medlemmer
været enighed om at anslå den almindelige værdinedgang som følge af
fredningen til 500 kr. pr. ha. for arealer belagt med byggelinierne
fastsat i naturfredningslovens § 47, stk. 1, nr. 1 og 2 og 1.000 kr.
pr. ha. for arealer uden sådanne byggelinier, dog at der ikke er
fundet grundlag for at tilkende ejerne af lb.nr. 11, 12 og 13 nogen
erstatning. Erstatningernes størrelse er fastsat som anført i kon-

klusionen.

Hvad angår erstatningskravene for andet tab bemærkes:

ad lb.nr. 2.

Ejerne har foretaget anmeldelse efter råstoflovens § 5, stk. 1, nr. 1 og opnået landbrugsministeriets tilladelse til gravning på ejendommens arealer udenfor fredningen, ca. 47 ha. Udvindingen foretages af ejerne selv.

Nævnet har fundet, at gravning af grus i bakken pkt. 69 ikke har en sådan aktualitet, at fredningen deraf kan anses at påføre ejerne et særligt tab. Nævnet har herved lagt vægt på, dels at en nyåbning nu af en grusgrav ved pkt. 69 ville forudsætte tilladelse efter råstoflovens § 4, og dels at den indtægt, der ville kunne opnås ved gravning efter en gennemgravning af "Kalvebjerg" fra den eksisterende grusgrav til pkt. 69 er af en så hypotetisk og usikker karakter, at tabet deraf ved fredningens gennemførelse ikke kan berettige ejerne til erstatning. Nævnet har derfor vedtaget ikke at tilkende ejerne erstatning udover den almindelige arealerstatning.

ad lb.nr. 10.

Da nævnet har besluttet, at fredningen ikke skal være til hinder for ejendommens hidtidige brug af mosen til bortskaffelsen af marksten, er der herefter ikke fundet grundlag for at tilkende erstatning udover den almindelige arealerstatning.

ad lb.nr. 20.

Det er oplyst, at der ikke består nogen ret for ejeren efter råstoflovens § 5, stk. 1 jfr. stk. 2 til råstofudvinding på arealerne. Nævnet har derfor ikke fundet grundlag for at tilkende ejeren erstatning udover den almindelige arealerstatning.

ad lb.nr. 22 og 23.

Nævnet har ikke fundet grundlag for at tilkende ejerne erstatning udover den almindelige arealerstatning, allerede fordi ejerne

ikke har foretaget anmeldelse efter råstoflovens § 5.

ad lb.nr. 24.

Ejerne har indgivet anmeldelse efter råstoflovens § 5, stk. 1, nr. 1 og angivet forekomsternes udstækning til 8 ha. på arealerne vest for Holbæk/Ringsted landevej, hvoraf der endnu ikke er gravet på ca. 1,5 ha. Ejernes indtægt fra brugeren af grusgraven, A/S Store Bælt Sten og Grus, har siden kontraktens indgåelse været:

1/7 1967 - 1/7 1968	105645,02 kr.
1/7 1968 - 1/7 1969	100550,27 -
1/7 1969 - 1/7 1970	36192,39 -
1/7 1970 - 1/7 1971	28622,42 -
1/7 1971 - 1/7 1972	35511,04 -
1/7 1972 - 1/7 1973	<u>8427,61 -</u>
	<u>314948,75 -</u>

Det er oplyst, at den væsentligste del i årene 1967 til 1969 er leveret til "Skovvejens" anlæg.

Nævnet må lægge til grund at en eventuel grusgravning på ejendommens arealer øst for Holbæk/Ringsted landevej ikke ville kunne påbegyndes uden tilladelse efter råstoflovens § 4, og at en sådan tilladelse af landskabelige grunde ville kunne nægtes efter lovens § 1, stk. 2. Tabet af en eventuel indtægt ved gravning på disse arealer vil derfor ikke kunne berettige ejerne til erstatning som følge af fredningen. Erstatningen for tabet af indtægten ved udvidelse af den eksisterende grusgrav udover hvad der er tilladt efter fredningens indhold, har nævnet vedtaget at fastsætte til 30.000 kr.

ad lb.nr. 25.

Ejeren har oplyst, at der i hans ejertid har været gravet ca. 10.000 m³ usorteret grus af gennemsnitskvalitet, hvilket har givet ham en indtægt på 9.755 kr., idet gravningen har været overladt trediemand.

Nævnet finder, at der ved tabet af muligheden for grusgravning i henhold til den løbende tilladelse påføres ejeren et særligt tab, som må erstattes. Nævnet finder ikke, at opgørelsen af dette tab kan ske efter en vurdering af den grusmængde, ejendommen kan antages at indeholde på de arealer, tilladelsen dækker, men at den bør ansættes efter den merværdi, grusforekomsterne må antages at tilføre arealerne i handel og vandel, og som ved fredningen berøves ejeren.

Under hensyn til at intet er oplyst om, at ejendommens grusforekomster er af en særlig kvalitet eller værdi, og at det derfor må lægges til grund, at deres værdi og salgbarhed er afhængig af aftagere indenfor en kortere afstand og påvirkes af, at der i området findes et større antal grave med grus af tilsvarende kvalitet samt under hensyn til den begrænsede udnyttelse af gravetilladelsen, der har fundet sted, siden den blev meddelt, har nævnet vedtaget at fastsætte erstatningen for tabet af indtægten, der kunne opnås ved grusudvinding på det endnu uudnyttede område tilladelsen dækker, til 80.000 kr.

ad lb.nr. 26.

Nævnet anser det for tvivlsomt, om ejendommen er egnet til erhvervsmæssig dyrkning af juletræer, og om der ved sådanne kulturer kan opnås nogen indtægt. Nævnet har derfor ikke fundet grundlag for at tilkende ejeren erstatning udover den almindelige arealerstatning.

ad lb.nr. 27.

Da ejerne også efter fredningens indhold som fastsat af nævnet kan udnytte ejendommen rekreativt som hidtil, finder nævnet intet grundlag for erstatning udover den almindelige arealerstatning.

Lb. nr. 28 Store Bælt Sten og Grus A/S, Korsør, har i en opgørelse af 6/4 1972 opgjort erstatningskravet således:

1) Udgifter i forbindelse med nedtagning af værk,

træhuse og pæle, transport samt genopstilling kr. 30.000,-

transport kr. 30.000,-

	transport		kr. 30.000,-
2)	Udgifter ved åbning af ny grusgrav		
	jordarbejde	kr. 38.000,-	
	etablering af veje	<u>- 12.000,-</u>	kr. 50.000,-
3)	Tilslutningsafgift til elektricitetsværk		
	samt fast el-installation		kr. 20.000,-
4)	Produktionstab i tiden mens værk m.v.		
	nedtages og flyttes og ny grusgrav lokaliseres og indarbejdes		kr. 60.000,-
5)	Udgifter i forbindelse med opøgning		
	af nyt grusareal og foretagelse af prøveboringer - endvidere erstatning for delvis tab af oparbejdet lokal good-will - og endelig ulempe		<u>kr. 100.000,-</u>
			<u>kr. 260.000,-</u>

Selskabets direktør har oplyst, at gravemaskinerne blev flyttet fra graven til en ny grusgrav ved Hove nord for Roskilde i slutningen af 1972. Selskabet har som følge af fredningssagen været stærkt begrænset i sine muligheder for at give tilbud på levering af grus fra grusgraven i Brorfelde, da man ikke kunne være sikker på at blive i stand til at levere store mængder derfra. Selskabet har udestående tilbud, der er beregnet opfyldt med den resterende mængde, der kan graves efter en frednings gennemførelse. Kontrakten af 14/5 1968 med ejendommens ejere har siden 1/6 1973 kunnet opsiges med 3 måneders varsel, men er ikke blevet opsagt eller fornyet, men rent faktisk løbet videre. Flytningen til grusgraven i Hove er foretaget af selskabets egne folk og stod på i 6 måneder, indtil man var indarbejdet på det nye sted. Selskabets udgifter derved er ikke gjort op.

Under hensyn til usikkerheden ved afsætningsmulighederne fra grus-

graven, der må antages helt afhængig af aftagere i gravens nærmeste opland, hvilket er bekræftet af de under sagen foreliggende oplysninger om det stærke fald i omsætningen fra graven inden frednings-sagens rejsning, samt under hensyn til at kontrakten med grusgravens ejere har kunnet opsiges siden 1/7 1973, har nævnet ikke fundet, at selskabets almindelige udgifter ved at flytte fra graven kan anses for forvoldt ved fredningen. Da der ej heller er oplyst at være påført selskabet særlige udgifter ved at flytte nu fremfor på et senere tidspunkt, har nævnet ikke fundet grundlag for at tilkende selskabet nogen erstatning.

Nævnet har herefter fastsat erstatningerne som angivet nedenfor i konklusionen. Erstatningsbeløbene forrentes med 10 % årligt fra denne kendelses afsigelse.

Proprietær Ernst Harms og fru Hertha Harms, Tveje Merløse, der har pant for 64.000 kr. næst efter 477.800 kr. i ejendommen løbe nr. 25, matr.nr. 5 a Brorfelde by, Kvanløse sogn, har påstået erstatningen helt eller delvist udbetalt til sig til nedbringelse af pantegælden. Da fredningen ikke forringer pantsikkerheden for de pågældendes tilgodehavende, har nævnet besluttet, at erstatningen udbetales til ejeren.

Nævnet har endvidere vedtaget at tillægge følgende lodsejere godtgørelse for sagsomkostninger:

Fabrikanterne C. Worm Jensen og Ole Worm Jensen	5.000 kr.
Grd.ejerne Christine og Agnete Pederson, Ny-	
ledsgården	5.000 kr.
Oberstløjtnant E. Palbøll, Bredebjerggård	5.000 kr.

T H I B E S T E M M E S:

Der pålægges følgende ejendomme:

matr.nr. 6 Mogenstrup by, Sdr. Jernløse sogn,

matr.nr. 5 a Mogenstrup by, Sdr. Jernløse sogn,

- - 5 a smst.

- - 5 a smst.

et umatrikuleret areal hørende til landevejen,

matr.nr. 1 a m.fl. Brorfelde by, Kvanløse sogn,

- - 1 b smst.

- - 2 a smst.

- - 3 a smst.

- - 4 smst.

- - 5 a smst.

- - 12 smst.

- - 13 b smst.

idet der om grænserne for det fredede område henvises til de kendelsen vedhæftede kort følgende fredningsservitut:

1.

De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger herunder tilbygninger, skure, boder eller andre lignende indretninger. Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der på de bestående landbrugsejendomme foretages de for landbrugsdriften erhvervsmæssigt nødvendige ombygninger af- og tilbygninger til den bestående bebyggelse eller erhvervsmæssigt nødvendig ny bebyggelse. Om- og tilbygninger af større omfang og nybyggeri må kun ske efter tegninger og planer, der forud er godkendt af fredningsnævnet, der kan nægte godkendelse, hvis det planlagte byggeri vil komme til at virke skæmmende i landskabet, og hvis der samtidigt kan anvises anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt kan modsvare det af lodsejeren tilstræbte. På andre ejendomme herunder såvel nyoprettede som nedlagte landbrugsejendomme må om- og tilbygninger til eksisterende bebyggelse, hvorved denne i væsentlig grad skifter karakter, samt nyt byggeri kun ske efter teg-

ninger og planer, der forud er godkendt af fredningsnævnet, der kan nægte godkendelse, hvis det planlagte byggeri skønnes at ville virke skæmmende i landskabet.

2.

På de fredede arealer er ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder ved gravning af sand og grus, sten m.v. samt opfyldning og planering, ikke tilladt. Dog kan udnyttelse af de nævnte forekomster ske til privat forbrug inden for samme ejendom.

Følgende undtagelser skal dog gælde:

- a) Grusgrav på matr.nr. 5 a Brorfelde by, Kvanløse sogn.
En mindre arrondering af eksisterende grusgrav på ca. 1,25 ha. til maksimalt 2 ha. tillades. Ubegrænset dybdegravning tillades.
- b) Grusgrav på matr.nr. 4 Brorfelde by, Kvanløse sogn.
Gravning tillades udvidet 5-6 m. mod nord. - Graven må ikke udvides yderligere mod øst, vest og syd. Ubegrænset dybdegravning tillades.

3.

Ingen del af de fredede arealer må anvendes til oplagsplads, losseplads, "bilkirkogård", herunder henstilling af enkelte udrangerede, ikke indregistrerede automobiler, motorcykler, maskiner eller dele af sådanne kørsels- og arbejdsredskaber, til campingplads, motorbane eller undergives anden lignende anvendelse, der medfører unødigt motor- eller anden støj. Der må på arealerne ej heller indrettes pelsdyr- eller fjerkræfarme. Bestemmelsen er ikke til hinder for, at ejendommen løbenr. 27, matr.nr. 13 b Brorfelde by, Kvanløse sogn, benyttes som lejrplads på samme måde som de nuværende ejere har benyttet den.

4.

Fremføring af luftledninger, anlæg af parkeringspladser og veje samt regulering heraf, bortset fra anlæg af mindre private veje,

der følger det naturlige terræn, må kun finde sted med fredningsnævnets samtykke.

5.

Med undtagelse af nødvendige kreaturhogn, må hogn ikke opsættes, plantes eller sås uden fredningsnævnets samtykke.

6.

Nytilplantninger eller -såninger med skovtræer eller anden højt voksende beplantning udenfor de nuværende beplantninger er ikke tilladt uden fredningsnævnets godkendelse. Iøvrigt må arealerne anvendes som hidtil, således navnlig at almindelig landbrugsdrift kan fortsætte på de eksisterende landbrugsarealer dog bortset fra anlæg af juletræskulturer, og at skovdrift kan fortsætte på de eksisterende skovarealer.

7.

De påtaleberettigede har ret til uden udgift for ejerne og efter forudgående meddelelse at foranledige at en ønsket naturtilstand opretholdes.

Påtaleberettigede er fredningsnævnet, fredningsplanudvalget og Danmarks Naturfredningsforening.

Til ejerne af de fredede ejendomme udbetales følgende erstatninger:

Fabr. C. og O. Worm Jensen, Mogenstrup	24.000 kr.
Gdr. Sv.Å. Nielsen og fru Anna Nielsen, Mogenstrup	4.000 kr.
Gdr. Børge Hansen, Brorfelde	12.000 kr.
Gdr. Vagn Nielsen, Brorfelde	3.500 kr.
Gdr. Sv.R. Christensen, Brorfelde	24.500 kr.
Gdr. Sv.Å. Jensen, Brorfelde	17.000 kr.
Fr. Ch. og A. Pedersen, Brorfelde	<u>60.500 kr.</u>
transport	145.500 kr.

transport	145.500 kr.
Oberstløjtnant E. Palbøll, Brorfelde	114.500 kr.
Fru Honni Nielsen, Brorfelde	1.500 kr.
F.D.F. København Ø.	1.500 kr.
	<u>263.000 kr.</u>

Erstatningsbeløbene forrentes med 10 % årligt fra denne kendelses dato.

Til dækning af sagsomkostninger tillægges der:

Fabr. C. og O. Worm Jensen, Mogenstrup	5.000 kr.
Fr. Ch. og A. Pedersen, Brorfelde	5.000 kr.
Oberstløjtnant E. Palbøll, Brorfelde	5.000 kr.

Kendelsen tinglyses på de berørte ejendomme med prioritet forud for andre byrder og hæftelser.

Som følge af den fastsatte erstatnings størrelse vil kendelsen være at forelægge overfredningsnævnet i medfør af naturfredningslovens § 25. Eventuelle indsigelser mod nærværende kendelse, der ønskes behandlet af overfredningsnævnet, må uanset denne forelæggelse indbringes for overfredningsnævnet ved at den pågældende selvstændigt påanker kendelsen, hvilket skal ske ved meddelelse til overfredningsnævnet, Nyropsgade 22, 1602 København V. inden 4 uger fra den dag, da meddelelse om denne kendelses afsigelse er modtaget jfr. naturfredningslovens § 24.

Ole Jørgensen

Bjarne Jensen

Carl Rasmussen

Udstedt på råd med betænkning.

Den 13 FEB. 1975

J. d. v. Jørgensen
H. S.

OVERFREDNINGSNÆVNET>

REF

5616

15/6-1973

U D S K R I F T
a f

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL

År 1973, den 15. juni, afsagde Overfredningsnævnet følgende

k e n d e l s e

i sagen nr. 2197/73 vedrørende fredning af arealer i Brorfelde.

I den af fredningsnævnet for Vestsjællands amts nordlige fredningskreds den 9. februar 1973 afsagte kendelse hedder det:

I. Fredningssagen.

2.

Ved skrivelse af 29/7 1971 har Danmarks Naturfredningsforening rejst fredningssag for et areal ved Brorfelde i Jernløse kommune.

Som begrundelse for sagens rejsning anføres i skrivelsen:

"Området som Danmarks Naturfredningsforening ønsker fredet omfatter ialt ca. 432 ha., som sammen med arealerne øst og nordøst for, hvor der verserer en fredningssag, udgør en central del af kerneområdet i den kommende Vestsjællandske Naturpark.

Området er skabt under 3 istiders gigantiske kraftudfoldelser og er mere endelig udformet under den seneste istids afsmeltningsperiode, hvor enorme smeltevandsmasser har udmodelleret landskabet, således at storkuplede bakke drag dominerer landskabsbilledet, centreret om et øst-vestgående dalstrøg og adskilt af slyngede, undertiden mosefyldte lavninger.

Dette landskab rummer meget betydelige fredningsmæssige kvaliteter, hvilket nærmere er uddybet i den af arkitektfirmaet Møller & Wichmann for fredningsplanudvalget udarbejdede landskabsanalyse vedrørende Vestsjællands Naturpark".

Analysen foreligger i bogform og er vedlagt rejsningsskrivelsen som bilag.

I foreningens skrivelse er henvist til bogens afsnit 7 (s.92) hvor det udtales:

"at Brorfeldeområdet er placeret i kerneområdet, zone I af Vestsjællands Naturpark, hvilket betyder, at området rummer de værdifuldeste landskaber, og at disse bør pålægges de strengeste fredningsmæssige restriktioner",

Samme sted i analysen hedder det videre:

"Det er nødvendigt at understrege, at zoneinddelingen er et udtryk for nødvendigheden af at sikre, at der ikke indenfor naturparkens område træffes uheldige dispositioner, som på længere sigt eventuelt kan ødelægge hele meningen med naturparken. Denne plan er altså i højeste grad en restriktiv plan, et hjælpemiddel som de administrative myndigheder kan støtte sig på i vurderingen af, om en påtænkt anvendelse af en ejendom bør tillades".

Foreningens skrivelse fortsætter:

"Denne zoneinddeling af landskabet er fremkommet som en syntese af en række detailanalyser af landskabet, som bl.a. anfører følgende om landskabet ved Brorfelde:

"Sammenfattende videnskabelig vurdering" (s.52): "viser planen dog, at visse områder i forskningsmæssig henseende uomtvisteligt hæver sig over andre. Særlig tydeligt træder tre områder frem:

Saltbæk vig m.v.

Området omkring Skarresø m.v.

Området omkring Brorfelde".

Vedrørende de geologiske interesser hedder det side 56:

"Østligst i det her omhandlede område ligger øst for Undløse-Søndersted-Jernløse og uden umiddelbar morfologisk sammenhæng med det øvrige område, et helt enestående og meget interessesant landskab, hvis markante bakkeformationer, der kulminerer i Mørkemosebjerg (105 m o.h.), er af stor land-

skabsæstetisk valør og tillige af meget stor videnskabelig interesse".

Under den landskabsæstetiske vurdering side 68 er Brorfeldeområdet placeret i den værdifuldeste af 5 boniteringsklasser (klasse 1).

I disponeringsplanen angives dette område som potentielt intensivt fodgængerområde ,(s.96).

Foreningens skrivelse fortsætter derefter:

"Den primære årsag til ønsket om fredning netop nu er, at landskabet trues alvorligt af en hensynsløs grusgravning. Der er etableret ikke færre end 6 grusgrave (nærmere angivet på et skrivelsen vedlagt kortbilag) på arealet omfattende følgende arealer:

Tabel 1

Grus-grav	Nuværende udgravning pr. 6/7 1971 ca.ha.	Endnu ikke udnyttet af land.br.min. tilladt gravning.	Bemærkninger
I	1,25	16,75 ha.	jfr. dekl. (bil.8)
II	4,50	0,50 "	jfr. dekl. (bil. 9)
III	3,50	12,00 "	
IV	0,50	0,00	Ulovlig gravning. Tilladelse foreligger ikke fra Land.br.min.Anmeldelse foretaget til Land.br.min. (bil.11)
V	2,75	47,0 "	Endelig godkendelse ikke meddelt endnu af Land.br.min.Udkast til dekl. godkendt af Fr.ningspl.udv.(bil.10) Ulovlig gravning foregår Anmeldelse foretaget til Land.br.min. (bil.11)
VI	3,25	42,50 "	

Det fremgår af kortmaterialet (tydeligst ses det på niveaukortet), at gravningen foregår i de 5 mest markante bakke­drag og truer disse med udslettelse. Det ses endvidere af niveau­kortet, at gravningerne på intet sted er nået bakke­dragenes højdepunkter, således at de værdifuldeste landskabselementer stadig er intakte.

Det fremgår af ovenstående tabel, at udover de ca. 16 ha, der er udgravet, foreligger der (eller kan forventes) Landbrugsmini­steriets tilladelse til gravning på ialt ca. 120 ha. (heraf er ca. 64 ha. landskabeligt særdeles værdifulde). Skal stedets landska­belige kvaliteter overleve og den omtalte naturparkplan overho­vedet have mening, må den omsiggribende grusgravning i dette om­råde nødvendigvis reguleres".

Fredningspåstanden er sålydende:

1. "De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må såle­des ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der i tilknytning til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger og planer for byggeriet er godkendt af fred­ningsnævnet.

Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri samt om- og tilbygninger:

a. Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væ­sentlig omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funk­tionelt kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller

b. såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Til byggeri til nyoprettede landbrug skal indhentes de påta-

leberettigedes tilladelse, der kan nægtes, såfremt byggeriet ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra de påtaleberettigede.

Fredningsmyndighederne skal være berettiget til at meddele afslag på sådanne ansøgninger, såfremt de skønner, at bygningen herved får en mere uheldig indvirkning på landskabet. Landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, samt landbrugsejendommens beboelse henhører under denne bestemmelse.

2. På de fredede arealer er ændringer i terrænet eller terræformerne, herunder gravning af sand og grus, sten m.v. samt opfyldning og planering, ikke tilladt. Dog kan udnyttelse af de nævnte forekomster ske til privat forbrug inden for samme ejendom.

Følgende undtagelser skal dog gælde:

I. Grusgrav på matr.nr. 5 a.

Mindre arrondering af eksisterende grusgrav på ca. 1,25 ha. til maksimalt 2 ha. tillades, jfr. bilag 8. Ubegrænset dybdegravning tillades.

II. Grusgrav på matr.nr. 1 a Galge Overdrev.

Gravning tillades i henhold til tinglyst deklaration på 5 ha. jfr. bilag 9.

Ubegrænset dybdegravning tillades.

III. Grusgrav på matr.nr. 8 d af Mogenstrup by.

Udvidelse af graven tillades 10 m mod vest.

Ubegrænset dybdegravning tillades.

V. Grusgrav på matr.nr. 9 a og 6 Mogenstrup by.

Grusgrav på matr.nr. 9 a kan fortsætte.

Ubegrænset dybdegravning tillades.

Gravning på matr.nr. 6 standses, jfr. bilag 10 og 11.

VI Grusgrav på matr.nr. 4 Brorfelde by.

Gravning tillades udvidet 10 m mod nord.- Graven må ikke udvides yderligere mod øst, vest og syd.

Ubegrænset dybdegravning tillades.

3. De fredede arealer må ikke anvendes til oplags-, losse- eller campingpladser, og der må ikke indrettes "bilkirkegårde" eller henstilles udrangerede biler eller maskiner eller dele heraf. Forurening af naturen ved henlæggelse af affald eller andet må ikke finde sted.

4. Parkeringspladser må kun anlægges efter tilladelse fra de påtaleberettigede.

5. Campingpladser må ikke etableres.

Camping og teltning af privat besøgende hos lodsejerne må kun finde sted inden for 25 m fra bygninger og kun i egentlige haver, som er omgivet af en beplantning, der skjuler campingvogn eller telt, set fra det omgivende landskab.

6. Fremføring af luftledninger kan kun ske med de påtaleberettigedes samtykke.

7. Arealerne må anvendes som hidtil, således at almindelig landbrugsdrift, bortset fra anlæg af juletrækulturer og nedennævnte specielle driftsformer, på de eksisterende landbrugsarealer, såvel som skovdrift på de eksisterende skovarealer kan fortsætte.

Nytilplantninger eller -såninger med skovtræ udenfor nuværende beplantninger er ikke tilladt uden de påtaleberettigedes godkendelse.

8. Oprettelse af mink- eller andre pelsdyrfarme eller fjerkræfarme er ikke tilladt.

9. De påtaleberettigede skal have ret til uden udgift for ejerne og efter forudgående meddelelse at foranledige at en ønsket naturtilstand opretholdes.

10. Med undtagelse af nødvendige kreaturhegn, må hegn ikke op-sættes, plantes eller såes uden de påtaleberettigedes godkendelse.
11. På de fredede arealer må ikke indrettes motorbaner eller andre indretninger, der medfører unødvendig motorlarm eller anden unødigt støj. Kraftig gengivelse af musik, brug af højttaleranlæg o.lign. må ikke finde sted i fri luft.
12. Vejanlæg og -reguleringer bortset fra anlæg af mindre private veje, som følger det naturlige terræn, kan kun ske efter de påtaleberettigedes samtykke.
13. Vandstanden i Mogenstrup sø må ikke sænkes, ligesom der ikke må ske opfyldning i søen.

Påtaleret tillægges Fredningsnævnet for Vestsjællands amts nordlige fredningskreds, fredningsplanudvalget for Vestsjællands amt og Danmarks Naturfredningsforening."

I en af foreningen indhentet udtalelse af 3/8 1971 fra Danmarks geologiske Undersøgelse udtales om det område, der ønskes fredet:

"Det omhandlede område, der er beliggende nordvest for Brorfelde Skov, udgør vestdelen af det højtliggende Mørkmosebjerg-parti og rummer en række særprægede landskabsselementer, først og fremmest de meget fremtrædende bakkepartier, hvoraf enkelte er navngivne, som Flødebjerg (71 m), Kalvebjerg (83 m), Øksenbjerg (86 m) og Breddbjerg (76 m).

Området er et geomorfologisk særdeles interressant og særpræget landskab, hvis tilblivelseshistorie endnu ikke kan siges at være fuldt klarlagt.

Om landskabets tilblivelse skriver statsgeolog V. Milthers (1948) at "Bakkegruppen øjensynlig er bleven skudt sammen under højst komplicerede Forhold, hvad de

enkelte Bakkers indbyrdes Placering inden for den samlede Gruppe giver et stærkt Indtryk af" -

Bakkernes og de mellemliggende, slugtlignende dales og afløbsløse lavningers udformning lader formode, at såvel særdeles kraftige erosionskræfter i form af smeltevand samt ikke ubetydelige dødismasser har haft afgørende betydning ved landskabets udformning. Hertil kommer yderligere, at en tålsyneladende ret stærk vekslen i aflejringsmønstret kan have indvirket på udformningen af terrænet. Området er således geologisk vigtigt for udredningen og forståelsen af de landskabsdannende kræfter, der har skabt denne egn, og det er da også en særdeles søgt geologisk demonstrationslokalitet af international karat. I "Vestsjællands Naturpark" (Fredningsplanudvalget 1970) karakteriseres området som særligt værdifuldt mod hensyn til geologiske interesser (jfr. p. 53, kort) og tillige af stor landskabsæstetisk værdi (jfr. p. 42 og 56-57).

Fra geologisk side kan vi derfor kraftig anbefale og støtte de igangværende bestræbelser for at sikre de omtalte områder mod en landskabelig ødelæggende udnyttelse".

Bekendtgørelse om sagens rejsning har i henhold til naturfredningslovens § 13, stk. 1 været indrykket i Statstidende og de lokale blade for d. 19/8 1971. Lodsejerne og brugerne af de berørte ejendomme er af nævnet underrettet ved anbefalede breve af 18/8 1971, der har været vedlagt et eksemplar af foreningens rejsningskrivelse.

Fredningspåstanden angår følgende ejendomme:

Lb.nr. Matr.nr. Areal Ejd.værdi Ejer

Mogenstrup by, Jernløse sogn.

1.	7 <u>a</u>	38 ha. 3399 m ²	1.2 mill. kr.	Chr. Hansen, Blanksøgård Mogenstrup, 4420 Regstrup.
2.	6	55 " 1600 "	600.000 "	C.Worm Jensen og Ole Worm Jensen, Kildegården Mogenstrup, 4300 Holbæk.
3.	9 <u>a</u>	11 " 0074 "	125.000 "	Charles Worm Jensen Kildegården, Mogenstrup 4300 Holbæk.
4.	7 <u>c</u>	405 "	45.000 "	Blanksøgård Grundejerfor- ening v/form.Leif Bruun Andersen, Mogenstrup 4420 Regstrup.
5.	8 <u>a</u>	21 " 8740 "	195.000 "	Bryde Larsen og Dagmar Larsen, Overdrevsgård 4420 Regstrup.
5.	8 <u>c</u>	4 " 2611 "		do.
6.	8 <u>d</u>	15 " 5650 "	175.000 "	Poul Hansen-Andersen Svendslettegård 4420 Regstrup.
6.	8 <u>f</u>	800 "	90.000 "	do.
7.	8 <u>b</u>	1 " 5276 "	90.000 "	Jytte Rüdenschöld Hollændervænget 29 2791 Dragør.
8.	8 <u>g</u>	2611 "	125.000 "	Chr.Worm-Jensen, Over- drevsgård, Mogenstrup 4420 Regstrup.
9.	5 <u>d</u>	2 " 7000 " (ber.)	185.000 (x) "	Forp.Ove Bodal Hansen tillige andel i Mogen- strup sø, Mogenstrup 4420 Regstrup.
10.	5 <u>a</u>	6 " " (ber.)	315.000 (x)	Gdr.Sv.Å. Nielsen og fru Anna Nielsen, Mogenstrup 4300 Holbæk.
11.	5 <u>e</u>	1 " 3000 " (ber.)	100.000 (x) "	Carl Mogens Nielsen Stenstykkevej 4 2650 Hvidovre.
12.	5 <u>g</u>	4650 "	7.000 "	Autoforhdl.Poul Anker Rasmussen, Sct.Knudsvej 17, 4100 Ringsted.
13.	"a"	7000 " (ber.)		Et vejareal grænsende til 5 g. Ingen tingbogsattest.

Lb.nr. Matr.nr. Areal Ejd.værdi Ejer

Jukkerup Vænge, Søndersted sogn.

14.	5 <u>a</u>	6 ha. 9000 m ² (ber.)	165.000 kr. (x)	Åge Jespersen 4350 Ugerløse.
15.	5 <u>c</u>	3 " 3928 " fredskov		Greve Chr. Ahlefeldt- Laurvig, Løvenborg 4420 Regstrup.

Galge Overdrev, Søndersted sogn.

15.	1 <u>a</u>	54 ha. 0500 m ² fredskov	2,5 mill. kr. (x)	Greve Chr. Ahlefeldt, Laurvig, Løvenborg 4420 Regstrup.
16.	1 <u>d</u>	8 " 8500 "		Fru Grethe Andersen Stavnsbjerggård 4340 Tølløse.
16.	2	7150 "	275.000 kr.	do.
16.	3	5050 "		do.
17.	1 <u>e</u>	2 " 2450 "	100.000 "	Georg A. Schwedler Galø Overdrev 4340 Tølløse.
18.	1 <u>f</u>	5 " 5000 "	85.000 "	Hans Frederiksen Galø Overdrev 4340 Tølløse.
19.	1 <u>g</u>	1 " 7300 "	105.000 "	Poul Otto Brændstrup Galø Overdrev 4340 Tølløse.

Brorfelde, Kvanløse sogn.

20.	1 <u>a</u>	6 ha. 6300 m ² (ben)		Forp. Børge Hansen Annexgården, Brorfelde 4350 Ugerløse.
20.	10 <u>b</u>	1 " 7150 "		do.
20.	6 <u>b</u>	3 " 0500 "	200.000 kr. (x)	do.
20.	11 <u>b</u>	1 " 7520 "		do.
20.	8 <u>b</u>	3 " 3025 "		do.
21.	1 <u>b</u>	6 " 0378 "	110.000 "	Vagn Nielsen, Kroager Brorfelde 4350 Ugerløse.

Lb.nr.	Matr.nr.	Areal	Ejd.værdi	Ejer
Brorfelde, Kvanløse sogn				
22.	2	31 ha. (ber.)	3817 m ² 370.000 kr.	Svend R. Christensen Tofttegård, Brorfelde 4350 Ugerløse.
23.	3 a	29 " (ber.)	4428 " 360.000 "	Svend Å. Jensen Brorfelde 4350 Ygerløse.
24.	4	44 " "	7841 " 550.000 "	Christine Charlotte Pedersen og Agnete Marie Pedersen, rorfelde 4350 Ugerløse.
25.	5 a	57 " "	2002 " 850.000 "	Niels Knudsen, Brorfelde 4350 Ugerløse.
26.	12	1 " "	7187 " 40.000 "	Fru Henni Nielsen Brorfelde, 4350 Ugerløse.
27.	13 b	1 " "	6400 " 5.000 "	Frivilligt Drenge Forbund Hjalmar Brantings plads 6 2100 København Ø.

Samlet arealopgørelse

Ialt 431 ha. 8421 m²

(x) Vurderingen omfatter mere end arealerne under fredningspåstanden.

Det bemærkes, at ejendommene nævnt under løbenr. 14 og 25 har skiftet ejer under sagens gang, idet:

løbe nr. 14 nu ejes af Ole Henning Hansen og Ib Jarvad, Classensgade 36, København Ø. og

løbe nr. 25 af oberstløjtnant Egil Palbøl, C.L. Ibsensvej 13, Gentofte.

Nævnet har d. 21/9 1971 holdt møde i sagen på "Elmely Kro", hvortil samtlige lodsejere og andre interesserede var indvarslet. Samtlige lodsejere var mødt. Under mødet protesterede en del af lods-ejerne og navnlig de på hvis ejendomme, der foregår grusgravning, mod fredning og fremsatte eller forbeholdt sig at fremsætte erstatningskrav. Andre af lodsejerne og navnlig de, hvis ejendomme er lystejendomme, erklærede sig interesset i en fredning af området.

Til det af naturfredningsforeningen om de enkelte grusgrave oplyste, se foran side 4, skal føjes følgende yderligere oplysninger fra sagen:

- ad grusgrav I
løbe nr. 25 Nævnet har d. 29/8 1968 i anledning af den daværende ejers ansøgning om tilladelse efter landbrugsloven til grusgravning udtalt, at man ikke ville modsætte sig tilladelse på de af fredningsplanudvalget d. 5/8 1968 foreslåede vilkår om en plan for udgravningen og pligt til retablering. Deklaration herom er tinglyst på ejendommen d. 18/2 1969.
- ad grusgrav II
løbe nr. 15 Kontrakt om gravningen af 5 ha. er af ejeren oprettet d. 13/3 1967 med A/S Dansk Dammann Asfalt, nu Super Foss. I anledning af at der stod fredskov på arealet, som kontrakten angår, er der d. 1/2 1969 tinglyst deklARATION på ejendommen med pligt for ejeren til planering og tilbageførsel af overjorden samt genplantning af arealet.
- ad grusgrav III
løbe nr. 6 Ejeren har udnyttet ejendommens sten- og grusmaterialer erhvervsmæssigt siden midten af 1930'erne. Ejendommen består stort set af en ås, fra hvis østlige ende er afgravet de ca. 3,5 ha. På ejendommen er indrettet et sorterings- og stenknuseværk.
- ad grusgrav IV
løbe nr. 1 Den eksisterende grusgrav har været åbnet siden før 1930. Ejeren, der købte ejendommen i 1958, anslår at der er afgravet ca. 300.000 m³, hvoraf er solgt 10.000 m³ årligt siden begyndelsen af 1960'erne. Der foreligger ingen tilladelse til gravning efter landbrugsloven. Ejeren bestrider at sådan tilladelse er fornøden.
- ad grusgrav V
løbe nr. 3 og 2 De 2 ejendomme har en fælles grusgrav. Ejendommen løbe nr. 3 er ialt væsentligt afgravet, således at

fortsat gravning må ske i dybden. For så vidt angår løbe nr. 2 har ejerne, der erhvervede ejendommen i 1968, d. 29/4 1970 (sagens bilag 10) søgt landbrugsministeriet om tilladelse til at grave grus på ca. 47 ha. af ejendommens ialt 55 ha. Fredningsplanudvalget har d. 14/7 1971 godkendt udkast til deklaration som vilkår for den ansøgte gravetilladelse. Landbrugsministeriet har d. 11/11 1971 stillet sagen i bero på udfaldet af nærværende fredningssag. Ejeren af løbe nr. 3 har ejet ejendommen siden 1947, og til stadighed udnyttet dens grusmaterialer erhvervsmæssigt. I grusgraven er opstillet grussortereværker og silo ligesom der til graven hører en maskinpark.

ad grusgrav VI
løbe nr. 24

Gravningen synes påbegyndt i juni 1967 (jfr. sagens bilag 21 med underbilag). Der er ikke på ejendommen tinglyst kontrakt om den igangværende gravning, der foretages af Storebælt Sten og Grus A/S eller om pligt for ejerne til retablering ved gravningens afslutning.

Det fremgår endvidere af sagen, at ejeren af løbe nr. 20 i skrivelse af 29/7 1971 har ansøgt fredningsplanudvalget om tilladelse til at grave grus på matr.nr. 8 b, 10 b og 11 b Brorfelde by. Fredningsplanudvalget har d. 19/11 1971 stillet spørgsmålet om tilladelse i bero på udfaldet af nærværende fredningssag.

Jernløsekommune har ikke kunnet anbefale fredning, bortset fra af ejendommen løbe nr. 25.

Vestsjællands amtskommune har anbefalet en frednings gennemførelse og foreslået den udvidet til at omfatte også Brorfelde Observatoriums arealer.

Fredningsplanudvalget har anbefalet, at fredningssagen gennemføres, men dog ytret betænkeligheder ved omkostningernes omfang.

Sagen har hos nævnet beroet på overvejelser og på afventning af den lovgivning om udnyttelse af råstoffer i undergrunden som ved sagens rejsning var under forberedelse. Under sagens gang er der med Naturfredningsforeningens tilslutning meddelt ejerne af løbenr. 1, 2 og 6 tilladelse til fortsat gravning udover det i rejsningsskrivelsen anførte. Grænserne for det tilladte er i hvert af tilfældene afsat i marken under medvirken af D.N.F. og fredningsplanudvalgets sekretariat. Der er endvidere meddelt ejerne af løbenr. 22 og 23 tilladelse til at opføre en fælles kreaturstald på et nærmere udpeget sted indenfor det af fredningssagen omfattede område.

Under sagen er foreløbigt fremsat følgende erstatningskrav opgjort under henvisning til igangværende grusgravning:

løbenr. 2	3.180.000 kr.
" 3 og 8	114.000 "
" 6	2.000.000 "
" 20	<u>1.600.000 "</u>
	6.894.000 kr.

Under fredningsmødet d. 21/9 1971 fremsattes følgende skønnede erstatningskrav vedrørende ejendommene med igangværende grusgravning.

løbenr. 15	5.000.000 kr.
" 25	<u>3.000.000 kr.</u>
	14.894.000 kr.

Endvidere har ejerne af følgende ejendomme, hvorpå grusgravning var påbegyndt ved sagens rejsning, forbeholdt sig erstatning for mistet adgang til grusgravning i tilfælde af fredningens gennemførelse: løbenr. 1 og 24.

Endelig har ejerne af følgende ejendomme, hvorpå ingen grusgravning endnu foregår, uden beløbsangivelse påstået sig tilkendt erstatning for mistet adgang til grusgravning ved en frednings gen-

nemførelse:

løbenr. 5,9,10,11,14,18,21,22,23, og 26.

Endvidere har A/S Storebælt Sten og Grus, der siden juni 1967 har gravet grus på ejendommen løbenr. 24, i tilfælde af at en fredning tvinger selskabet til at ophøre med gravningen påstået sig tilkendt erstatning for derved nødvendiggjort flytteudgifter m.v. med 260.000 kr.

Hovedparten af lodsejerne har ikke protesteret mod fredning, hvis det sker mod en passende erstatning.

II Nævnets afgørelse.

Under indtryk dels af de betydelige erstatninger, der vil blive aktuelle ved en fredning efter den nedlagte fredningspåstand dels af omfanget af de stærkt skæmmende indgreb, der ved de foretagne afgravninger allerede er forvoldt i områdets naturtilstand, har nævnet overfor Danmarks Naturfredningsforening rejst spørgsmål om at søge fredningssagen afsluttet ved at formå de lodsejere, der ikke er omfattet af § 4 i den pr. 1/10 1972 ikrafttrådte råstoflov, d.v. bl.a. sige samtlige igangværende grusgrave i området, til at underkaste sig denne lovs regler, så at det ville blive muligt for ministeriet for offentlige arbejder at stille de betingelser og vilkår for en fortsat gravning, som ved gravningernes afslutning kunne muliggøre en retablering af området efter en samlet plan derfor, der ville kunne tilgodese de fredningsmæssige hensyn. Foreningen har imidlertid ment, at der endnu i området findes så betydelige landskabsværdier, at de bør sikres bevaret som tilstræbt ved den af foreningen nedlagte fredningspåstand. Foreningen har derfor fastholdt denne påstand. Under nævnets fortsatte overvejelser og drøftelser har der været enighed om at området, der påstås fredet, er i høj grad fredningsværdigt som følge af dets efter sjællandske forhold helt onestående storhed, og at det vil være et uerstatteligt tab for planerne om en dannelse af en vestsjællands naturpark med egnen omkring Maglesø og

Brorfelde som et af kærnepunkterne, hvis de tilbageværende bakke- og højdedrag vest for Holbæk/Ringsted landevej forsvinder ved de igangværende grusgravningers fortsættelse. Uanset at der ikke foreligger nogen egentlig ekspertundersøgelse af grusmaterialernes forekomst, kvalitet og mængde, er det i betragtning af de eksisterende grusgraves størrelse og beliggenhed nævnets opfattelse, at det ved en eventuel erstatningsfastsættelse må lægges til grund, at der netop i området vest for nævnte landevej endnu er grusforekomster af en endog betydelig mængde og let sælgelig kvalitet, ligesom det må tages i betragtning at der for et par af ejendommenes vedkommende ^{eligger} for/lang tids erhvervsmæssig udnyttelse deraf, og for andre ejendommens vedkommende en nu i flere år gennemført erhvervsmæssig udnyttelse i betydeligt omfang efter en af myndighederne påbudt plan. En fredning, der forbyder gravning på arealer, der endnu er uberørt deraf og som standser eller begrænser de igangværende gravninger, vil derfor efter nævnets skøn medføre så store erstatninger til lodsejerne, at man finder, at det der vindes ved en sådan fredning, ikke vil stå i et fornuftigt og rimeligt forhold til erstatningernes størrelse, når det samtidigt tages i betragtning, at de allerede forvoldte betydelige skader på landskabet ikke vil kunne fjernes ved fredningen. Hvad angår de øvrige af Danmarks Naturfredningsforening foreslåede begrænsninger i ejernes råden over deres ejendomme, finder nævnet, at allerede den gældende lovgivning indeholder sådanne begrænsninger, at der ikke er behov for at gennemføre en fredning uden forbud mod grusgravning. Under hensyn til det anførte har nævnet enstemmigt vedtaget ikke at gennemføre nogen fredning.

T h i b e s t e m m e s

Den af Danmarks Naturfredningsforening nedlagte fredningspåstand tages ikke til følge.

Bjarne Jensen

Niels Andersen

Knud Larsen

1. Kendelsen er indbragt for Overfredningsnævnet af Danmarks Naturfredningsforening med påstand om fredning som af foreningen påstået under behandlingen for fredningsnævnet.

Overfredningsnævnet har den 25. maj 1973 afholdt besigtigelse under deltagelse af en stor del af lodsejerne, herunder samtlige ejere af grusgrave i området, eller repræsentanter for disse. Endvidere deltog repræsentanter for Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Geologiske Undersøgelse, fredningsplanudvalget for Vestsjællands amt, fredningsnævnet for Vestsjællands amts nordlige fredningskreds, Vestsjællands amtskommune samt Jernløse kommune.

De fremmødte udtalte sig i det væsentlige i overensstemmelse med det for fredningsnævnet anførte.

Inden besigtigelsen havde Overfredningsnævnet fra Vestsjællands amtskommune modtaget meddelelse om de foretagne anmeldelser i henhold til § 5 i lov nr. 285 af 7.6.1972 om udnyttelse af sten, grus og andre naturforekomster i jorden og på søterritoriet (råstofloven). Sådan anmeldelse er foretaget af sagens lb. nr. 1-3, 6, 15, 24 og 25r (graveområderne I-VI).

2. Overfredningsnævnets vurdering af landskabet svarer forsåvidt til det fra fredningsside under sagen^{anførte}, idet bakkeområdet vest for Holbæk-Ringsted landevej sammen med de tidligere fredede arealer øst for Holbæk-Ringsted landevej (fra Mørkemosebjærg i nord til Sophienholm i syd og fra Algestrup-Tjørnede-vejen i øst til Brorfelde-observatoriet i vest) udgør kernen i, hvad der er kaldt Vestsjællands Naturparks østlige del. Det pågældende landskab har, inden grusgravningen tog fart, været uomtvisteligt fredningsværdigt, og det rummer stadig, trods den omfattende grusgravning i graveområderne II, III og V - de grave, hvor der under besigtigelsen fandt aktuelt gravning sted - områder af betydelig skønhed, navnlig

i de endnu uberørte bakker, herunder de uberørte dele af skoven Galge Overdrev. Endvidere er de arealer, der ligger øst for landevejen - skovlommen, der afgrænses af vejen, observatoriet og Brorfelde skov - helt uberørte.

3. Under hensyn til omfanget af gravningen i de nævnte tre graveområder finder Overfredningsnævnet, at fredning af hele påstandsområdet ikke bør gennemføres, men alene af de østlige dele, d.v.s., udover ovennævnte skovlomme, Bredbjerggård i syd samt arealerne herfra og nordpå over Øksenbjerg og videre til påstandsgrensen i en sådan øst-vestlig udstrækning, som hensyn navnlig til udsynet fra vejen gør det rimeligt. Bestemmende for denne grænsedragning har været disse arealers helt eller dog i det væsentlige uberørte karakter og deres beliggenhed i tilslutning til de allerede gennemførte fredninger længere mod øst samt synligheden i forhold til landevejen. Det bemærkes herved, at grusgravningen på Nyledsgården vel har været af ikke ringe omfang, men den har været foretaget således, at de mod landevejen vendende dele endnu fremtræder nogenlunde uberørt, ligesom resten af bakken (Øksenbjerg) endnu er helt uberørt, hvortil kommer, at ejeren af de nordlige dele, lb.nr. 20, forpagter Børge Hansen, ikke har foretaget anmeldelse efter råstoflovens § 5, inden fristen herfor udløb den 1. april 1973. Gravning på Bredbjerggård har endnu kun været foretaget i mindre omfang, men den åbnede del og de oplagte jordbunker på bakketoppen er meget synlige fra store dele af området. - Visse også vestligt i påstandsområdet beliggende arealer er uberørte og bevaringsværdige, men da de er adskilt fra de her nævnte områder af de ejendomme, hvor gravning foregår, findes de ikke at burde underkastes fredning.

De ejendomme, for hvis vedkommende der herefter sker hjemvisning til fredningsnævnet til frednings gennemførelse, bliver lb.nr. 11-13 og 20-27 samt sådanne mindre dele af de lb. nr. 2 og 10 tilhørende ejendomme, som det vil være påkrævet at frede for at fastsætte en rimelig grænse i forhold til Øksenbjerg og landevejen.

Det er besluttet iøvrigt at stadfæste fredningsnævnets kendelse, men Overfredningsnævnet ønsker at give udtryk for det ønskelige i, at der ved administration af bestemmelserne i loven om by- og landzoner samt i §§ 4-5, jfr. § 7, i råstofloven tages videst muligt hensyn til bevarelsen af de endnu eksisterende landskabelige værdier i området.

T h i b e s t e m m e s:

Spørgsmålet om fredning af arealer i Brorfelde hjemvises til fredningsnævnet for Vestsjællands amts nordlige fredningskreds til fornyet behandling i overensstemmelse med foranstående for så vidt angår de under lb.nr. 2. 10-13 og 20-27 anførte ejendomme, medens kendelsen iøvrigt vil være at stadfæste.

Udskriftens rigtighed
bekræftes

Garde
J. Garde

/sm.

FREDNINGSNÆVNET>

7/2-73

U D S K R I F T
af
FORHANDLINGS- og KENDELSESPROTOKOL
for
FREDNINGSNÆVNET FOR VESTSJÆLLANDS
AMTS NORDLIGE FREDNINGSKREDS

Den 9. februar 1973 afsagdes i
Fr.j.nr. 250A/1971

Fredning
af
arealer ved
Brorfelde.

sålydende

K E N D E L S E:

CITERET FULDT UD I OFN K AF 15/6 1973

12.FEB.1973

KORT>

Del af Brorfelde by

og Igelsø by, Kvanløse sogn

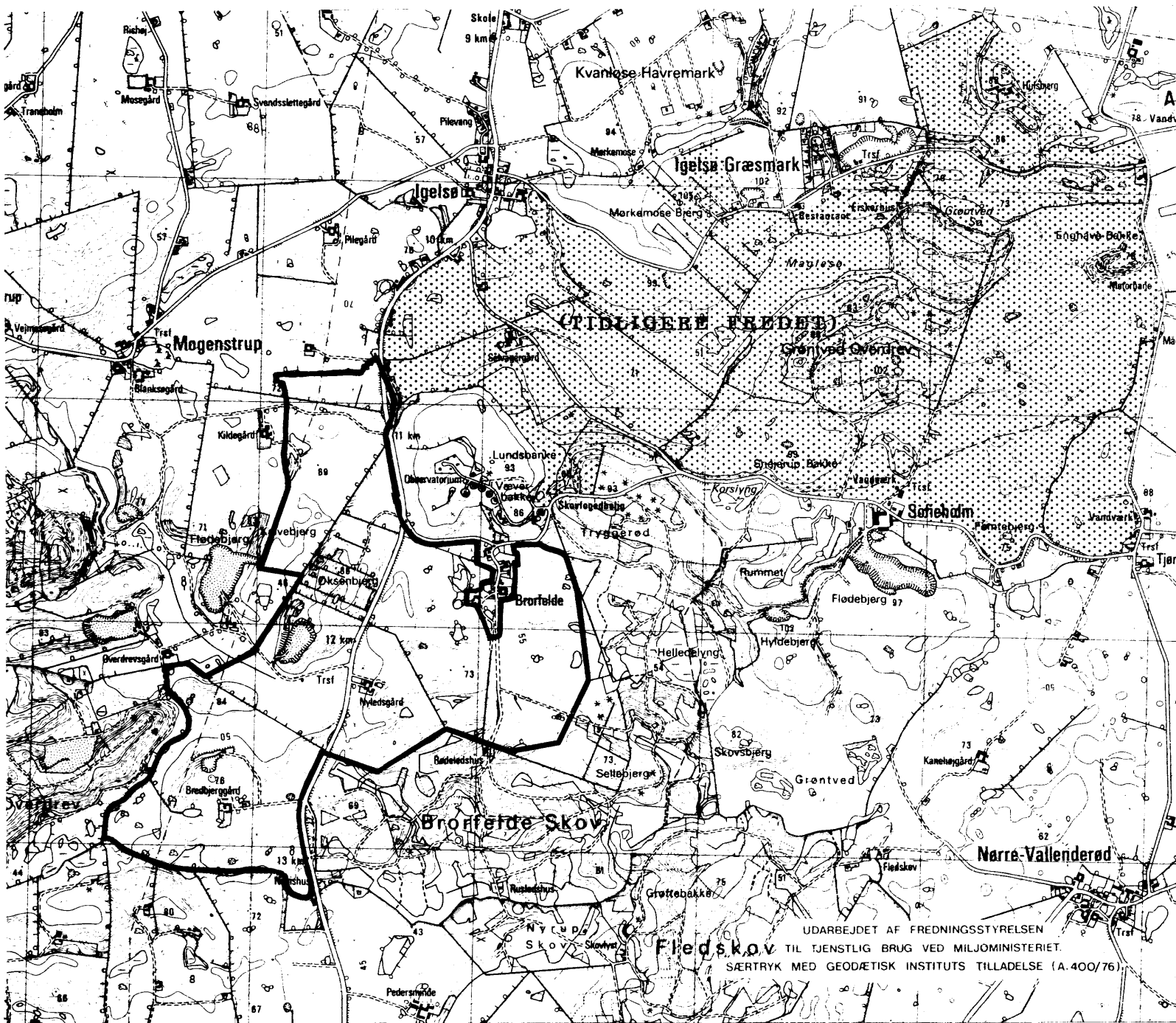
Mogenstrup by, Sdr. Jernløse sogn

Galge Overdrev, Søndersted sogn

Brændholt by, Ugerløse sogn

Vestsjællands amt

1:25.000

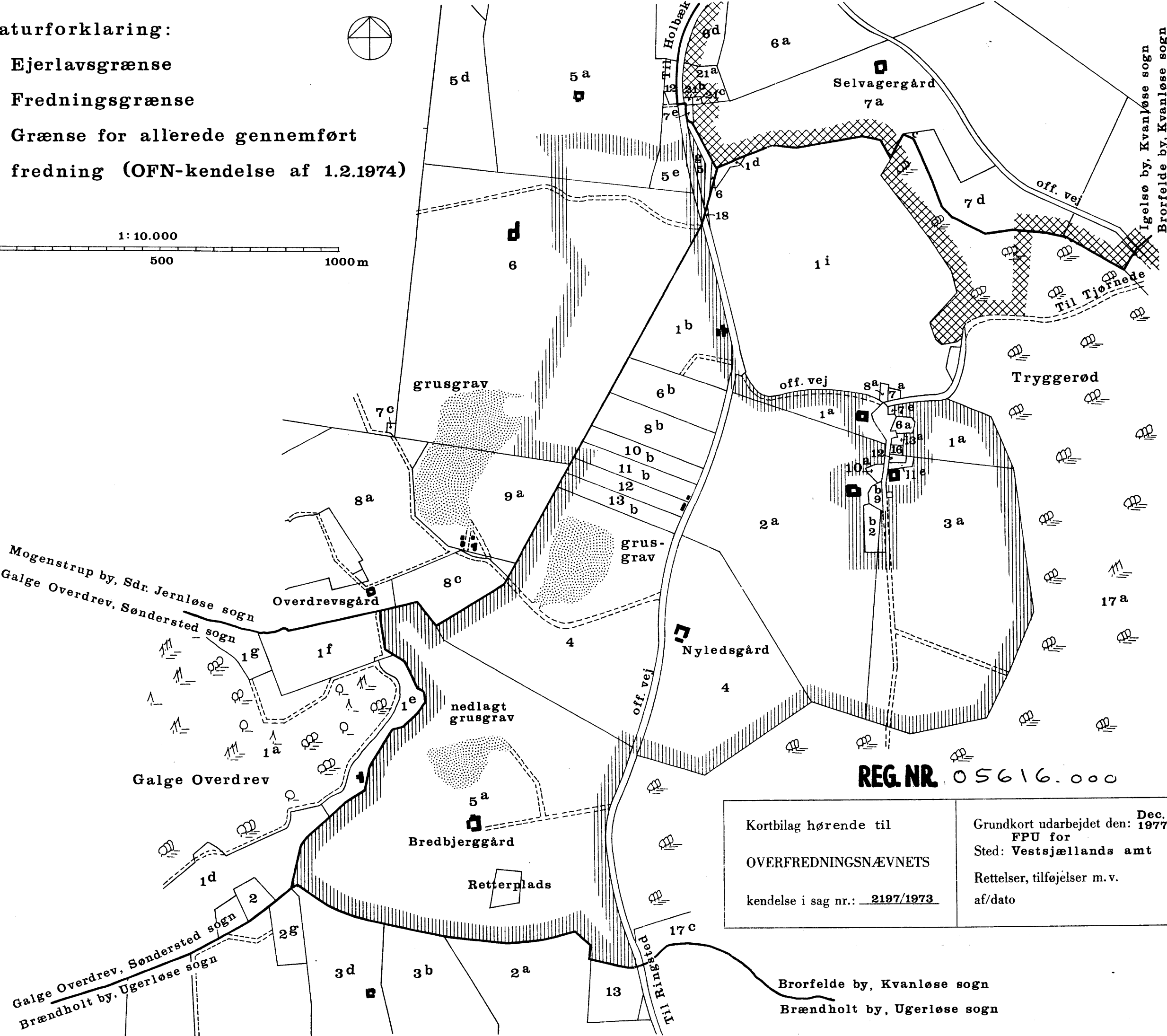
Signaturforklaring:

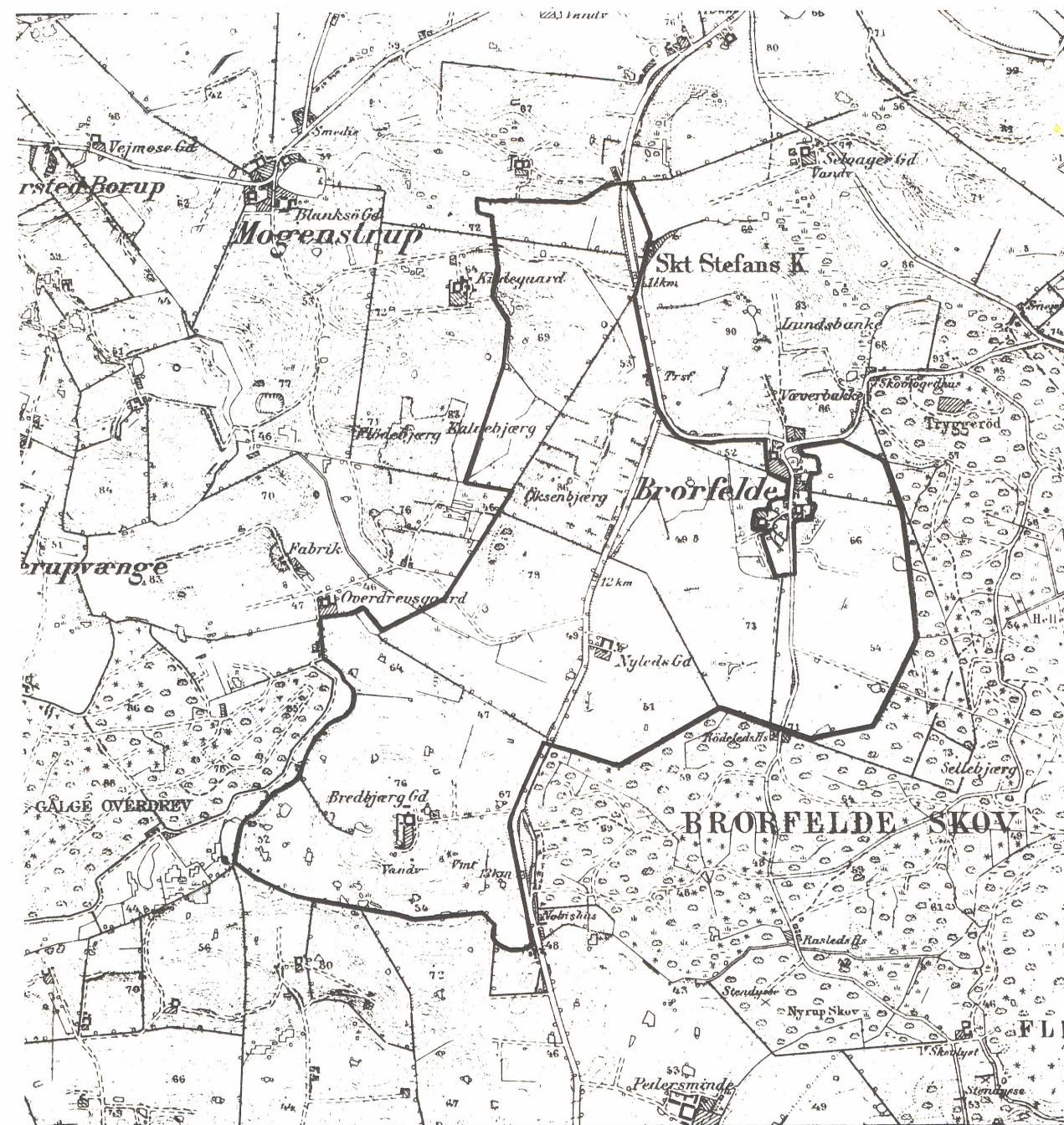
— Ejerlavsgørænse

||||| Fredningsgrænse

Grænse for allerede gennemfört fredning (OFN-kendelse af 1.2.1974)

1:10.000
100 0 500 1000m

1 : 20.000

Del af BRORFELDE by,

Igelsø by, Kvanløse sogn

Mogenstrup by, Sønder Jernløse sogn

Galge Overdrev, Søndersted sogn

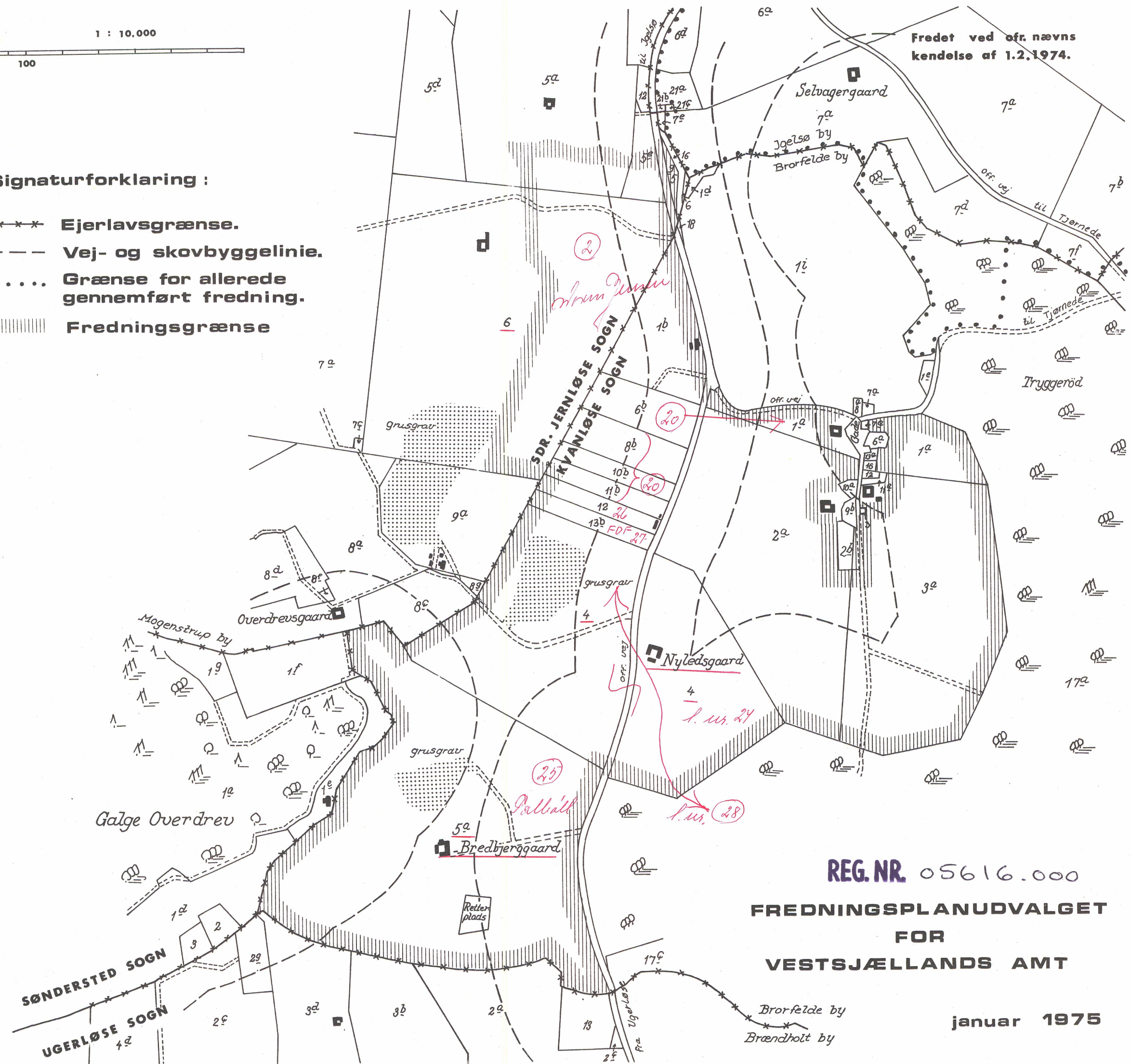
Brændholt by, Ugerløse sogn

Vestsjællands Amt.

1 : 10.000

Signaturforklaring :

- Ejerlavsgørnse.
- - - - - Vej- og skovbyggelinie.
- Grænse for allerede gennemfört fredning.
- ||||| Fredningsgrænse

REG. NR. 05616.000

FREDNINGSPLANUDVALGET

FOR

VESTSJÆLLANDS AMT

januar 1975

DISPENSATIONER>

Afgørelser - Reg. nr.:

Herunder ses afgørelser i dispensationssager for denne fredning

Modtaget i fredningsstyrelsen

21 JULI 1977

Fr. j. nr. 332 C /1976.

Fredningsnævnet for Vestsjællands
amts nordlige fredningskreds
adr. Dommerkontoret, Sofievej 4, Holbæk
tlf. nr. (03) 43 42 11

I en hertil fremsendt skrivelse af 10/12 1976 har De ansøgt om tilladelse til at udvide den nuværende beplantning på vestsiden af Øksenkjerg til ca. 1 ha., ligesom De anmoder om på østsiden at måtte nybeplante 0,5 ha.

Af en planskitse udfærdiget af forstkandidat Niels de Bang på Deres foranledning og skrivelse af 26/1 1977 fremgår, at beplantningen agtes foretaget på de udyrkede arealer af matr.nr. 6 b, 8 b, 10 b og 11 b Brorfelde by, Kvanløse sogn, og at der på det vestlige område agtes planter rødgran omgivet af et bælte af løvtræer med henblik på at producere tømmer. På østsiden agtes etableret en juletræskultur.

De nævnte matr.nr. er en del af Deres landbrugsejendom matr.nr. 1 a m.fl. Brorfelde by, Kvanløse sogn og omfattet af en af nævnet d. 24/1 1975 afsagt fredningskendelse, hvori det i pkt. 6 er bestemt:

"Nytilplantninger eller -såninger med skovtræer eller anden højt voksende beplantning udenfor de nuværende beplantninger er ikke tilladt uden fredningsnævnets godkendelse. Iøvrigt må arealerne anvendes som hidtil, således navnlig at almindelig landbrugsdrift kan fortsætte på de eksisterende landbrugsarealer dog bortset fra anlæg af juletræskulturer, og at skovdrift kan fortsætte på de eksisterende skovarealer."

Overfredningsnævnet har i skrivelse af 16/12 1975, hvoraf De har modtaget et eksemplar, meddelt, at overfredningsnævnet har besluttet at stadfæste nævnets kendelse, men overfredningsnævnets endelige kendelse er endnu ikke afsagt.

Sagen har af nævnet været forelagt fredningsplanudvalget og Danmarks Naturfredningsforening.

Fredningsplanudvalget har i skrivelse af 1/4 1977 næst at henvise

1303/4-4

Foto venter *SE**los*

til fredningskendelsens bestemmelse udtalt:

"Det er udvalgets opfattelse, at egentlig skovdrift i så små enheder - på bakker som her - ikke er mulig, hvorfor beplantninger som her foreslået må betragtes som juletrækulturer, som ikke er tilladt.

Iøvrigt finder man, at det landskabeligt vil være yderst uheldigt, såfremt tilplantninger af noget omfang bliver tilladt i det meget markante bakkelandskab, som det netop har været fredningens hensigt at bevare."

Danmarks Naturfredningsforening har i skrivelse af 6/4 1977 stærkt pårådet det ansøgte, som hverken fra et æstetisk eller naturhistorisk synspunkt findes ønskeligt. .

Nævnet har d. 5/7 d.å. afholdt møde på ejendommen i overværelse af repræsentanter for fredningsplanudvalgets sekretariat, Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite i Jernløse kommune og amtsvejvæsenet.

Hverken fredningsplanudvalget eller Danmarks Naturfredningsforening kunne her anbefale det ansøgte. Kommunen og amtsvejvæsenet havde ikke bemærkninger at gøre til det ansøgte.

Under henvisning til ovenstående skal man meddele, at nævnet har taget ikke at imødekomme det ansøgte, der findes at ville stride mod fredningens formål, at friholde det markante bakkelandskab bl.a. ^{for}/_{en} tvoksende beplantning på Øksenbjerg.

Opmærksomheden henledes på, at nævnets afgørelse inden 4 uger fra modtagelse af denne skrivelse vil kunne påklages til overfredningsnævnet, Nyropsgade 22, 1602 København V.

Bjarne Jensen.

r. Børge Hansen
Brorfeldevej 2, Brorfelde,
350 Ugerløse.

Ang. terrænregulering og beplantning på matr.nr. 5 e Mogenstrup by, Sdr. Jernløse, Ringstedvej 248, Igelsø, 4300 Holbæk.

Ved brev af 29/6 1988 til Vestsjællands Amtskommune, af Amtskommunen oversendt hertil, har Per G. Pedersen ansøgt om nævnets tilladelse til på den ovennævnte ejendom at foretage terrænregulering og etablere to vandhuller med omgivende beplantning af buske og træer.

Nævnets tilladelse er nødvendig, idet ejendommen omfattes af Overfredningsnævnets kendelse af 1/2 1978 tinglyst 6/2 1978 om fredning af arealer i Brorfelde, Jernløse kommune.

Ved kendelsen tilstandsfrededes området for at bevare dets karakter af stærkt kuperet og uberørt område, således at de særprægede terrænformer sikredes mod bortgravning, og det synsmæssige udtryk af disse ikke sløredes af beplantning. Ændringer i terrænet eller terrænformerne er ikke tilladt. Nytilplantning eller såning med skovtræer eller anden højt voksende beplantning uden for daværende beplantede områder må ikke foretages uden Fredningsnævnets tilladelse.

Fredningsplanudvalget er berettiget til uden udgift for ejerne og efter forudgående meddelelse til disse at foranledige, at en ønsket naturtilstand opretholdes, herunder f.eks. ved fjernelse af selvsåning.

Fredningsplanudvalgets beføjelser er nu overgået til Vestsjællands Amtskommune.

Nævnet har besigtiget ejendommen.

Det område, der omfattes af ansøgningen, er på 3/4 - 1 td. land vest for landevej 57 ca. 1 km. syd for Igelsø og beliggende i en fugtig udyrket lavning, adskilt fra landevejen af en stejl til dels bevokset skrænt op til denne.

Per G. Pedersen har oplyst, at han har betinget adkomst på ejendommen, hvor han har boet siden foråret 1988, og at han ønsker at skabe en bedre biotop. Området kan i sin nuværende stand ikke drives landbrugsmæssigt. Der ønskes beplantning med vilde roser, pil, birk og nåletræer.

Jernløse kommune og Vestsjællands Amtskommune har indstillet, at tilla-

delse gives, dog således at der ikke plantes træer, og at der kun plantes buske af de vilde arter, der naturligt forekommer på egnen.

Vestsjællands Amtskommune har i sin udtalelse af 8/9 1988 yderligere anført:

"Området omkring Brorfelde er domineret af storkuplede bakkedrag adskilt af slyngende lavninger, ofte med mindre moser eller vandhuller.

Det omhandlede areal er i dag et fugtigt, udyrket område beliggende i en lavning mellem dyrkede marker.

Amtskommunens fredningsafdeling finder herefter, at etablering af vandhuller som ansøgt og en vis beplantning ikke vil medføre ændringer af områdets karakter og således ikke være uforenelig med fredningsbestemmelserne eller i strid med den ved fredningen tilsigtede beskyttelse af området".

Danmarks Naturfredningsforening har anført, at der ikke er tilstrækkelig grundlag for at tillade nogen del af det ansøgte.

Nævnet skal udtale:

Da en etablering af de to vandhuller med en omgivende buskbeplantning ikke vil ændre områdets karakter, finder nævnet at kunne tillade det ansøgte i overensstemmelse med det fremsendte projekt i medfør af naturfredningslovens § 34 stk.1, dog på følgende vilkår:

Vandhullerne må ikke udgraves til en dybde større end 1 m regnet fra det nuværende terræns overflade og må ikke anlægges med stejle, men alene skrånede sider.

Kun den overskudsjord, der fremkommer ved opgravningen af hullerne, må henlægges i et område omkring vandhullerne på maksimalt 1 td. land i lavningen. Andre terrænændringer er ikke tilladt, og der må iøvrigt ikke tilføres området anden jord, ligesom den opgravede jord ikke må fjernes fra området.

Beplantning kan foretages med arter af løvfældende buske, der er naturligt vildt forekommende på egnen. Beplantning med træer, herunder nåletræer, er ikke tilladt. Beplantningsplanen skal, inden beplantning påbegyndes, af ansøgeren forelægges Vestsjællands Amtskommune til godkendelse.

Selvsåede træer i området skal fjernes af ejendommens til enhver tid værende ejer, men Vestsjællands Amtskommune kan efter ansøgning fra ejeren tillade, at enkelte træer, der skønnes af værdi for biotopen, kan forblive bestående.

Nævnets tilladelse bortfalder efter naturfredningslovens § 64a, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år fra tilladelsens meddelelse.

Nævnets afgørelse kan påklages til Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af ansøgeren, Skov- og Naturstyrelsen, Vestsjællands Amtsråd,

kommunalbestyrelsen og Danmarks Naturfredningsforening.

Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt den pågældende.

Den meddelte tilladelse kan derfor ikke udnyttes før klagefristens udløb jvf. naturfredningslovens § 58.

Et eksemplar af afgørelsen er herfra tilsendt ansøgeren. Per G. Pedersen, Roskildevej 248, Igelsø, 4300 Holbæk.

Ketty Grützmeier.

Arkitekt m.a.s. Torben Starup-Hansen
Dyrespringvej 19
2730 Herlev

Fr.j.nr. 128 D 19 90

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
13 JUNI 1991

Angående anlæg af en 18 hullers golfbane i fredet område på matr.nr. 6 Mogenstrup by, Sdr. Jernløse, beliggende "Kildegården", Ringstedvej 252, 4300 Holbæk, i Jernløse kommune.

Ved brev af 24/1 1991 har Vestsjællands Amtskommunes landskabsafdeling til nævnets behandling fremsendt ansøgning fra Dem på vegne ejerne af denne ejendom, Claus Kehler og Flemming Tødten, om nævnets tilladelse til at anlægge en 18 hullers golfbane på ejendommen.

Ejendommen omfattes af Overfredningsnævnets kendelse af 1/2 1978, tinglyst den 6/2 1978, om fredning af arealer i Brorfelde i Jernløse kommune.

Ved denne kendelse tilstandsfrededes et ca. 220 ha. stort areal på begge sider af den i retning nord-syd forløbende Holbæk-Ringsted landevej 57.

Hele arealet er landzone. Af den ca. 55 ha. store landbrugsejendom matr.nr. 6 Mogenstrup by, Sdr. Jernløse, der ligger vest for landevejen, frededes den østligste del på 23,6 ha., hvis nordligste del støder op til landevejen.

I 1971 var fredningssagen blevet rejst for et ca. 430 ha. stort areal i området. Arealet udgør sammen med arealerne øst og nordøst herfor, Mørkemosebjerg og Sophienholm, den centrale del af kerneområdet i den kommende Vestsjællands naturpark.

Området er endeligt udformet af sidste istids enorme smeltevandsmasser til et stærkt kuperet område, domineret af markante indtil 40 m høje storkuplede bakkedrag. Området var efterhånden alvorligt truet af omfattende grusgravning, som fandt sted i ialt 6 grusgrave, alle vest for Holbæk-Ringsted landevejen, hvilket gav anledning til fredningssagens rejsning.

Nord og øst for det område, der frededes ved kendelsen af 1/2 1978, ligger et ca. 370 ha. stort areal omkring Sophienholm og Maglesø, der er tilstandsfredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 1/2 1974. Denne kendelse indeholder forbud mod blandt andet terrænrændringer og bebyggelse, samt tilplantning, og efter de dagældende regler tillagdes blandt andre Naturfredningsrådet påtaleret.

Den i nærværende sag omhandlede kendelse fra Overfredningsnævnet af 1/2 1978 indeholder følgende almindelige fredningsbestemmelser:

"...Arealerne tilstandsfredes for at bevare områdets nuværende karakter som et - overvejende landbrugsmæssigt udnyttet - stærkt kuperet og uberørt område, således at bl.a. de særprægede terrænformer sikres mod bortgravning, og det synsmæssige indtryk

ad
Ministeriet
Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN 1711/4 - 0019
Akt nr 3

BH. ✓

LJS
34

af disse ikke sløres ved beplantning.

...Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder ved gravning af sand, grus m.v.samt opfyldning og planering, er ikke tilladt. Udnyttelse af de nævnte forekomster må dog ske til vedkommende ejendoms private forbrug.

...Iøvrigt må arealerne anvendes som hidtil, således at navnlig almindelig landbrugsdrift kan fortsætte på de eksisterende landbrugsarealer...".

Kendelsen indeholder desuden forbud mod hegning og nytilplantning, samt mod bebyggelse, dog med mulighed for bebyggelse med nævnets godkendelse, herunder af bygninger, der er erhvervsmæssigt nødvendige for landbrugsdriften.

Fredningsplanudvalget, nu Vestsjællands Amtskommune, fik tillagt adgang til naturpleje, herunder eksempelvis ved fjernelse af selvsåning.

Amtskommunen har ikke benyttet denne beføjelse.

Der tillagdes ejeren af matr.nr. 6 foruden sædvanlig arealerstatning en erstatning på 100.000,- kr. for grusforekomster i et ca. 8 ha. stort bakkedrag, pkt. 69.

Jernløse kommune har den 9/1 1991 godkendt endeligt forslag til lokalplan 4.3 for golfbanen, hvorom det i forslaget er anført, at ændringer i eksisterende lovlige forhold ikke måtte foretages, før tilladelse fra nævnet var opnået vedrørende det fredede område.

Skov- og Naturstyrelsen havde under lokalplanproceduren den 22/11 1990 meddelt kommunen, at Styrelsen ikke så nogen saglig begrundelse for denne placering af en golfbane, der fandtes uheldig i relation til de fredningsmæssige interesser i området og i strid med den gældende fredningsbestemmelse og dens intentioner. Styrelsen anførte videre, at en gennemførelse af lokalplanen måtte forudsætte en ny fredningssag efter reglerne i naturfredningslovens § 34a.

Deres oprindelige projekt, der blev fremsendt med Vestsjællands Amtskommunes brev af 24/1 1991 til nævnet, indebar visse mindre fældninger af beplantninger, ændringer i et vådområde og mindre terrænændringer på +/- 1 meter ved anlæg af greens, teesteder og bunkers.

Den 6/3 1991 holdt nævnet møde med besigtigelse af ejendommen. Der forelå udtalelser om projektet fra Skov- og Naturstyrelsen, Vestsjællands Amtskommune, Jernløse kommune, Danmarks Naturfredningsforening og dennes lokalkomite.

De anførte nærmere om området, at dets kuperede karakter ville blive bevaret og indtrykket af landskabet forstærket, idet en del træer fældes. Fra landevejen vil man kunne se det nordøstlige hjørne af det fredede område. Bakken med pkt. 69 og det kuperede terræn vil ikke blive berørt. De fleste af vådområderne har været totalt tilgroet og vil blive oprenset, ligesom kratbevoksning og en del anden beplantning vil blive fjernet. Der vil i modsætning til nu blive offentlig adgang til området, og man vil ved skiltning forklare, hvordan man færdes på en golfbane.

Efter besigtigelsen fremsendte De med brev af 6/3 1991 et ændret projekt, hvorefter greens, teesteer og fairways nu ønskes anlagt i fuldstændig det samme niveau som det nuværende terræn, så at der ikke ændres i terrænforløbet. Der vil i forbindelse med anlæggelsen skulle foretages terrænarbejder i form af dræn m.v., men retablering sker i overensstemmelse med det oprindelige terræn.

Det samlede projekt til golfbanen omfatter ca. 60 ha., hvoraf hele den fredede del, ca. 23,6 ha., af matr.nr. 6.

Til ejendommens landbrugsbygninger uden for det fredede område opføres en tilbygning, ligeledes uden for fredningsområdet, med de nødvendige bygningsmæssige faciliteter for en golfbane.

Skov- og Naturstyrelsen har til det ændrede projekt udtalt:

"...Skov- og Naturstyrelsen finder, at de foretagne ændringer i projektet indebærer en forbedring, idet projektet i henseende til varige terrænændringer nu ikke længere kan anses for at være i strid med den i Overfredningsnævnets kendelse af 1. februar 1978 fastsatte bestemmelse om, at ændringer i terrænet ikke er tilladt.

Endvidere finder styrelsen, at der med de naturforbedrende foranstaltninger og den fulde offentlige adgang til hele området, som er stillet i udsigt, tilføres området visse kvaliteter.

Styrelsen er imidlertid uanset dette af den opfattelse, at anlæg af en golfbane, selv om det sker uden blivende terrænændringer, strider mod fredningskendelsens bestemmelse om, at "Arealerne tilstandsfredes for at bevare områdets nuværende karakter som et - overvejende landbrugsmæssigt udnyttet - stærkt kuperet og uberørt område, således at bl.a. de særprægede terrænformer sikres mod bortgravning, og det synsmæssige indtryk ikke sløres ved beplantning".

Selv uden blivende terrænændringer vil etablering af en golfbane med dens fairways, greens, teesteder og rougharealer forstyrre "det synsmæssige indtryk" af "bl.a. de særprægede terrænformer" og ændre "områdets nuværende karakter som et - overvejende landbrugsmæssigt udnyttet - stærkt kuperet og uberørt område".

Styrelsen finder således, at det foreslåede anlæg af en golfbane - uanset de foretagne forbedringer af projektet - vil være i strid med fredningens formål og derfor forudsætter gennemførelse af en ny fredningssag, jf. naturfredningslovens § 34a.

Skov- og Naturstyrelsen skal i denne forbindelse bemærke, at et af formålene med ændringen af naturfredningsloven i 1979 netop var at indføre et nyt system, der understregede, at det skal være vanskeligt at gennemføre egentlige indgreb i fredninger. ..."

Vestsjællands Amtskommune, der var positiv over for det tidligere projekt, har udtalt, at det reviderede projekt medfører mindre ændringer af fredningsområdet end tidligere beregnet, hvorefter det fortsat er landskabsafdelingens opfattelse, at anlæg af golfbanen ikke vil være uforenelig med fredningsbestemmelserne eller i strid med den

ved fredningen tilsigtede beskyttelse af området.

Jernløse kommune, der anbefalede det tidligere projekt, har ikke udtalt sig til det ændrede projekt.

Danmarks Naturfredningsforening har til det ændrede projekt udtalt, at golfbaner efter foreningens opfattelse bør placeres uden for fredede og andre værdifulde områder, og har anført, at der i gældende praksis skal foreligge tungtvejende grunde til, at et fredet areal anvendes til golfbane, hvorfor foreningen fraråder, at der meddeles dispensation til det ansøgte.

Nævnet skal udtale:

Efter naturfredningslovens § 34 kan der meddeles dispensation fra en fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra fredningsbestemmelser og hel eller delvis ophævelse af fredningsbestemmelser kan efter § 34a kun ske efter reglerne for gennemførelse af nye fredninger.

Til afgørelse for nævnet foreligger spørgsmålene, om en tilladelse til golfbaneprojektet kan meddeles som en dispensation efter § 34 fra Overfredningsnævnets fredningskendelse af 1/2 1978, og i bekræftende fald, om tilladelse skal meddeles.

En tilladelse til anlæg og benyttelse af golfbanen indebærer en delvis ophævelse af fredningsbestemmelserne for det fredede areal og kan derfor ikke tillades efter § 34.

Nævnet meddeler derfor afslag på ansøgningen om dispensation efter naturfredningslovens § 34.

I sagens behandling har deltaget alle 3 nævnsmedlemmer.

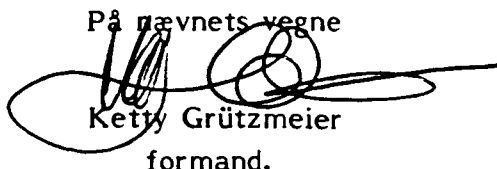
Afgørelsen er enstemmig.

Nævnets afgørelse kan påklages til Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af ansøgeren, Skov- og Naturstyrelsen, Vestsjællands amtsråd, kommunen og Danmarks Naturfredningsforening.

Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

Kopi af dette brev er sendt til Skov- og Naturstyrelsen, Slotsmarken 13, 2970 Hørsholm, (j.nr. SN 141/4 - 0110) Vestsjællands amtsråd, Alleen 15, 4180 Sorø, (j.nr. 8-70-52-1-321-001-1990) Jernløse kommune, Gl. Skovvej 158, Nr. Jernløse, 4420 Regstrup, (j.nr. 27 - 18/4.3), Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K. (j.nr. 0111 - 0148) og Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite ved formanden Gunver Kelstrup, Lysmosevej 2, 4420 Regstrup.

På nævnets vegne

Ketty Grützmeier

formand.

Civildommeren i Næstved

Ark. B. Mørgaard

Dato: 16. dec. 1992

Sags nr.: F. 230/1992

Ved ansøgning fremsendt gennem Vestsjællands Amtskommune den 11/11 1992 har udvalget anmodet om nævnets tilladelse til foretagelse af læplantning på matr. nr. 5 a Brorfelde by, Kvanløse, tilhørende Peter Helmer.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 1/2 1978.

Vestsjællands Amtskommunes landskabsafdeling har ved sagens fremsendelse bemærket:

" Det er fredningens formål at bevare områdets nuværende karakter som et - overvejende landbrugsmæssigt udnyttet - stærkt kuperet og uberørt område, således at bl.a. de særprægede terrænformer sikres mod bortgravning, og det synsmæssige indtryk af disse ikke sløres ved beplantning.

Ifølge de almindelige fredningsbestemmelser må bl.a. nytilplantninger eller sikringer med skovtræer eller anden højt voksende beplantning uden for nyværende beplantninger ikke foretages uden Fredningsnævnets tilladelse.

Ifølge kendelsens særbestemmelser er det for omhandlede ejendom tilladt efter en af fredningsudvalget (nu amtsrådet) godkendt plan at etablere skov- eller remiseplantning på og omkring de arealer, hvor der har været gravet grus.

Læplantningen består dels i en beplantning omkring grusgraven og dels i en beplantning umiddelbart nord og vest for ejendommens driftsbygninger i h.t. vedlagte kortbilag og beplantningsplan udarbejdet af landskabsar-

Skomagergækken 3
4700 Næstved

Telefon: 53 72 06 62
Telefax: 53 72 08 63
Giro: 2 05 26 95

Fogedretten
Telefon: 53 73 80 73

Tingbogsoplysninger
Telefon: 53 73 10 10
- kl. 9.00-12.00

12.11.1992. ark 12. /

105

kitekt Birgitte Fink.

Landskabsafdelingen har herefter intet at bemærke til udførelse af læplantningen som ansøgt, der ikke anses for at være uforenelig med fredningsbestemmelserne eller være i strid med fredningens formål".

Idet nævnet ikke finder, at det ansøgte strider mod fredningens formål meddeles det, at nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 tillader etablering af læplantning som ansøgt i overensstemmelse med de fremsendte beskrivelser med kort.

Tilladelsen bortfalder såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år, jvf. naturbeskyttelseslovens § 50 jvf. § 66, stk. 2.

Afgørelsen kan påklages til Naturklagenævnet (adr. Slotsmarken 13, 2970 Hørsholm) af bl.a. ansøgeren, ejeren og forskellige myndigheder. Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede. Hvis klagefristen udløber en lørdag eller helligdag forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klage indgives skriftligt til fredningsnævnet.

Tilladelser må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Henrik Frimann Olsen

Erik B. Neergaard

Vagn Lundegaard

Fællesudvalget for læplantning

NATURKLAGENÆVNET

Vermundsgade 38 B
2100 København Ø.
Tlf.: 39 47 27 50
Fax.: 39 47 27 99

8 JUNI 1993

J.nr. 112/300-0001
JB

Afgørelse
vedrørende ændring af eksisterende fredning
i forbindelse med anlæg af golfbane
ved Mogenstrup

Fredningsnævnet for Vestsjællands Amts nordlige fredningskreds har den 30. oktober 1992 truffet afgørelse om ændring af en eksisterende fredning med henblik på anlæg af en golfbane ved Mogenstrup i Jernløse Kommune. Fredningsnævnets afgørelse er påklaget til Naturklagenævnet af Friluftsrådets amtsudvalg for Vestsjællands Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt Rigsantikvaren.

Overfredningsnævnet fredede den 1. februar 1978 et ca. 220 ha stort areal ved Brorfelde. Fredningen, der blev gennemført for at beskytte områdets markante bakkedrag mod grusgravning, havde til formål at bevare områdets karakter som et overvejende landbrugsmæssigt udnyttet, stærkt kuperet og uberørt område.

Af den 55 ha store landbrugsejendom matr.nr. 6 Mogenstrup By, Sdr. Jernløse, frededes den østligste del på 23,6 ha.

Jernløse Kommune vedtog den 9. januar 1991 endeligt en lokalplan for en golfbane på ejendommen. En del af lokalplanområdet lå inden for den eksisterende fredning.

Ejendommens ejere søgte fredningsnævnet om dispensation fra fredningen. Nævnet meddelte den 12. juni 1991 afslag på ansøgningen om

LUS
JH

dispensation med den begrundelse, at anlæg af en golfbane indebar en delvis ophævelse af fredningsbestemmelserne for det fredede område og derfor ikke kunne meddeles efter naturfredningslovens § 34.

Jernløse Kommune fremsatte herefter fredningsforslag til ændring af fredningsbestemmelserne for et areal på ca. 9 ha af den eksisterende fredning med henblik på at muliggøre anlæg og drift af golfbanen.

Ejerne og kommunen anførte som støtte for fredningsændringen, at det foreliggende projekt kun omfatter den lavest liggende del af det fredede område på ejendommen, og at den nuværende fredningsgrænse ikke er specielt begrundet i forhold til hovedsigtet med fredningen, der var at beskytte bakkerne.

Et af fredningsnævnets medlemmer fandt ikke anlæg af en golfbane foreneligt med hensynet til de ganske særlige landskabsmæssige interesser, som den eksisterende fredning skulle værne.

Et flertal i fredningsnævnet fandt, at det fremsatte fredningsforslag indebar sådanne naturmæssige og rekreative fordele, at det var foreneligt med hensigten med den eksisterende fredning. Anlæg af en golfbane ville være en rimelig og skånsom foranstaltning i et fredet område under hensyn til risikoen for den terræn- og jordpåvirkning, som brugen af maskiner i rationel landbrugsdrift i dag kan medføre. Herudover ville området blive undergivet pleje uden udgift for det offentlige, ligesom området ville blive åbnet for offentligheden med respekt af de hensyn, der førte til fredningen.

Fredningsnævnet traf afgørelse efter stemmeflertallet og gennemførte forslaget til ændring af den eksisterende fredning.

Fredningsbestemmelserne muliggør etablering af en golfbane uden bygninger i området. Mindre jordarbejder m.v. tillades udført i forbindelse med etablering af golfbanens fairways, teesteder og greens. Der åbnes mulighed for offentlig adgang i forbindelse med anlæg af golfbanen, og det pålægges ejeren at pleje området, således at områdets karakter opretholdes i videst muligt omfang. Fredningen

fastsætter endvidere, at området skal tilbageføres til almindelig landbrugsdrift, såfremt anvendelsen af arealet ophører.

Friluftsrådet har i sin klage bl.a. gjort opmærksom på, at der vil være daglig trafik i området hele året, og at dræningsarbejder m.v. ikke kan undgå at ændre områdets nuværende vådområder til skade for dyre- og plantelivet.

Skov- og Naturstyrelsen har klaget over, at fredningen ikke opretholder punkt 4, 5, 6 og 8 i de oprindelige fredningsbestemmelser vedrørende bl.a. henstilling af udrangerede motorkøretøjer, fremføring af luftledninger, anlæg af parkeringspladser, opsætning af hegn og plantning af juletrær.

Danmarks Naturfredningsforening har i sin klage påpeget, at sagen har principiel betydning og kan skabe præcedens for, at fredede arealer inddrages til formål, der giver dem et kunstigt og unaturligt indhold. Foreningen mener ikke, at der foreligger de fornødne tungtvejende samfundsmæssige grunde til at dispensere fra de gældende fredninger til fordel for en golfbane.

Rigsantikvaren har påklaget fredningsændringen med påstand om, at der ikke gives tilladelse til anlæg af en golfbane inden for det fredede areal, subsidiært, at dybtgående jordbearbejdning i forbindelse med anlægget ikke tillades, idet anlæggelse af golfbanen vil medføre vidtgående ødelæggelse af arkæologiske levn omfattet af museumslovens § 26.

Vestsjællands amt har tilsluttet sig Skov- og Naturstyrelsens bemærkninger om, at fredningen bør opretholde en række af de hidtidige fredningsbestemmelser.

Ejendommen blev den 22. maj 1992 solgt på tvangsauktion.

Jernløse Kommune har fortsat ønsket projektet fremmet, idet en fredningsændring vil give mulighed for, at der før eller siden etableres en golfbane på ejendommen.

Skov- og Naturstyrelsen har imidlertid på baggrund af salget af ejendommen udtrykt betænkelighed ved, at der gennemføres en ændring af den gældende fredning uden rimelig sikkerhed for, at golfbanen vil blive realiseret.

Ejendommen har igen den 1. februar 1993 skiftet ejer. Den nye ejer har tilkendegivet ikke at have aktuelle planer om at etablere en golfbane på ejendommen.

I sagens behandling, herunder besigtigelse og møde med de i sagen interesserede, har deltaget 10 af Naturklagenævnets 11 medlemmer.

Naturklagenævnet skal enstemmigt udtale:

Allerede fordi der ikke er aktuelle planer om at etablere en golfbane på ejendommen, er det nævnets opfattelse, at den fornødne tungtvejende samfundsmæssige interesse, som kan begrunde en ændring af den eksisterende fredning, ikke er til stede.

Naturklagenævnet ophæver derfor fredningsnævnets afgørelse.

På Naturklagenævnets vegne,

Bent Jacobsen
viceformand

Bøllingsvej 8

4100 Ringsted

Fax 5361 2216

Jack Hansen

Ringstedvej 248, Igelsø

4300 Holbæk

REG. NR. 5616.00

GENPART

30/3 1998

F81/97

Ved ansøgning fremsendt gennem Vestsjællands Amt, Natur & Miljø, har De anmodet om nævnets tilladelse til udvidelse af vandhul på matr. nr. 5 e Mogenstrup by, Sdr. Jernløse.

Ved sagens fremsendelse den 13/11 1997 har Natur & Miljø bemærket:

"Arealet er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 1. februar 1978 vedrørende fredning af arealer i Brorfelde. Ifølge fredningebestemmelserne er bl.a. ændringer i terrænet eller terrænformerne ikke tilladt.

Fredningsnævnet gav den 8/2 1988 tilladelse (kopi vedlagt) til beplantning og etablering af vandhul på matriklen. Det er dette vandhul Jack Hansen ønsker at udvide.

.....

Arealet er et stykke lavtliggende udyrket mark bevokset med tidsler og andre høje urter.

Det er amtets vurdering at en udvidelse af vandhullet vil være til gavn for naturen i området, og i øvrigt ikke vil ændre landskabets karakter."

Natur & Miljø har yderligere i skrivelse af 19/3 1998 oplyst, at søens areal er ca. 400 m² og ønskes udvidet til ca. 1.500 m². Der blev vedlagt et luftfoto med angivelse af den eksisterende sø, og det areal, der ønskes uddybet.

Ansøgt af: Jack Hansen

Ansøgt af: Naturstyrelsen

J.nr. S. 1000 - 12/11/4 - 0019 Bil.

Akt. nr. 42

Natur & Miljø vil som vilkår for sin tilladelse efter naturbeskyttelsesloven og planloven stille følgende vilkår:

- at søen udformes, så den indgår i det omgivende landskab på en harmonisk måde med svagt skrånende bredder og lavvandede områder
- at søen anlægges med en maksimal dybde på højst 1,5 m
- at der ikke etableres ø i søen
- at opgravet materiale fjernes eller spredes på de omkringliggende marker, på en sådan måde, at der ikke fremkommer unaturlige terrænspring eller at landskabets karakter ændres
- at der ikke udsættes ænder eller fisk i søen eller foretages fodring
- at der ikke opsættes redeguse, hegn eller lignende
- at der ikke foretages beplantning indenfor området

Nævnets afgørelse:

Ifølge Overfredningsnævnets kendelse af 1/2 1978, er kendelsens formål i det væsentligste, at arealerne tilstandsfredes for at bevare områdets nuværende karakter som et - overvejende landbrugsmæssigt udnyttet - stærkt kuperet og uberørt område, således at bla. de særprægede terrænformer sikres mod bortgravning, og det synsmæssige indtryk af disse ikke sløres ved beplantning.

Udvidelse af det ansøgte vandhul findes ikke at være i strid med formålet med Overfredningsnævnets kendelse.

Nævnet tillader derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 udvidelse af vandhullet på vilkår, som bestemt af Vestsjællands Amt, Natur & Miljø, og som ovenfor gengivet.

Tilladelsen bortfalder såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år, jfr. naturbeskyttelseslovens § 50, jfr. § 66, stk. 2.

Afgørelsen kan efter naturbeskyttelseslovens § 43, jfr. § 87, stk. 1 påklages til Naturklagenævnet (adr. Frederiksborggade 15, 4., 1360 København K) af bla. ansøgeren, ejeren og for-

skellige myndigheder. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede. Hvis

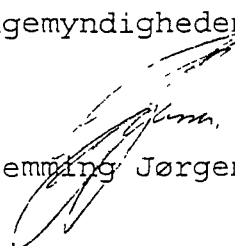
klagefristen udløber en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

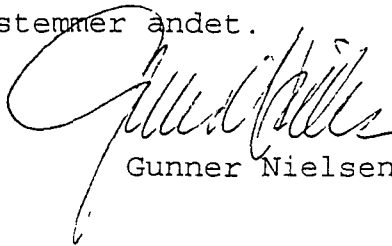
Klage indgives skriftligt til Fredningsnævnet.

Tilladelser må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Finn Larsen

Flemming Jørgensen

Gunner Nielsen

Kopi af kendelsen sendes til:

Jernløse Kommune, Gl. Skovvej 158, Nr. Jernløse, 4420 Regstrup

Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 Kbh. K

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 Kbh. Ø

Vestsjællands Amtskommune, Natur & Miljø, Alleen 15, 4180 Sorø

Udskriftens rigtighed bekræftes

Dommeren i Ringsted, den

Susanne Topsøe

o.ass.

30/3-98.

GENPART

UDSKRIFT AF
FORHANDLINGSPROTOKOLLEN FOR
FREDNINGSNÆVNET FOR VESTSJÆLLANDS AMT

År 1998, den 12/5 kl. 14.00 afholdt Fredningsnævnet for Vestsjællands Amt bestående af formanden, dommer Flemming Jørgensen, Ringsted, det amtsrådsvalgte medlem Gunner Nielsen, Holbæk, og det lokale medlem Finn Larsen, Tølløse, møde i Jernløse Kommune.

REG. NR. 5616.00

Der foretoges:

F5/98

Ansøgning om tilladelse til bibeholdelse af opstillet togvogn på matr. nr. 13 b Brorfelde by, Kvanløse, der er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 1/2 1978.

Der fremlagdes skrivelse af 20/1 1998 fra Vestsjællands Amt, Natur & Miljø, med sagens bilag, ialt 11 stk.

Mødt var:

Ejendommens ejer, Svend Henrik Larsen
For Vestsjællands Amt, Natur & Miljø, Mogens Berthelsen
For Jernløse Kommune Anne-Marie Petersen
For Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité Maren Korsgaard og Ole Panduro.

Nævnets formand forelagde sagen og gennemgik herunder de afgivne udtalelser.

Ejeren, Svend Henrik Larsen, oplyste, at han har købt ejendommen af sin bror for 2½ år siden. Der var da et gammelt skur på ejendommen, hvor fårene kunne søge i ly for vejret. Han mener, at der har græsset får 14-15 år på ejendommen. Før den tid blev ejendommen benyttet af spejdere. Ejendommen har p.t. ingen får. For ca. 1 år siden opsatte han togvognen til brug for fårehold.

Amtets og kommunens repræsentanter henholdt sig til de afgivne udtalelser, bilag 1 og bilag 2.

2
12/5-1998
4-0019

Danmarks Naturfredningsforenings repræsentanter fandt togvognen skæmmende og kunne ikke anbefale dispensation til dens bibeholdelse. De fandt, at ejeren må henvises til alene at have sommerafgræsning på arealet.

Nævnet foretog votering.

Nævnets afgørelse:

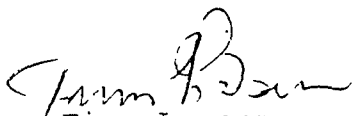
Nævnet finder, at opsætningen af togvognen uden tilladelse er en grov overtrædelse af Overfredningsnævnets kendelse af 1/2 1978, især fredningsbestemmelsernes pkt. 3 og 4. Bibeholdelse af togvognen på ejendommen findes i strid med fredningens formål, hvorfor ejerens ansøgning om togvognens forbliven på ejendommen ikke kan imødekommes i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

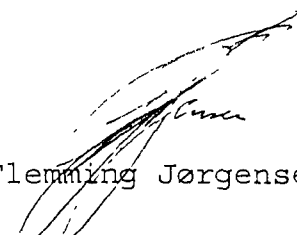
Nævnet bestemmer, at togvognen skal være fjernet fra ejendommen senest den 15/6 1998.

Nævnet meddelte ejeren og de øvrige tilstevarende nævnets afgørelse. Ejeren bemærkede hertil, at han vil rette sig efter nævnets afgørelse inden for nævnte frist.

Sagen sluttet.

Mødet hævet.

Finn Larsen

Flemming Jørgensen

Pinner Nielsen

Afgørelsen kan efter naturbeskyttelseslovens § 87, jfr. § 87, stk. 1 påklages til Naturklagenævnet (adr. Frederiksborggade 15, 4., 1360 København K) af bla. ansøgeren/ejeren og forskellige myndigheder. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede. Hvis klagefristen udløber en lørdag eller helligdag forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klage indgives skriftligt til Fredningsnævnet.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Bøllingsvej 8
4100 Ringsted
Fax 5761 2216

Landinspektør Godik Godiksen
Stestrup Oldvej 81
4360 Kirke Eskilstrup

GENPÅNT

Den 27/11 1998
F76/98

REG.NR 5616.00

I skrivelse af 8/9 1998 med bilag har De på vegne ejeren, Gurli Dalsgaard Nielsen, ansøgt om nævnets tilladelse til udstykning af medhjælperbolig på matr. nr. 2 a Brorfelde By, Kvanløse.

Vestsjællands Amt, Natur & Miljø, har den 17/11 1998 afgivet udtalelse i sagen, der er tilsendt Dem i kopi.

Deklarationen tinglyst den 21/1 1976 med nævnet og Vestsjællands Amtsråd som påtaleberettiget, er dags dato tilsendt tinglysningskontoret i Holbæk til aflysning.

Ifølge Overfredningsnævnets kendelse af 1/2 1978, tinglyst den 6/2 1978, er nævnets tilladelse til udstykning ikke for-
nøden. Derimod er det ifølge kendelsen forbudt at foretage yderligere bebyggelse på arealerne, herunder tilbygning med skure, boder mv. Der er undtagelser herfra ifølge fredningskendelsens "Almindelige fredningsbestemmelser" pkt. 2. Nævnet må forinden forelægges bygningstegninger mv. til godkendelse.

Under henvisning hertil meddeles det, at nævnets tilladelse til den ansøgte udstykning af medhjælperboligen, uden foretagelse af bygningsmæssige ændringer, er ufor-
nøden.

Miljø- og Energiministeriet

J.nr. SN 1996-1211/4-0019

30 NOV. 1998

Akt.nr.

3

Flemming Jørgensen

Fredningsnævnet for Vestsjællands Amt

Bettina og Jørgen Hastrup
Ringstedvej 252
4300 Holbæk

Fredningsnævnet
for Vestsjællands Amt
Bøllingsvej 8
4100 Ringsted

GENPART

Tlf. 57 61 22 66
Fax 57 61 22 16

Journal nr. F4/02
Deres J.nr.

Den 13. februar 2002

Ved ansøgning fremsendt gennem Vestsjællands Amt, Natur & Miljø, har De ansøgt om nævnets tilladelse til at etablere allé på Deres ejendom matr.nr. 6 Mogenstrup by, Sdr. Jernløse, beliggende Ringstedvej 252.

Ved sagens fremsendelse den 23. januar 2002 har Natur & Miljø bemærket:

"En del af ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 1. februar 1978 vedrørende fredning af arealer i Brorfelde i Jernløse Kommune, jfr. kortudsnit.

I fredningsbestemmelserne er blandt andet anført:

1. Arealerne tilstandsfredes for at bevare områdets nuværende karakter som et - overvejende landbrugsmæssigt udnyttet - stærkt kuperet og uberørt område, således at blandt andet de særprægede terrænformer sikres mod bortgravning, og det synsmæssige indtryk af disse ikke sløres ved beplantning.

7. Uden for nuværende beplantninger må nytilplantninger eller såning med skovtræer eller anden højt voksende beplantning ikke foretages uden Fredningsnævnets tilladelse.

Det er oplyst i ansøgningen, at alléen, som i alt vil blive ca. 600 meter lang, påtænkes etableret med Kejserlind plantet med ca. 12-15 meters mellemrum, det vil sige i alt ca. 80-120 træer. Det bemærkes, at ca. 1/3 af alléens samlede længde ligger på den del af ejendommen, hvor der ikke påhviler fredning.

Det er endvidere oplyst, at der i begyndelsen af forrige århundrede førte en allé op gennem bakkerne til gården.

Natur & Miljø anser etablering af en allé for at være omfattet af fredningsbestemmelserne og at Fredningsnævnets tilladelse er nødvendig.

Natur & Miljø har intet at bemærke til etablering af alléen som ansøgt, der ikke vil komme i strid med fredningens formål eller medføre landskabeligt uheldige forhold. Efter Natur & Miljø's opfattelse kan alléen være med til at

Nævnets afgørelse:

Den ansøgte allé findes ikke i strid med formålet med Overfredningsnævnets kendelse af 1. februar 1978. Nævnet tillader derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 stk. 1, etablering af alléen med plantninger af træer af arten Kejserlind på den angivne strækning som er angivet på Natur & Miljø's kortudsnit i skrivelsen af 23. januar 2002.

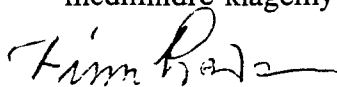
Tilladelsen bortfalder såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, jf. § 66, stk. 2.

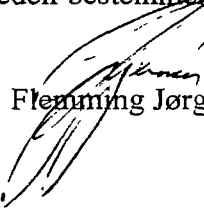
Afgørelsen kan efter naturbeskyttelseslovens § 43, jf. § 86, jf. § 87, stk. 1 påklages til Naturklagenævnet (adr. Frederiksborggade 15, 4., 1360 København K) af bla. ansøgeren, ejeren og forskellige myndigheder, foreninger og organisationer. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede. Hvis klagefristen udløber en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

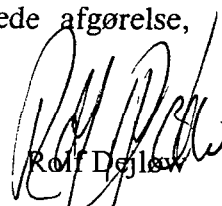
Klage indgives skriftligt til Fredningsnævnet.

Tilladelser må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Finn Larsen

Flemming Jørgensen

Rolf Døjløw
/srh

Kopi af kendelsen sendes til:

Jernløse Kommune, Gl. Skovvej 158, Nr. Jernløse, 4420 Regstrup
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 Kbh. Ø
Vestsjællands Amtskommune, Natur & Miljø, Alleen 15, 4180 Sorø

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Dommeren i Ringsted den

Sonja R. Hansen

oass.

13/2-02

**UDSKRIFT AF
FORHANDLINGSPROTOKOLLEN FOR
FREDNINGSNÆVNET FOR VESTSJÆLLAND**

Modtaget i
By- og Landskabsstyrelsen

21 APR. 2008

År 2008 den 28. marts kl. 13.30 afholdt Fredningsnævnet v/formanden dommer Flemming Jørgensen, Retten i Roskilde, og det lokalvalgte medlem redaktionschef Gunner Nielsen møde i Holbæk kommune.

Der foretoges:

F 76/07

Sag om tilførsel af ca. 560.000 kubikmeter jord til en tidligere grusgrav på matr. nr. 4 b Brorfelde by, Kvanløse, der er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 1. februar 1978.

Der fremlagdes Region Sjællands skrivelse af 10. december 2007 med sagens bilag ialt 6 stk.

Nævnets formand bemærkede, at nævnets miljøminister udnævnte medlem p.t. har ferie, og at dennes suppleant har måttet melde afbud p.g.a. sygdom. Endvidere deltager ikke en repræsentant for Miljøcenter Roskilde, idet der i dag er personalekonference.

Mødt var:

Ejeren gårdejer Peter Helmer.

Holbæk kommune ved afdelingsleder hortonom Niels Hermansen og biolog Eva Meyer.

Danmarks Naturfredningsforening, lokalkomiteén i Holbæk ved hortonom Maren Korsgaard.

Grusgraven blev besigtiget, og nævnsmedlem Gunner Nielsen opmålte sammen med Peter Helmer med målebånd afstanden fra overkanten af grusgraven, til et stengærde i skellet til matr. nr. 13 b, til at være 77 meter.

Peter Helmer oplyste, at have købt grusgraven med omliggende arealer for ca. 2 år siden. Han mener ikke, den tidligere ejer har gravet grus efter Naturklagenævnets afgørelse i 1978.

Kommunens repræsentanter foreviste luftfotos fra 1974, 1995, 1999 og 2006, der bestyrkede, at der ikke er gravet grus fra grusgraven siden Overfredningsnævnets kendelse af 1. februar 1978.

Maren Korsgaard henviste på naturfredningsforeningens vegne til foreningens skrivelse af 21. januar 2008, bilag 2. Hertil oplyste hun, at opfyldning af hele grusgraven drejer sig om tilføring af 1,5 millioner tons jord. I ren jord, som det der foreslås tilført grusgraven, kan der tillades et indhold af 37.000 liter benzin og andre forurenende miljøfremmede stoffer.

Ud fra det anførte i bilag 2 og det under besigtigelsen konstaterede, ville hun ikke anbefale nævnet at dispensere til jordpåfyldning som ansøgt.

Niels Hermansen og Eva Meyer henviste på Holbæk kommunes vegne til skrivelse af 22. januar 2008 bilag 3. Hertil oplyste de, at en yderligere gravning af grus forudsætter råstofstilladelse samt dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, da området i dag må anses som overdrev og beskyttet af § 3. Allerede fordi det er nødvendigt med sådanne tilladelser, der meget tvivlsomt vil blive meddelt, finder kommunen det betænkeligt at anbefale dispensation. Dette bestyrkes af, at arealet i dag er beliggende udenfor et regionalt graveområde.

Kommunens repræsentanter ønskede nævnets bemærkninger, om ny grusgravning er en fortsættelse af det tilladte i Overfredningsnævnets kendelse fra 1978, eller må anses for at kræve ny tilladelse af nævnet.

Nævnets formand gennemgik i fornødent omfang Miljøcenter Roskildes udtalelse af 29. januar 2008, bilag 4.

Nævnets afgørelse:

De to tilstedeværende medlemmer af fredningsnævnet fandt ikke, at den ansøgte opfyldning kan betegnes som retablering i overensstemmelse med fredningskendelsens særbestemmelse for matr. nr. 4. Dette allerede, fordi der ikke findes at være gravet grus fra graven siden Overfredningsnævnets afgørelse.

Tilførsel af jord som ansøgt kræver nævnets dispensation fra kendelsens pkt. 3, hvorefter ændringer i terrænet, herunder gravning af grus samt opfyldning ikke er tilladt.

Nævnet finder ikke, at formålet med fredningen tilsiger, at der ikke kan ske påfyldning af jord som ansøgt. Det vurderes således ikke at påvirke de store landskabelige træk udadtil, om det indvendige af bakken bliver fyldt op eller ej. Men nævnet finder, at det er en landskabelig oplevelse at bevæge sig ind syd fra gennem den snævre åbning til det store rum, som grusgravningen har medført. En opfyldning vil ikke forbedre den landskabelige oplevelse af stedet, men tværtimod formindske muligheden for landskabsoplevelse.

Dertil må grusgraven i dag anses som et overdrev og beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Samlet finder nævnet ikke, at jordopfyldning som ansøgt er et sådant tilfælde, som kan begrunde dispensation til at fjerne det beskyttede overdrev.

Nævnet finder derfor ikke grundlag for dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 til den ansøgte jordpåfyldning i grusgraven.

Under hensyn til, at de tilstedeværende nævnsmedlemmer udgør et flertal i nævnet, findes der ikke anledning til at forelægge sagen til behandling af det tredje nævnsmedlem.

Nævnet tilføjede hertil, at der gerne ses at blive taget skridt fra Holbæk kommunes side til naturpleje af grusgraven.

Nævnet tilføjede foranlediget af kommunens repræsentanternes ovennævnte bemærkninger, at nævnet ikke forestiller sig, at Overfredningsnævnet ved fastsættelse af indholdet af kendelsen i 1978 fastlagde, at der mere end 30 år senere kan påbegyndes grusgravning, når Overfredningsnævnets gravningstilladelse i kendelsen ikke er blevet udnyttet i de mellemliggende år, og når arealet i mellemtiden er blevet overdrev beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Sagen sluttet.

Mødet hævet.

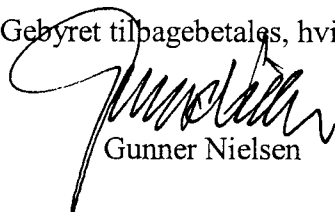
Afgørelsen kan efter naturbeskyttelseslovens § 43, jf. § 86, jf. § 87, stk. 1 påklages til Naturklagenævnet (adr. Frederiksborggade 15, 4., 1360 København K.) af bl.a. ansøgeren, ejeren og forskellige myndigheder, foreninger og organisationer. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede. Hvis klagefristen udløber en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klage indgives skriftligt til Fredningsnævnet.

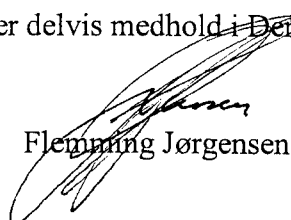
Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af Deres klage, at De indbetaler et gebyr på 500 kr. Naturklagenævnet vil sende Dem en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget klagen fra miljøcenter/kommunen/fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk

Gebyret tilbagebetales, hvis De får helt eller delvis medhold i Deres klage.

Gunner Nielsen

Flemming Jørgensen

Kopi sendt den 17. april 2008 til:

Else Marie & Peter Helmer, Ringstedvej 260, 4350 Uggerløse.

KBJ Miljø ApS, Att.: Kim B. Jakobsen, Skonnertvej 2 B, 4040 Jyllinge.

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.

Danmarks Naturfredningsforening, lokalafdeling i Holbæk v/Finn Bjerregaard, Udbyvej 36, 4300 Holbæk.

Friluftsrådet v/Flemming Larsen, Raklev Skillevej 61, 4400 Kalundborg.

By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Holbæk Kommune, Teknik & Miljø, Gl. Skovvej 158, Nr. Jernløse, 4420 Regstrup.

Miljøcenter Roskilde, Ny Østergade 7-11, 4000 Roskilde. Att.: C. Brønnum-Johansen.

Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V.

Gunner Nielsen, Ewalds Have 51, 4300 Holbæk.

Majken Nevermann, Bogøvej 47, 4500 Nykøbing Sj.

Rolf Dejløw, Nyvangsvej 10, Ørslev, 4100 Ringsted.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
26 JUNI 2008

24 JUNI 2008

NKN-121-00120

jav

Afgørelse

i sagen om tilførsel af jord i fredet område ved Kvanløse i Holbæk Kommune.

Fredningsnævnet for Vestsjælland har den 17. april 2008 meddelt afslag på dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til tilførsel af ca. 560.000 m³ jord i en tidligere grusgrav på matr.nr. 4b Brorfelde by, Kvanløse. Afgørelsen er påklaget til Naturklagenævnet af ansøger.

Fredningsnævnets afgørelse er truffet af to af nævnets tre medlemmer, da det ene nævnsmedlem var på ferie, og suppleanten var syg. Da de tilstedeværende nævnsmedlemmer udgjorde et flertal i nævnet, fandt nævnet ikke anledning til at forelægge sagen til behandling af det tredje nævnsmedlem.

Afgørelse

Naturklagenævnets formand har på nævnets vegne, jf. naturbeskyttelseslovens § 81, stk. 3, truffet følgende afgørelse:

Hverken naturbeskyttelsesloven (lovbekendtgørelse nr. 749 af 21. juni 2007 med senere ændringer) eller forretningsordenen for fredningsnævn (bekendtgørelse nr. 947 af 16. september 2004) indeholder bestemmelser om quorum, dvs. hvor mange medlemmer der skal være til stede for, at et forvaltningsorgan, herunder et nævn, er beslutningsdygtigt.

Forretningsordenen for fredningsnævn indeholder bestemmelser om, at formanden på nævnets vegne kan afgøre sager om dispensation, når sagen skønnes at være af underordnet betydning i forhold til fredningens formål, jf. § 10, stk. 5. Naturklagenævnet finder ikke, at bestemmelsen er relevant i denne sag.

Af den juridiske litteratur fremgår det, at der for de områder, hvor spørgsmålet om quorum ikke er reguleret af en lovbestemmelse eller en forretningsorden, ikke kan opstilles nogen bestemt regel, men at det formentlig gælder, at mindst halvdelen af organets medlemmer skal være til stede. I meget små organer skærpes kravene formentlig, så samtlige medlemmers tilstedeværelse er nødvendig.

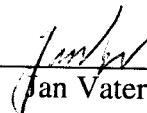
Naturklagenævnet har i tidligere sager truffet afgørelse om, at alle tre medlemmer af et fredningsnævn skal være til stede for, at nævnet var beslutningsdygtigt, jf. afgørelser af 15. oktober 2003 (j.nr. 03-121/200-0009) og af 25. september 2006 (j.nr. NKN-121-00035).

På baggrund af ovenstående finder Naturklagenævnet, at Fredningsnævnet for Vestsjælland ikke har været beslutningsdygtigt, da afgørelsen blev truffet, og afgørelsen er derfor ugyldig.

Naturklagenævnet ophæver herefter fredningsnævnets afgørelse af 17. april 2008, og sagen hjemvises til fornyet behandling i fredningsnævnet.

Bent Jacobsen
viceformand

Jan Vater
fuldmægtig

FREDNINGSNÆVNET FOR VESTSJÆLLAND

Holbæk kommune
Teknik & Miljø
Gl. Skovvej 158, Nr. Jernløse
4420 Regstrup.

Tinggade 15
Postboks 130
4100 Ringsted

Modtaget i
By- og Landskabsstyrelsen

30 MAJ 2008

Tlf. 56 64 27 26
Fax 56 65 64 96
E-post:
anc@domstol.dk

GENPART

F 26/08
Deres j.nr.
08/17637
Den
29. maj 2008

Ved skrivelse af 27. marts 2008 har kommunen på vegne ejeren Anette Rasmussen ansøgt om nævnets tilladelse til opsætning af ny tagkonstruktion med edelengoberede lertegl på det ældre beboelseshus på ejendommen matr. nr. 12, Brorfelde by, Kvanløse, beliggende Ringstedvej 256.

Kommunen har ved sagens fremsendelse udtalt:

"Det nuværende hus har mørkt asbesttag.

Ejendommen ligger i beskyttelsesområde og i et område, der er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 1. februar 1978.

Ifølge kendelsens almindelige fredningsbestemmelser punkt 2 må større om- og tilbygninger kun ske efter tegninger og planer godkendt af fredningsnævnet.

Teknik og Miljø indstiller, at der gives tilladelse, da det vurderes, at det nye tag ikke vil virke skæmmende i landskabet under forudsætning af, at edelengoberingen er mat og ikke skinnende".

Byggesagsbehandler Anne Marie Petersen har telefonisk den 6. maj 2008 overfor nævnets formand oplyst, at kommunens forudsætning om taget ændres til, at der kan tillades engoberede tagsten, idet de modsat edelengoberede er matte.

Miljøcenter Roskilde har den 15. april 2008 bl.a. bemærket:

"Holbæk kommune har fremsendt beskrivelser, plantegning og facadetegninger af den ansøgte konstruktion:

- Taget får 45 graders hældning
- Taget belægges med sorte, edelengoberede lertegl
- Ifølge facadetegningerne laves der en frontspids med sadeltag i facaden mod vest

Efter anmodning fra Miljøcenter Roskilde, har ansøger d. d. fremsendt fotos af det eksisterende hus (bilag 1). Af disse fremgår det at:

- Taget på det eksisterende hus har en hældning på 45 grader
- Taget er belagt med grå eternit.
- Der er en stor sadeltaskekvist i facaden mod vest

Udtalelse

Tagets grundform som sadeltag med 45 graders hældning ændres ikke med det ansøgte.

Miljøcenter Roskilde finder, at den eksisterende sadelkvists ændring til en frontspids ikke virker skæmmende. Placeringen i den vestvendte facade er den samme som nu, og frontspidsen vender derfor ind mod det stigende terræn og ikke ud mod det åbne land.

Ved ændringen er tagbelægningen fra grå eternit til sorte, edelengoberede tegl, finder miljøcentret, at husets fremtræden i landskabet vil ændre karakter i væsentlig grad.

Miljøcentret har vedlagt en Naturklagenævnsafgørelse af 29. juni 2005 vedrørende forskellen på glaserede, edelengoberede og engoberede tagsten. På baggrund af indholdet i denne, vurderer Miljøcenter Roskilde, at selvom edelengoberede tegl ikke er så blanke som glaserede tegl, er der glans i overfladen".

Ved skrivelser med bilag fra ejeren Anette Rasmussen den 7. maj 2008 og fra Miljøcenter Roskilde ligeledes den 7. maj 2008 har der været korrespondance om forståelse af Naturklagenævnets afgørelse af 29. juni 2005 og en afgørelse truffet af Møen kommune.

Anette Rasmussen har overfor Miljøcentret præciseret, at der ansøges om en tagbelægning af typen Nibra H 10. Overfladen er sort og edelengoberet.

I skrivelse af 14. maj 2008 fra Miljøcenter Roskilde til nævnet har Miljøcentret oplyst:

"På anmodning fra fredningsdommeren den 9. maj 2008 har Miljøcenter Roskilde undersøgt tagmaterialet sorte, ædelengoberede Nibra tagsten nærmere.

En forhandler af Nibra tagsten har til miljøcentret oplyst, at

- engoberede tagsten har en glansgrad på 16
- ædelengoberede tagsten har en glansgrad på 33

Miljøcenter Roskilde ved Christine Brønnum-Johansen har besigtiget de forskellige typer tagsten. Det vurderes at

- **glaserede tagsten** har en meget blank overflade der giver meget genskin på tæt og lang afstand
- **engoberede Nibra tagsten** har en ru overflade og dermed et begrænset genskin
- **ædelengoberede Nibra tagsten** har en forholdsvis blank overflade som giver genskin, men ikke i samme omfang som de glaserede tagsten. Det vurderes, at overfladen er blank til halvblank. Miljøcenter Roskilde finder ikke, at disse tagsten har en mat overflade".

Nævnets afgørelse:

Opsætning af den ansøgte nye tagkonstruktion med frontspids mod vest findes ikke i strid med formålet med Overfredningsnævnets kendelse af 1. februar 1978.

Af hensyn til bygningens beliggenhed i det fredede område, tæt ved landevej, findes pålægning af edelengoberede blanke eller halvblanke lertegl at give huset en for markant fremtræden i landskabet.

Nævnet tillader derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, at projektet gennemføres som ansøgt, når der i stedet pålægges matte sorte engoberede tagsten.

Tilladelsen bortfalder såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, jf. § 66, stk. 2.

Afgørelsen kan efter naturbeskyttelseslovens § 43, jf. § 86, jf. § 87, stk. 1 påklages til Naturklagenævnet (adr. Frederiksborggade 15, 4., 1360 København K.) af bl.a. ansøgeren, ejeren og forskellige myndigheder, foreninger og organisationer. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede. Hvis klagefristen udløber en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

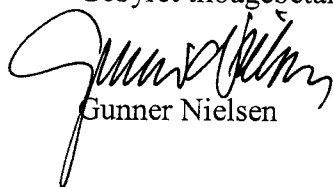
Klage indgives skriftligt til Fredningsnævnet.

Tilladelser må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.

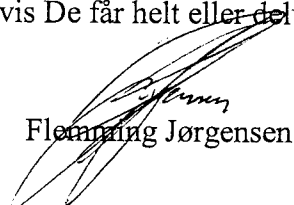
Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af Deres klage, at De indbetaler et gebyr på 500 kr. Naturklagenævnet vil sende Dem en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget klagen fra miljøcenter/kommunen/fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk

Gebyret tilbagebetales, hvis De får helt eller delvis medhold i Deres klage.

Gunner Nielsen

Flemming Jørgensen

Rolf Dejløw

Kopi til:

Anette Rasmussen, Ringstedvej 256, Brorfelde, 4350 Ugerløse..

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.

Danmarks Naturfredningsforening, lokalafdeling i Holbæk, ved Finn Bjerregaard, Udbyvej 36, Udby, 4300 Holbæk.

Friluftsrådet v/Flemming Larsen, Raklev Skillevej 61, 4400 Kalundborg

By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Miljøcenter Roskilde, Ny Østergade 7-11, 4000 Roskilde. Att.: C. Brønnum-Johansen.

Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V.

Gunner Nielsen, Ewalds Have 51, 4300 Holbæk

Rolf Dejløw, Nyvangsvej 10, Ørslev, 4100 Ringsted.

Holbæk Kommune
Vækst og Bæredygtighed
By og Landskab
Kanalstræde 2
4300 Holbæk

Fredningsnævnet for Vestsjælland

Vestensborg Allé 8, 4800 Nykøbing F.
vestsjælland@fredningsnaevn.dk
Telefon 20 60 23 94

FN-VSJ-001-2022

Den 20. april 2022

Holbæk Kommune har ved mail af 5. januar 2022 sendt fredningsnævnet en ansøgning om dispensation til terrænændringer på matr.nr. 4b Brorfelde By, Kvanløse, beliggende Ringstedvej 260, 4350 Ugerløse. Terrænændringen ønskes foretaget på en mark ved Galøvej. Ejendommen ejes af Søren Helmer, og ansøger er Jesper Arffmann, JA-Milplan.

Af ansøgningen fremgår:

FREMSENDELSE AF SAG TIL FREDNINGSNÆVNET

Holbæk Kommune har modtaget anmeldelse om at foretage jordforbedrende terrænregulering af areal inden for Brorfeldefredningen på ejendommen:

...

Holbæk Kommune har vurderet, at der inden for delområde B, jf. nedenstående luftfoto, kan foretages jordforbedrende terrænregulering med henblik på at ibrugtage arealet til landbrugsdrift, jf. planlovens § 36 stk. 1, nr. 1.

Den anmeldte jordforbedrende terrænregulering af delområde B, kræver derfor ikke landzonetilladelse.

Det drejer sig om terrænregulering med ca. 4.000 m³ med en gennemsnitlig fyldhøjde på 0,7 meter.

Der er ikke taget stilling til om det ansøgte kræver miljøgodkendelse eller VVM-screening.

Anmeldelse og kommunens afgørelse er vedlagt dette brev.

Arealet er omfattet af fredning af 15. juni 1973 og det fremgår af kendelsen, at *på de fredede arealer er ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder gravning af sand og grus, sten m.v. samt opfyldning og planering, ikke er tilladt.*

Af anmeldelsen om terrænændringer i både delområde A og B fra maj 2021 fremgår bl.a.:

Foto området

1. Indledning

På vegne af Steen Hansen Transport A/S, anmelder JA-Milplan terrænregulering af delområde på ejendommen Ringstedvej/Galøvej (matr.nr. 4b), hvor det på denne af matriklen efterhånden kun sjældent er muligt at dyrke afgrøder. Arealet ejes af Peter Helmer.

Ud over at dette selvfølgelig bevirker et økonomisk driftstab (på en ejendom, hvor store delarealer henligger som u-dyrkede naturområder), så påvirker det også landbrugsproduktionens klimaregnskab negativt, da klimaregnskabet regnes ud fra hele gårdens areal – også de arealer, hvor der plantes / gødes / sås, men hvor der ikke skabes et høstudbytte, fordi planterne er druknede eller mistrives til usælgelighed.

Kvælning af afgrøder kan også betyde, at når der er nået at blive gødet (og sprøjtet), så vil der ikke være planter i vækst til at optage denne gødning/udspredt middel, så også udvaskning vil alt andet lige øges i retning mod henholdsvis vest og syd til naturbeskyttet sø/moseområde. Endelig vurderes en terrænregulering at mindske afgivelse af CO₂ fra opfyldningsarealerne.

2. Projektet (se endvidere bilag 1)

Området ved Mogenstrup er stærkt kuperet, men opfyldningsområdet matriklen er lavtliggende, fladt areal, hvorfra vandet ikke i tilstrækkeligt omfang/tilstrækkelig hurtigt kan afledes.

Omkringliggende landskab mod nord, øst og syd er kraftigt skrånende ned mod opfyldningsområdet, og afdræning af området kan med de også tilstrømmende regnmængder ikke ske tilstrækkelig hurtigt med de stadig stigende antal ekstremregn hændelser.

De lavtliggende opfyldningsområder er i store perioder vandmættede og porer i jorden kan ikke i tilstrækkelig grad opsuge regnmængderne.

Eksisterende dræn ligger lavt i forhold til vestligt liggende recipient, hvorfor også dræn i perioder ikke kan komme af med vandet, hvilket forsinker den generelle afdræning.

Det er således ikke kun blue spot udpegede områder (risiko for åbent vandspejl), men også områderne rundt om arealer med åbent vandspejl bliver så sumpede, at de ikke kan bearbejdes (ved jordpåfyldning "spredes" vandet ud over et større område).

Ved en opfyldning vil der i den udlagte jord være en porekapacitet som vandet vil sive ned i, så udlæg af jord vil skulle foregå over et større område end de snævre blue spot områder for at sikre en større umiddelbar porekapacitet.

Samlet forventes reguleringen at andrage ca. 55.000 m³ med en gennemsnitlig fyldhøjde på ca. 0,8 m (jf. bilag 1). Forinden tilførsel af jord afskrabes muld, som efterfølgende pålægges igen. Arbejdet tilsigtes udført indenfor 6 måneder.

3. Sektorinteresser

Der er ikke arealmæssige bindinger på opfyldningsarealet i henhold til Naturbeskyttelsesloven eller andre sektorlove, som kræver særlige tilladelser til anlægsarbejder på arealet (jf. bilag 1).

Naturbeskyttelse

Nærmeste naturbeskyttelsesinteresser er engområdet henholdsvis vest og syd for opfyldningsområderne. Opfyldningsområderne grænser op til engområderne, og kanten af terrænreguleringen gives et blødt varierende skråningsanlæg, så terrænet fremstår naturligt efter opfyldning.

Engområdet vurderes i forvejen at blive gennemstrømmet af afdrænet vand fra markerne på opfyldningsområdet, så terrænreguleringen vurderes ikke at påvirke de §3 beskyttede engområder.

Landskab, kulturhistorie – klima og miljø

Landskabet på ejendommen er kuperet og der er knyttet en række beskyttelsesinteresser til området, ligesom området ligger indenfor et større sammenhængende landskabsfredet område. Projektet fordrer derved en dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvilket der søges herved søges om.

I henhold til Netgis er området karakteriseret som geologisk interessant, som bevaringsværdigt landskab og som værdifuldt kulturmiljø.

Det er naturligvis vigtigt som agerdyrker med i forvejen store båndlagte naturbeskyttede arealer, at resterende jordtilliggende kan udnyttes rationelt og på en måde, der bidrager mindst muligt til klimaregnskabet, hvor dette kan ske, uden at væsentlige miljømæssige, landskabsmæssige og kulturelle værdier tilsidesættes. De lave om våde områder vil bevirke ofte, at der tilsås og gødes, men hvor afgrøderne efterfølgende drukner (især i spiringsperioden). Der skal derfor omsås og gødes på ny, hvilket belaster miljø og klima. Endvidere frigives relativ store mængder CO₂ ved bearbejdning af jorden. Dette CO₂ bidrag vil blive mindsket, hvis jorden bringes i balance.

Det vurderes, at en terrænregulering på 0,8 m, og som ikke i ændrer konturene på arealet betydeligt, ikke vil påvirke landskabets visuelle fremtoning i bemærkelsesværdig grad (så snart marken igen kommer i normal drift).

De reelle miljømæssige, klimamæssige og driftsøkonomiske fordele vurderes herudfra at være mere betydelende.

Der er ikke registreret fortidsminder på arealerne, men træffes spor af fortidsminder i forbindelse med anlægsarbejdet, vil det straks blive indstillet og Museet vil blive tilkaldt.

Fredning

Området ligger i udkanten af Brorfelde fredningen, hvis formål er at sikre det meget karakteristiske landskab i området og understøtte bibeholdelse af de geologiske værdier.

Terrænreguleringen af den meget lavtliggende mark vurderes ikke at påvirke sigtet med Brorfelde fredningen, men terrænreguleringen fordrer en dispensation fra fredningsbestemmelserne.

Vejforhold

Tilførsel af jord vil ske via Holbækvej og et meget kort stykke ind af Galøvej, hvorfor denne terrænregulering vurderes at ligge placeringsmæssigt optimalt i forhold til vejadgang.

I alt forventes tilført 2.000 lastvognslæs.

Grundvand

Området er udlagt som særligt Drikkevandsområde.

Der vil udelukkende blive tilført jord som overholder Miljøstyrelsens jordkvalitetskriterier, hvorved evt. fremtidige grundvands-/ vandforsyningsinteresser ikke vil blive berørt.

Samlet vedr. sektorinteresser

Området er således underlagt en række beskyttelsesinteresser, der sigter mod at bevare området som er frit ubebygget område i det markante landskab omkring Mogenstrup/Brorfelde.

Som ovenfor anført vurderes en mindre terrænregulering (0,8 m) fordelt over det store område ikke at tilsidesætte fredningsmæssige, landskabsmæssige og kulturelle værdier, hvorfor de opnåede fordele miljø- og klimamæssigt samt driftsmæssigt bør prioriteres.

4. Forhold til planlov og miljølov

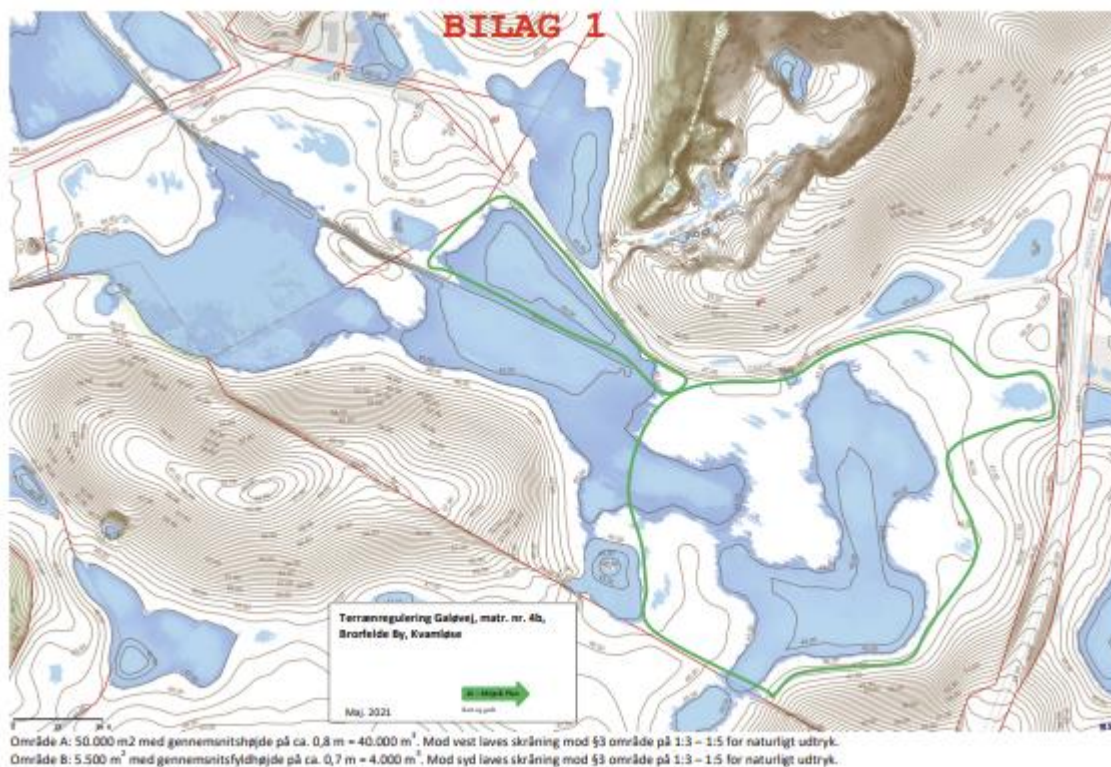
...

5. Samlet

Anmeldelsen fremsendes, for at Holbæk Kommune kan vurdere, om der er særlige forhold, som ikke er blevet identificeret, og som kan tale imod en regulering.

Projektet fordrer endvidere en dispensation fra fredningskendelsen for Brorfeldeområdet.

Det er også nødvendigt at modtage en acceptskrivelse fra kommunen, så jordmodtagelsen kan oprettes i systemerne omkring jordflytning (Jordweb og FlytJord), hvilket netop er en forudsætning for at kunne føre en effektiv kontrol med jordtilførsler.

Holbæk Kommune har den 11. november 2021 vurderet, at der kan foretages jordforbedrende terræændringer i delområde B. Kommunen har samtidig meddelt afslag på ansøgning om landzonetilladelse for så vidt angår tilkørsel af 40.000 m³ jord i delområde A.

Danmarks Naturfredningsforening, Holbæk, har den 15. februar 2022 meddelt, at foreningen er skeptisk overfor det ansøgte. Generelt strider det mod fredninger at regulere terræn. Desuden kan arealet potentielt være et vådgøringsområde.

Fredningsnævnet har været på besigtigelse den 17. februar 2022. I besigtigelsen deltog repræsentanter for Holbæk Kommune, Danmarks Naturfredningsforening og Dansk Ornitologisk Forening (DOF).

Allan Nielsen (DOF) gjorde indsigelse mod, at det trekantede vådområde opfyldes, og han fremhævede, at området er et godt sted for især viber. Han fremhævede, at landbruget og DOF har et fælles projekt om at give viben en chance i det danske land.

Frank Lykke Hansen, Danmarks Naturfredningsforening, tilsluttede sig indsigelsen mod en opfyldning og fremhævede, at foreningen er imod en ændring af det istidsskabte landskab, og at en opfyldning vil mindske områdets biodiversitet.

Thomas Peetz, Holbæk Kommune, oplyste, at kommunen ikke med baggrund i landzonebestemmelserne kan meddele afslag til en opfyldning af den omhandlede størrelse, selv om en opfyldning ikke er forenelig med en bevarelse af landskabsformerne. Han anslog, at den omhandlede opfyldning vil medføre en tilkørsel af omkring 200 lastbillæs, og at en opfyldning kan ske i løbet af et par uger.

Da ejeren og ansøgeren ikke deltog i besigtigelsen, fik de tilsendt kopi af protokol om besigtigelsen til udtalelse, og ansøgeren, Jesper Arffmann, har den 13. marts 2022 sendt nævnet en udtalelse:

Til fredningsnævnet vedrørende Galøvej
på vegne af ansøger skal jeg knytte kommentarer vedrørende 3 punkter:

Ad opfyldningen

Der er bestemt områder i Danmark, som rummer flere værdier end andre, og det er brugerne af disse arealer også meget bevidste om, men der er nu engang også tale om, at ejendommene er produktionsejendomme, hvor det er nødvendigt med mulighederne for at fortsætte erhvervet i en eller anden form - også under disse klimaforandringer.

Den øgede nedbør, der i flere driftsår medfører nedsat udbytte, kompenseres jo ikke af det offentlige, der heller ikke har midler til en ekspropriation.

Det besigtigede udgør mindre end areal af det oprindelig ansøgte, omend det er en vigtig del, da det arronderer marken mod vest. Søren Helmer modtog afslag på det store stykke mod øst, hvor han kan se frem til stadig stigende dyrkningsproblemer. Det har Søren Helmer accepteret, men det virker som om samfundet ikke kan få nok - det er jo heller ikke deltagernes levebrød, som klimaforandringerne truer, så de korslagte arme er "meget billige".

Ad Viben

Der er tale om en i forvejen dyrket mark op til et flere hektar stort engområde, hvor viben hellere vil slå sine folder, og som angivet ovenfor, så efterlades langt størstedelen af de lavtliggende marker i uforandret tilstand. De forbedrede forhold omkring såning og spiring på det 4.000 m² store areal, vil ikke ændre forholdene for viben på nogen måde registrerbart.

Ad terræn

De 4000 m² mark ligger omgivet af mere end 20 m høje bakker, og arealet mod øst, der vil komme til at ligge lavere end de omhandlende "4 parcelhusgrunde".

Det vil på ingen måde ændre landskabsbilledet - det menneskelige øje vil ikke kunne fornemme /registrere ændringerne, når først arealet er færdigreguleret, ud fra de store højdeforskelle.

Opsamling

Der er muligheder i Fredningsloven for at meddele dispensationer, hvis det ikke tilsidesætter formålet med fredningsklausulerne.

Hvis de fremførte automatiske NEJ fører til, at der ikke kan meddeles dispensation i denne sag, så mister adgangen til at meddele dispensation sin berettigelse.

De ærede deltagende foreninger/instanser vil så gerne, at landbruget tager del i at passe på naturen, men et samarbejde kommer ikke i stand, hvis den ene part vil benytte enhver given situation til at kræve sin ret på tynde argumenter, og aldrig vil forstå, at nogen altså skal have en indkomst ud af sine marker, hvor flere arealer er taget helt ud af drift og andre markstykker ikke kan levere optimalt.

Matr.nr. 4b Brorfelde By, er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 1. februar 1978 om fredning af arealer i Brorfelde. Fredningssagen er rejst af Danmarks Naturfredningsforening i 1971 med den begrundelse, at området sammen med områder øst og nordøst for området, hvorom der var rejst fredningssag, udgør en central del af kerneområdet i den kommende Vestsjællandske Naturpark. I begrundelsen anføres: *"Området er skabt under 3 istiders gigantiske kraftudfoldelser og er mere endelig udformet under den seneste istids afsmeltningsperiode, hvor enorme smeltevandsmasser har udmoddelleret landskabet, således at storkup-lede bakke drag dominerer landskabsbilledet, centreret om et øst-vestgående dalstrøg og adskilt af slyngede, undertiden mosefyldte lavninger. Dette landskab rummer meget betydelige fredningsmæssige kvaliteter, ...". Af fredningsbestemmelserne fremgår:*

1. Arealerne tilstandsredes for at bevare områdets nuværende karakter som et - overvejende landbrugs-mæssigt udnyttet - stærkt kuperet og uberørt område, således at bl.a. de særprægede terrænformer sikres mod bortgravning, og det synsmæssige indtryk af disse ikke sløres ved beplantning.

...

3. Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder ved gravning af sand, grus m.v. samt opfyldning og planering, er ikke tilladt. Udnyttelse af de nævnte forekomster må dog ske til vedkommende ejendoms private forbrug.

...

8. I øvrigt må arealerne anvendes som hidtil, således at navnlig almindelig landbrugsdrift kan fortsætte på de eksisterende landbrugsarealer - dog bortset fra anlæg af juletræskulturer - ligesom skovdrift kan fortsætte på de eksisterende skovarealer.

Matr.nr. 4b Brorfelde By er vist med gult omruds. Fredede arealer er vist med blå skravering.

Nævnets afgørelse:

At foretage en opfyldning med ca. 4.000 m³ jord på et område på en mark ved Galøvej vil ændre terrænformerne i ikke ubetydelig grad, hvilket ikke er foreneligt med fredningsbestemmelserne.

Fredningsnævnet kan derfor ikke give en dispensation til den ønskede opfyldning af delområde B på en mark ved Galøvej.

I sagens afgørelse har deltaget formanden, dommer Ole Stryhn, det af miljøministeren udpegede medlem, Rolf Dejløw, samt det af Holbæk Kommune udpegede medlem, Gunner Nielsen.

Ole Stryhn
formand

Klagevejledning ved afgørelse om dispensation:

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge lov om naturbeskyttelse § 87 afgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledning på klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

Adressaten for afgørelsen,
ejer af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
en berørt nationalparkfond,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige,
rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Nævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førstestansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
 - 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.
- Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En tilladelse må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at en tilladelse bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.